

Załącznik
do uchwały nr 682/26
Zarządu Województwa Łódzkiego
z dnia 12 maja 2026 r.

RAPORT Z REALIZACJI STRATEGII ROZWOJU WOJEWÓDZTWA ŁÓDZKIEGO 2030

Łódź, 2026

RAPORT Z REALIZACJI
STRATEGII ROZWOJU WOJEWÓDZTWA ŁÓDZKIEGO 2030

DYREKTOR BIURA PLANOWANIA REGIONALNEGO WOJEWÓDZTWA ŁÓDZKIEGO:

Marcin Pawlak

Opracowanie wykonano

w REGIONALNYM OBSERWATORIUM TERYTORIALNYM WOJEWÓDZTWA ŁÓDZKIEGO

pod kierownictwem Anny Szymańskiej

Łódź, 2026 r.

Spis treści

1. Wprowadzenie	4
2. Ocena sytuacji społeczno-gospodarczej i przestrzennej województwa.....	6
3. Ocena stopnia realizacji celów Strategii.....	16
4. Analiza wskaźników monitorowania	30
5. Zintegrowane Przedsięwzięcia Strategiczne	35
6. Terytorialny wymiar Strategii.....	43
7. Podsumowanie	48

1. Wprowadzenie

Strategia Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030 (SRWŁ 2030), przyjęta przez Sejmik Województwa Łódzkiego 6 maja 2021 r., jest najważniejszym dokumentem samorządu województwa określającym wizję i cele polityki regionalnej w wymiarze gospodarczym, społecznym i przestrzennym oraz działania niezbędne do ich osiągnięcia. Dokument jest odpowiedzią władz województwa na zmieniające się uwarunkowania i wyzwania, przedstawia spójny plan powiązanych i przemyślanych działań w perspektywie najbliższej dekady, stanowiący punkt wyjścia do szerokiej współpracy, której efektem będzie podniesienie jakości życia mieszkańców województwa łódzkiego. Aktualizacja SRWŁ 2030, przyjęta uchwałą Sejmiku Województwa Łódzkiego z dnia 23 września 2025 r., wprowadziła model struktury funkcjonalno- przestrzennej wraz z ustaleniami i rekomendacjami w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w województwie.

Realizacja SRWŁ 2030 wymaga obserwowania zmian zachodzących w regionie, a także reagowania na pojawiające się problemy i zagrożenia w osiąganiu założonych przez dokument rezultatów. Zadania te są realizowane dzięki systematycznie prowadzonemu monitoringowi, którego zakres został szczegółowo określony w SRWŁ 2030 w rozdziale VIII. *System realizacji Strategii*, w tym system monitorowania i ewaluacji dokumentu.

Zgodnie z przyjętymi w SRWŁ 2030 założeniami, monitoring dokumentu ma charakter ciągły, a głównym dokumentem podsumowującym proces monitoringu jest Raport z realizacji SRWŁ 2030, przedkładany do zatwierdzenia Zarządowi Województwa Łódzkiego. Raport jest przygotowywany nie rzadziej niż co dwa lata i składa się z części poświęconej poziomowi realizacji celów SRWŁ 2030, oceny sytuacji społeczno-gospodarczej i przestrzennej województwa oraz wniosków i rekomendacji.

Należy przy tym nadmienić, że syntetyczne informacje z monitorowania SRWŁ 2030 stanowią jeden z elementów raportu o stanie województwa¹.

Obowiązek monitorowania strategii rozwoju województwa wynika również z przepisów ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa. Zgodnie z art. 41 ust. 2 pkt 4a przytoczonej ustawy do zadań zarządu województwa należy w szczególności: monitorowanie i analizowanie procesów rozwojowych w układzie przestrzennym oraz **strategii rozwoju województwa**, regionalnych programów operacyjnych, programów rozwoju i programów służących realizacji umowy partnerstwa w zakresie polityki spójności oraz kontraktu terytorialnego.

Podstawą systemu monitorowania SRWŁ 2030 jest baza 35² wskaźników przyjętych do oceny stopnia osiągnięcia celów dokumentu oraz baza realizowanych projektów wpisujących się w poszczególne cele strategiczne i operacyjne. Taki sposób gromadzenia i prezentowania danych umożliwia monitorowanie efektów realizacji polityki rozwoju oraz zmian sytuacji społeczno-gospodarczej regionu.

Pierwszy raport z realizacji SRWŁ 2030 został przedłożony Zarządowi Województwa Łódzkiego w 2024 r. i przyjęty uchwałą nr 431/24 Zarządu Województwa Łódzkiego z dnia 29 marca 2024 r.

Niniejszy raport z realizacji SRWŁ 2030 jest drugim raportem przedkładanym Zarządowi Województwa Łódzkiego i obejmuje następujące elementy:

- Ocenę sytuacji społeczno-gospodarczej i przestrzennej województwa,
- Ocenę stopnia realizacji celów strategii, w tym:
 - Analizę projektów współfinansowanych ze środków Unii Europejskiej,
 - Analizę projektów, inwestycji realizowanych ze środków krajowych i wojewódzkich,
- Analizę wskaźników monitorowania,
- Ocenę stanu realizacji Zintegrowanych Przedsięwzięć Strategicznych,

¹ Ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa: **Art. 34a.** 1. Zarząd województwa co roku do dnia 31 maja przedstawia sejmikowi województwa raport o stanie województwa. 2. Raport obejmuje podsumowanie działalności zarządu województwa w roku poprzednim, w szczególności realizację polityk, programów i **strategii**, uchwał sejmiku województwa i budżetu obywatelskiego.

² Dwa ze wskaźników liczone są oddzielnie dla terenów miejskich i wiejskich (wyposażenie w łazienkę) oraz dla kobiet i mężczyzn (przeciętne trwanie życia), stąd liczba 35 wskaźników, a nie 33, jak wynika z ich numeracji w SRWŁ 82030.

- Ocenę działań podejmowanych przez Samorząd Województwa i lokalne JST w Obszarach Strategicznej Interwencji,
- Podsumowanie.

Ocena sytuacji społeczno-gospodarczej i przestrzennej województwa – została opracowana na podstawie wybranych wskaźników dotyczących trzech sfer: gospodarczej, społecznej i przestrzennej, w obrębie których zostały sformułowane cele strategiczne i operacyjne. Jej celem było zobrazowanie sytuacji województwa łódzkiego na tle kraju i innych regionów w odniesieniu do PKB, przedsiębiorczości, atrakcyjności inwestycyjnej, kapitału ludzkiego i społecznego, wyposażenia w infrastrukturę społeczną i techniczną. Do opisu użyte zostały dane ze statystyki publicznej (o ile nie zaznaczono inaczej), najbardziej aktualne na moment opracowywania Raportu.

Ocena stopnia realizacji celów SRWŁ 2030, w tym:

- **Analiza projektów współfinansowanych ze środków UE** – jako niezwykle istotny element oceny postępu w realizacji SRWŁ 2030 uznano informacje o projektach zrealizowanych w okresie od 2024 do 2025 r. ze wsparciem funduszy Unii Europejskiej w ramach programów szczebla krajowego i regionalnego. Na potrzeby niniejszych analiz zostały opracowane macierze powiązań pomiędzy kierunkami działań zapisanymi w SRWŁ 2030 a kierunkami interwencji w ramach poszczególnych programów operacyjnych. Pozwoliło to na wyodrębnienie grup projektów realizujących dany cel SRWŁ 2030, przy założeniu, że miejscem realizacji projektów było województwo łódzkie.
- **Analiza projektów, inwestycji realizowanych ze środków krajowych i wojewódzkich** – ocenie poddano także stopień wykorzystania środków pochodzących z budżetów najważniejszych programów krajowych oraz programów samorządu województwa łódzkiego, z których działania realizowane były na terenie województwa łódzkiego. Z uwagi na różny czas trwania poszczególnych programów oraz różną częstotliwość i szczegółowość ich sprawozdawczości, opis ich realizacji nie jest jednorodny zarówno w kwestii informacji o danych za wszystkie analizowane lata (2024-2025), jak i informacji o liczbie zrealizowanych projektów i wydatkowanych kwotach. Warto także zwrócić uwagę, że w niektórych programach dostępne są jedynie informacje o wynikach przeprowadzonych naborów, brakuje natomiast danych o zakończeniu realizacji projektów oraz poniesionych końcowych kosztach.

Analiza wskaźników monitorowania – podstawą oceny stopnia realizacji celów strategicznych i operacyjnych była lista 35 wskaźników uwzględnionych w systemie monitorowania SRWŁ 2030. Rokiem bazowym dla większości wskaźników był rok 2019, zaś docelową wartość bądź spodziewany trend określono dla roku 2030. Do analizy posłużyły wartości wskaźników najbardziej aktualne w momencie pisania Raportu.

Ocena stanu realizacji Zintegrowanych Przedsięwzięć Strategicznych – opracowana na podstawie informacji dotyczących działań i projektów realizowanych przez samorząd województwa oraz inne samorządy i instytucje wpisujące się w założenia siedmiu Zintegrowanych Przedsięwzięć Strategicznych: 1. Zielone i Aktywne Łódzkie, 2. Kolej na Łódzkie, 3. Czyste Środowisko, 4. Innowacyjne Łódzkie, 5. Profesjonalne Łódzkie, 6. Solidarne Łódzkie, 7. Zdrowe Łódzkie.

Ocena działań podejmowanych przez Samorząd Województwa i lokalne JST w Obszarach Strategicznej Interwencji – opracowana na podstawie informacji dotyczących inicjatyw/działań podejmowanych w ramach wyznaczonych w SRWŁ 2030 Obszarów Strategicznej Interwencji tj. 1. Miasta Odzyskanych Szans, 2. Obszary Aktywnej Integracji, 3. Obszar Zielonej Gospodarki, 4. Obszar Nowej Energii, 5. Miejskie Obszary Funkcjonalne (MOF Ośrodka Wojewódzkiego – Łodzi, MOF Sieradz – Zduńska Wola – Łask, MOF Tomaszów Mazowiecki – Opoczno, MOF Radomsko – Piotrków Trybunalski – Bełchatów).

Podsumowanie – stanowi syntetyczną informację na temat stopnia osiągnięcia celów SRWŁ 2030 i zaangażowanych środków finansowych na ich realizację.

2. Ocena sytuacji społeczno-gospodarczej i przestrzennej województwa

Sfera Gospodarcza

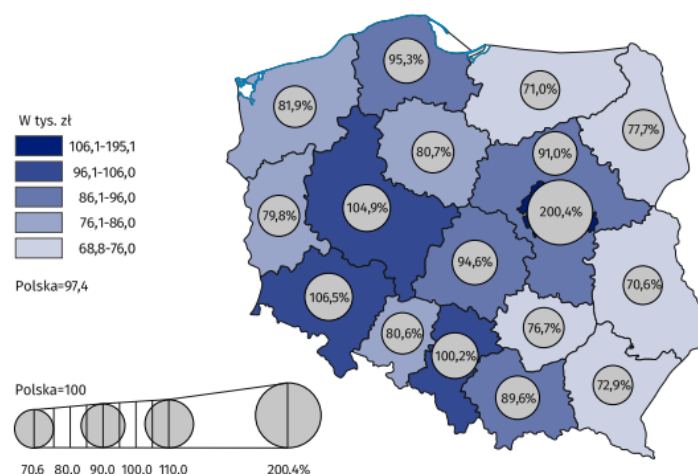
Sytuację makroekonomiczną województwa łódzkiego opisują wskaźniki produktu krajowego brutto, wartości dodanej brutto oraz produkcji sprzedanej przemysłu. Według wstępnych szacunków w 2024 r. Łódzkie wytworzyło 6,0% polskiego PKB, co dało regionowi 6. miejsce w kraju. Pod względem wielkości PKB na 1 mieszkańca region łódzki uzyskał wskaźnik na poziomie 94,6% średniej dla Polski, co również daje mu 6. miejsce wśród województw. Udział miasta Łodzi w tworzeniu regionalnego PKB w 2023 r. wyniósł 37,1%, podregionu piotrkowskiego – 23,7%, podregionu łódzkiego – 14,2%, podregionu sieradzkiego – 13,7%, a podregionu skierniewickiego – 11,3%. Udział rolnictwa i leśnictwa w wypracowaniu wartości dodanej brutto regionu w 2023 r. wyniósł 4,2% (Polska – 3,0%), przemysłu i budownictwa – 35,5% (Polska – 34,0%), handlu, transportu i gospodarki magazynowej, zakwaterowania i gastronomii oraz informacji i komunikacji 25,4% (Polska – 27,4%), działalności finansowej i ubezpieczeniowej oraz obsługi rynku nieruchomości – 11,5% (Polska – 10,6%), a pozostałych usług – 23,4% (Polska – 24,9%). Szeroko pojęte usługi rynkowe i nierynkowe generowały ponad połowę regionalnej wartości dodanej brutto (60,3%).

Produkcja sprzedana przemysłu województwa łódzkiego w trzecim kwartale 2025 r. stanowiła 5,9% produkcji krajowej i była o 0,1 p.p. niższa niż w analogicznym okresie 2024 r. W strukturze produkcji sprzedanej przemysłu największy udział miały: artykuły spożywcze, wyroby z gumy i tworzyw sztucznych, wyroby z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych, wyroby z metali oraz produkcja papieru i wyrobów z papieru.

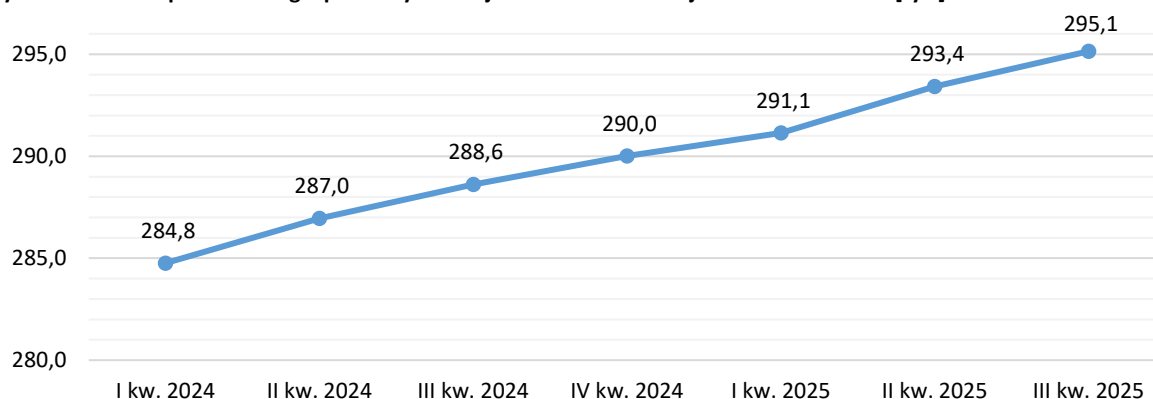
W trzecim kwartale 2025 r. produkcja sprzedana przemysłu wyniosła 101,8 mld zł i była o 1,7% niższa niż w analogicznym okresie 2024 r., przy czym w przetwórstwie przemysłowym wzrosła o 1,4%. Największy spadek wartości produkcji sprzedanej odnotowano w produkcji: odzieży (o 9,7%), mebli (o 7,4%), wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych (o 7,1%) oraz wyrobów z metali (o 7,0%). Wzrost natomiast wystąpił w produkcji: komputerów, wyrobów elektronicznych i optycznych (o 26,9%), maszyn i urządzeń elektrycznych (o 18,8%), poligrafii i reprodukcji (o 10,9%) oraz artykułów spożywczych (o 9,8%).

Poziom przedsiębiorczości w województwie łódzkim jest nieco niższy niż średnio w kraju. W 2024 r. liczba podmiotów gospodarczych na 10 tys. mieszkańców wynosiła w województwie łódzkim 1 236 (9. miejsce w kraju) wobec 1 415 w Polsce. Liczba podmiotów gospodarki narodowej w rejestrze REGON w regionie w trzecim kwartale 2025 r. wynosiła natomiast 295 tys. i w stosunku do analogicznego okresu poprzedniego roku wzrosła o 6,5 tys., czyli o 2,3%. W strukturze wielkościowej podmiotów gospodarczych przeważały podmioty o liczbie pracujących poniżej 10 osób (96,7%). Udział podmiotów o liczbie pracujących 10-49 osób wyniósł 2,7%, a podmioty powyżej 49 pracujących stanowiły 0,6% wszystkich podmiotów wpisanych do rejestru REGON.

Rysunek 1. Produkt krajowy brutto na 1 mieszkańca (ceny bieżące)

Rysunek 2. Liczba podmiotów gospodarczych w rejestrze REGON w województwie łódzkim [tys.].

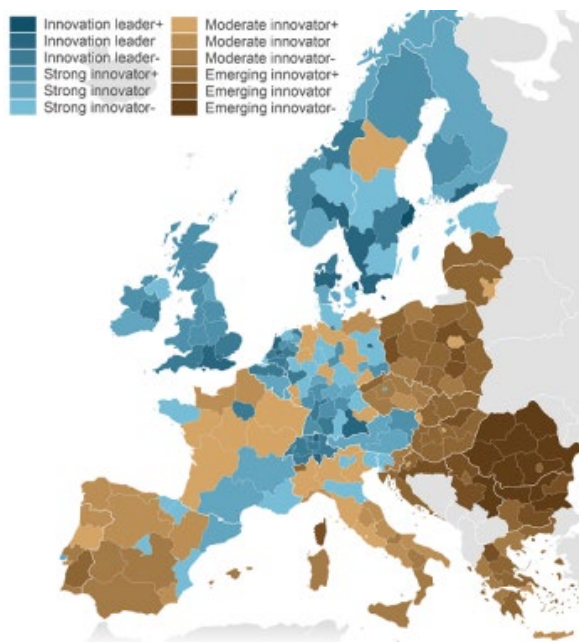
Zwiększaniu innowacyjności i konkurencyjności regionu sprzyja działalność **Łódzkiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej S.A.** (ŁSSE). Strefa wspiera rozwój przedsiębiorczości, zapewnia inwestorom i współpracującym firmom dostęp do innowacji, najnowszych trendów technologicznych i startupów. W 2025 r. wydała 80 decyzji o łącznym nakładzie inwestycyjnym 1,62³ mld zł, z czego trzy czwarte dotyczyło polskich MŚP. Największe środki trafiły na rozbudowę zakładów firmy Corning w Strykowie, która otrzymała 330 mln zł, w samej Łodzi 200 mln zł trafiło do nowo budowanej fabryki transformatorów firmy ZREW Transformatory S.A. Projekty dotyczyły m.in. branży okołologistycznej, AGD, IT, chemicznej czy opakowań. Strefa prowadziła także różnorodne projekty innego typu, jak CSR Re-Action, w ramach którego podpisano 79 umów na łączną kwotę 600 tys. zł przeznaczonych na wspieranie inicjatyw i zadań w zakresie m. in. nauki i edukacji, kultury i historii czy ekologii. W ramach Strefy RozwoYOU ponad 900 firm skorzystało ze szkoleń, kursów i studiów podyplomowych. Podpisano także 44 umowy dla 75 projektów z branży HoReCa na kwotę 29 mln zł. ŁSSE wzięła także udział w EXPO w Japonii, gdzie aktywnie promowała województwo łódzkie, zostając później partnerem II Polsko-Japońskiego Forum Gospodarczego, które odbyło się w Łodzi.

Jednym ze wskaźników obrazujących poziom **innowacyjności gospodarki** jest pozycja województwa w Regionalnym Rankingu Innowacyjności⁴ (*Regional Innovation Scoreboard* - RIS). Według najnowszego raportu Komisji Europejskiej z 2025 r. (raport powstaje co 2 lata) potencjał innowacyjny województwa łódzkiego w 2025 roku wynosił 58,1 średniej wartości potencjału Unii Europejskiej (Polska – 65,9). W stosunku do danych z roku 2023 odnotowano niewielki spadek wartości wskaźnika (o 0,7 pkt), jednak na przestrzeni lat 2018-2025 województwo łódzkie zwiększyło poziom innowacyjności (wzrost o 14 pkt). W 2025 r. województwo łódzkie znalazło się w grupie 60 wschodzących innowatorów, a w ogólnym rankingu uplasowało się na 212 miejscu wśród 241 regionów Unii Europejskiej.

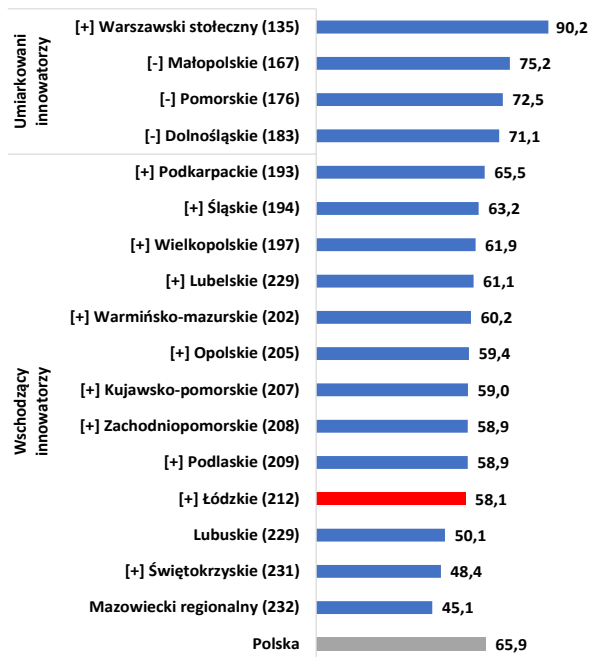
³ Cytowane w tekście raportu wartości, ze względu na wysoki rząd wielkości, podano w zaokrągleniu do pełnych tysięcy lub mln zł. Uwaga ta nie dotyczy wartości przeliczonych na jednego mieszkańca, które zostały podane z dokładnością do dwóch miejsc po przecinku.

⁴ Regional Innovation Scoreboard (RIS) – regionalna wersja europejskiego rankingu innowacyjności (European Innovation Scoreboard) mierzącego i porównującego poziom innowacyjności dla 241 regionów UE, a także Norwegii, Serbii, Szwajcarii i Wielkiej Brytanii. Dane opublikowane w 2025 r.

Rysunek 3. Klasyfikacja regionów pod względem relatywnego poziomu innowacyjności (RIS UE=100), 2025 r.

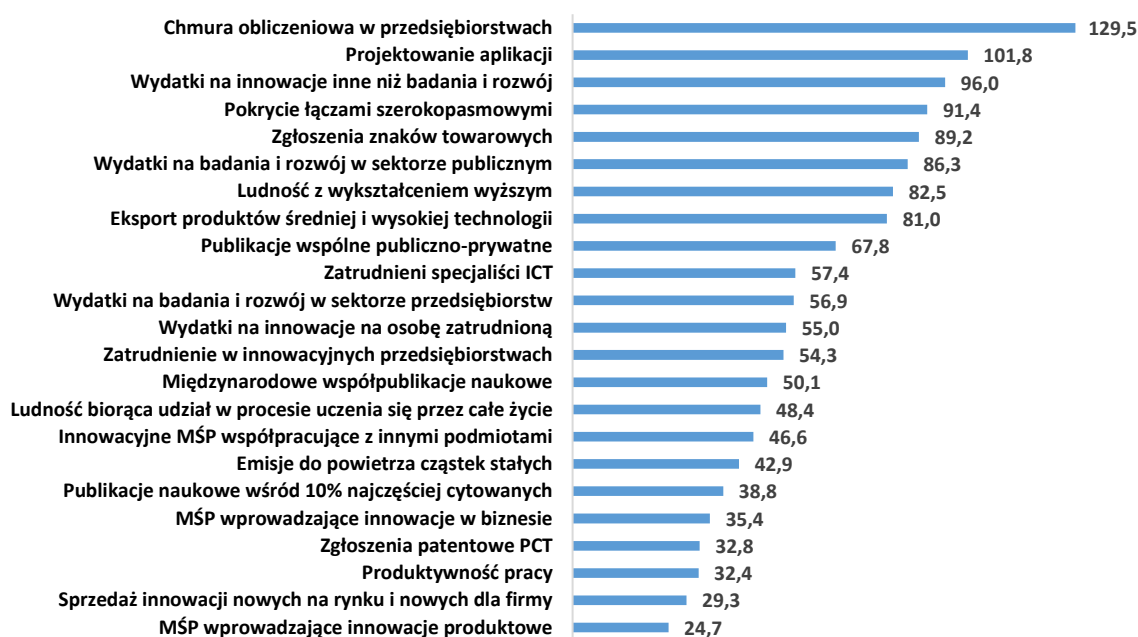
Rysunek 4. Wartość regionalnego indeksu innowacyjności (RIS UE=100) 2025 r.

(Pozycja w relacji do średniego potencjału innowacyjnego 241 regionów UE)

Analiza cząstkowych wskaźników tworzących Regionalny Ranking Innowacyjności wskazuje, że na tle UE region łódzki wyróżnia się bardzo wysokim zastosowaniem chmur obliczeniowych w przedsiębiorstwach (129,5% średniej UE), projektowaniem aplikacji (101,8% średniej UE) oraz prawną ochroną wzorów użytkowych (89,2% średniej UE). Mocnymi stronami regionu na tle kraju są również: wysokie wartości nakładów na innowacje niezwiązane z B+R (96,0% średniej UE), oraz nakładów na B+R w sektorze publicznym (86,3% średniej UE), a także wysokie pokrycie terenu województwa łączami szerokopasmowymi (91,4% średniej UE). Z kolei najsłabsze strony województwa odnoszą się do relatywnie niskiego udziału MŚP wprowadzających do obrotu innowacje produktowe (24,7% średniej UE) oraz biznesowe (35,4% średniej UE), a także poziomu sprzedaży innowacji nowych na rynku oraz w firmach (29,3% średniej UE).

Rysunek 5. Wartości wskaźników cząstkowych regionalnego indeksu innowacyjności dla województwa łódzkiego, (RIS UE=100) 2025 r.

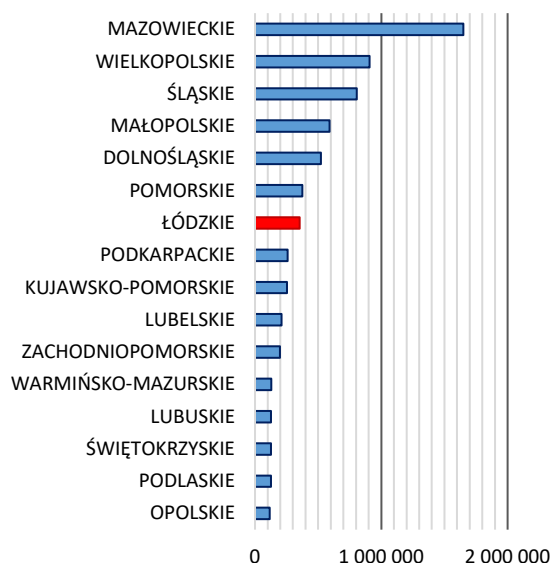
Działalność badawczo - rozwojowa oraz innowacyjna w województwie łódzkim wzrasta z każdym rokiem. Dane za 2024 r. wskazują, iż 36,6% łódzkich przedsiębiorstw przemysłowych oraz 27,5% łódzkich przedsiębiorstw usługowych zakwalifikowano jako innowacyjne, przy średnich wartościach dla Polski odpowiednio 32,8% oraz 26,6%. Zdecydowana większość przedsiębiorstw przemysłowych wprowadzających innowacje to przedsiębiorstwa duże, zatrudniające ponad 250 osób (68,6%). Najmniej, bo 31,9%, stanowiły małe firmy, zatrudniające od 10 do 49 osób. Na 394 jednostki badawczo-rozwojowe funkcjonujące w regionie (5,3% jednostek funkcjonujących w kraju), aż 363 to jednostki sektora przedsiębiorstw. Nakłady wewnętrzne na prace B+R w 2024 r. wyniosły 1 999 mln zł, co uplasowało region na 7. pozycji wśród województw.

W 2024 r. udział nakładów ponoszonych przez sektor przedsiębiorstw w nakładach na działalność B+R ogółem wynosił w województwie 42,2% (Polska – 63,3%), natomiast nakłady na działalność B+R w przeliczeniu na 1 mieszkańca wyniosły 852,1 zł (Polska – 1 373,1 zł) i stawiały region na 7. pozycji w rankingu. W skali kraju w 2024 r. łódzkie zasoby aparatury naukowo-badawczej stanowiły 6,9%, zaś stopień jej zużycia określono na 83,8%. Była to wartość wyższa od średniej krajowej (53,5%) i plasowała region na 1. miejscu.

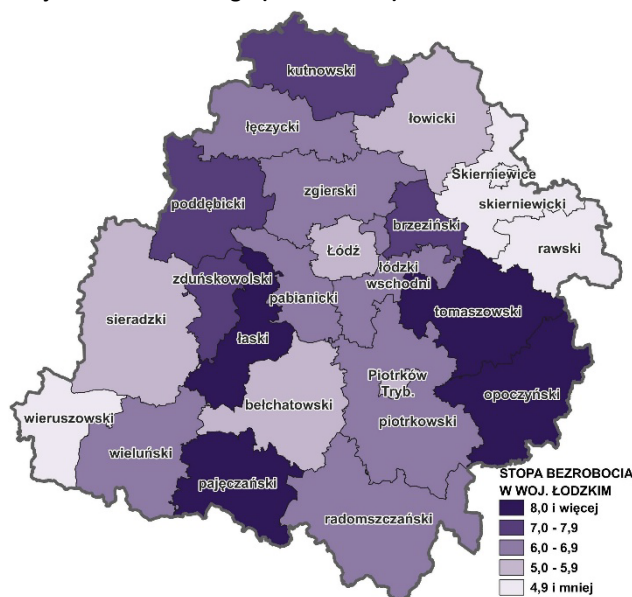
Rolnictwo i produkcja żywności jest dziedziną gospodarki o wciąż dużym znaczeniu dla regionu i pozytywnie go wyróżniającą. Użytki rolne w 2025 r. zajmowały powierzchnię ponad 1 273 tys. ha, co stanowiło 70% w strukturze użytkowania gruntów. Podstawę prowadzonej działalności rolniczej stanowią gospodarstwa rodzinne. Średnia powierzchnia gospodarstwa rolnego w województwie łódzkim według danych ARiMR wynosiła w roku 2025 8,34 ha (Polska – 11,75 ha) i była nieznacznie wyższa niż w roku 2024 (łódzkie – 8,25 ha, Polska – 11,59 ha). Region znajduje się w czołówce krajowej w produkcji wielu upraw rolniczych i sadowniczych, a także pod względem wyników w produkcji zwierzęcej. W 2024 r. województwo wyróżniało się w zakresie zbiorów ziemniaków i produkcji owoców z drzew (2. miejsca w kraju), żyta, owsa, pszenżyta oraz owoców z krzewów owocowych i plantacji jagodowych (3. miejsca w kraju), obsady trzody chlewnej na 100 ha użytków rolnych (2. miejsce), produkcji drobiu (3. miejsce). Rolnictwo jest sektorem szczególnie wrażliwym, uzależnionym od czynników zewnętrznych, m.in. takich jak wpływ koniunktury czy warunki pogodowo-klimatyczne. Wsparciem dla rolników są działające w województwie łódzkim miejsca sprzedaży produktów tradycyjnych, regionalnych i lokalnych, gdzie producenci mogą zbyć swoje produkty w ramach tzw. krótkich łańcuchów żywności. W oparciu o zróżnicowaną bazę surowcową w województwie funkcjonuje dobrze rozwinięty przemysł przetwórczy: mleczarski, owocowo-warzywny, mięsny, zbożowy, a wiele produktów pochodzenia roślinnego i zwierzęcego oraz gotowe artykuły spożywcze stanowią towary eksportowe województwa.

Rynek pracy województwa łódzkiego charakteryzuje m.in. liczba pracujących w sektorze przedsiębiorstw. Wg stanu na koniec listopada 2025 r. wynosiła 353,5 tys. osób, czyli 5,2% pracujących w tym sektorze w kraju (7. miejsce w Polsce). W stosunku do analogicznego okresu roku 2024 zmniejszyła się o 1,8% (Polska – spadek o 0,8%). Liczba bezrobotnych w województwie łódzkim w listopadzie 2025 r. wynosiła natomiast 61,3 tys. osób (6. miejsce w kraju). W ciągu roku liczba ta wzrosła o 8 850 osób, czyli o 16,9% (Polska – wzrost o 12,8%). Stopa bezrobocia rejestrowanego w województwie łódzkim w listopadzie 2025 r. wynosiła 6,2% (9. miejsce w kraju) i w stosunku do roku poprzedniego wzrosła o 0,9 p.p. W województwie obserwowano silne zróżnicowanie przestrzenne pod względem wielkości stopy bezrobocia. W listopadzie 2025 r. najniższym poziomem bezrobocia charakteryzowały się powiaty: rawski (3,3%), skierniewicki (4,3%) i m. Skierniewice (4,5%), a najwyższym powiaty: opoczyński (9,4%), łaski (9,2%) oraz tomaszowski (8,7%).

Rysunek 6. Liczba pracujących w sektorze przedsiębiorstw wg województw (30 XI 2025 r.).

Rysunek 7. Stopa bezrobocia rejestrowanego w powiatach województwa łódzkiego (30 XI 2025 r.).

Sfera społeczna

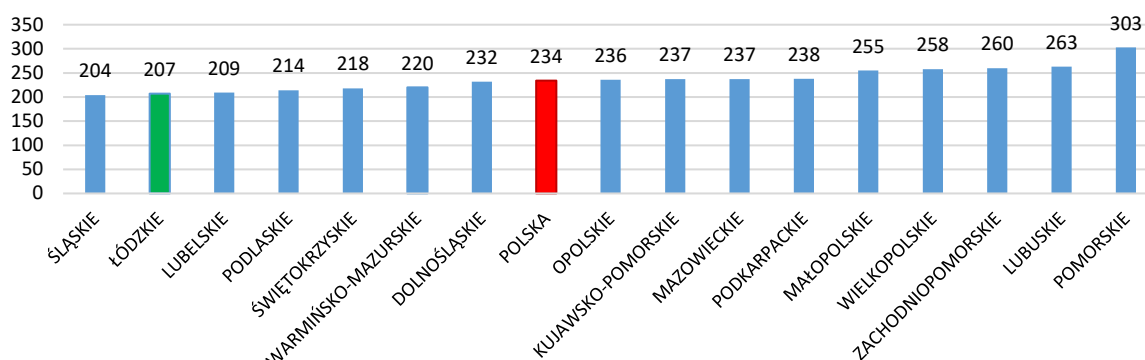
Głównym **demograficznym** wyzwaniem województwa łódzkiego jest depopulacja. Liczba ludności województwa wg stanu na połowę 2025 r. wyniosła 2 336 680 osób i była niższa niż w analogicznym okresie 2024 r. o 17 455 osób. Główną przyczyną zmniejszania się liczby ludności województwa jest ujemny przyrost naturalny, który wynosił -7,3 os./1 000 mieszkańców i był najniższy w kraju. Relatywnie mniejszy wpływ na procesy depopulacji w regionie mają migracje (-0,3 os./1 000 mieszkańców).

Województwo charakteryzuje się także niekorzystnymi zmianami struktury wiekowej mieszkańców związanymi ze starzeniem się. W 2024 r. zanotowano tu jeden z najniższych w kraju udział ludności w wieku przedprodukcyjnym (16,9%; 13. miejsce w Polsce) oraz jeden z najwyższych udział ludności w wieku poprodukcyjnym (26,3%; 2. miejsce), czego skutkiem jest jeden z najwyższych w kraju wskaźnik obciążenia demograficznego, wynoszący 46,2 osoby w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym (Polska – 40,8).

W porównaniu do innych województw – województwo łódzkie cechowało się dość dobrym wyposażeniem w infrastrukturę **ochrony zdrowia** oraz stosunkowo licznymi kadrami medycznymi. Mieszkańcy województwa łódzkiego mają dobry dostęp do ambulatoryjnej opieki zdrowotnej, a na 1 łóżko w szpitalach ogólnych w 2024 r. przypadało 207 osób, co dało regionowi 2. pozycję w Polsce. Pod względem liczby lekarzy posiadających prawo wykonywania zawodu medycznego na 10 tys. mieszkańców jak i liczby lekarzy pracujących na 10 tys. mieszkańców Łódzkie zajmowało 2. miejsce w kraju (odpowiednio: 53,6 i 44,1), a pod względem liczby pielęgniarek i położnych na 10 tys. mieszkańców 4. miejsce w Polsce (107,4).

Województwo łódzkie zajmowało 1. miejsce w Polsce pod względem współczynnika zgonów ogółem na 100 tys. ludności (łódzkie – 1 276,3; Polska – 1 087,5). Jednakże pod względem współczynnika umieralności z powodu chorób cywilizacyjnych m.in. liczby zgonów na 100 tys. z powodu chorób układu krążenia województwo było na 14. miejscu w kraju, a z powodu nowotworów złośliwych na 2. miejscu.

Rysunek 8. Liczba ludności przypadająca na 1 łóżko szpitalne w 2024 r.

Siła oraz jakość **kapitału społecznego** określana jest między innymi poprzez aktywność wszelkiego rodzaju organizacji pozarządowych, tj. fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych. Według danych za 2024 r. ich liczba w województwie wyniosła 43 organizacje pozarządowe na 10 tys. mieszkańców i wzrosła od 2023 r. o 1 organizację na 10 tys. mieszkańców. Na rolę, jaką odgrywa kapitał społeczny w rozwoju zarówno lokalnym, jak i regionalnym, niewątpliwie wpływa działalność Kół Gospodyń Wiejskich, która przyczynia się do wszechstronnego rozwoju obszarów wiejskich, integrowania społeczności lokalnej oraz kultywowania folkloru i tradycji. W 2025 r. w Krajowym Rejestrze Kół Gospodyń Wiejskich⁵ zarejestrowanych było ogółem 18 955 kół, z czego 1 653 w województwie łódzkim (8,7%), co dawało 4. miejsce w kraju. Na rzecz aktywizacji lokalnych społeczności działają również jednostki Ochotniczych Straży Pożarnych, których na terenie województwa w 2024 r. działało 1 030⁶. Ważnym elementem kapitału społecznego jest także wytwarzanie produktów tradycyjnych i regionalnych, które należy traktować jako składową kultury i dziedzictwa kulturowego danego terenu. Na Liście Produktów Tradycyjnych⁷ znajduje się łącznie 2 155 produktów, w tym 156 specjałów z województwa łódzkiego (co stanowi 7,2% ogółu, 6. miejsce w kraju).

W województwie łódzkim można zaobserwować obniżającą się skalę **wykluczenia społecznego oraz ubóstwa**. Liczba osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej (zarówno pieniężnych, jak i niepieniężnych) ulega stopniowemu zmniejszeniu. Z *Europejskiego badania dochodów i warunków życia ludności (EU-SILC)* wynika, że w 2024 r. wskaźnik zagrożenia ubóstwem po uwzględnieniu w dochodach transferów społecznych w województwie łódzkim był wyższy do średniej krajowej (woj. łódzkie – 17,8%; Polska – 13,8%). W okresie styczeń-listopad 2025 r. przeciętne miesięczne wynagrodzenie w sektorze przedsiębiorstw w województwie łódzkim wyniosło 8 214,72 zł (Polska – 8 872,97 zł) i wzrosło o 7% w porównaniu do analogicznego okresu roku poprzedniego. Natomiast przeciętna emerytura i renta z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych w pierwszych trzech kwartałach 2025 r. wyniosła w regionie łódzkim 3 799,95 zł (Polska – 4 149,07 zł) i była wyższa o 9% niż w analogicznym okresie roku poprzedniego.

Zasoby mieszkaniowe województwa łódzkiego w 2024 r. obejmowały 1,08 mln mieszkań w budynkach jednorodzinnych i wielorodzinnych tj. 6,8% zasobów mieszkaniowych naszego kraju (Polska – 15,97 mln mieszkań). Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania w regionie łódzkim wynosiła 72,1 m², podczas gdy średnio w Polsce 75,6 m², zaś na jedno mieszkanie w województwie przypadało przeciętnie 2,17 osób (Polska – 2,35). W 2025 r. w województwie łódzkim oddano do użytkowania 11 554 mieszkań, czyli 5,5% ogółu mieszkań w Polsce. W budownictwie indywidualnym oddano do użytku 4 144 mieszkania, społecznym czynszowym 164, komunalnym razem z zakładowym 67, zaś najwięcej, bo 7 179, przeznaczonych było na sprzedaż lub wynajem.

⁵ <https://krkgw.arimr.gov.pl/#>

⁶ <https://wiadomosci-lodz.pl/statystyki-strazakow-w-lodzkiem-2024-roku,57319/>

⁷ <https://www.gov.pl/web/rolnictwo/lista-produktow-tradycyjnych12>

Szkolnictwo wyższe i instytuty naukowo-badawcze mają silny wpływ na jakość kapitału ludzkiego i innowacyjność regionu. Łódź jest znaczącym w skali kraju centrum naukowo-badawczym i dużym ośrodkiem szkolnictwa wyższego. Struktura ludności województwa łódzkiego według poziomu wykształcenia była zbliżona do średniej krajowej. W III kwartale 2025 r. osoby z wykształceniem wyższym stanowiły w regionie 33,7% (Polska – 34,4%), 22,8% osób posiadało wykształcenie policealne oraz średnie zawodowe/branżowe (Polska – 22,1%), wykształceniem średnim ogólnokształcącym charakteryzowało się 13,6% osób (Polska – 12,8%), zasadniczym zawodowym/branżowym 17,2% (Polska – 18,9%), zaś gimnazjalnym, podstawowym i niższym 12,6% (Polska – 11,8%).

W województwie łódzkim funkcjonuje 8 uczelni publicznych. Największym ośrodkiem akademickim regionu jest Łódź, gdzie wysoki poziom nauczania oferuje 6 uczelni publicznych: Uniwersytet Łódzki, Politechnika Łódzka, Uniwersytet Medyczny w Łodzi, Akademia Muzyczna im. Grażyny i Kiejstuty Bacewiczów w Łodzi, Akademia Sztuk Pięknych im. Władysława Strzemińskiego w Łodzi, Państwowa Wyższa Szkoła Filmowa, Telewizyjna i Teatralna im. Leona Schillera w Łodzi. Poza Łodzią w regionie funkcjonują jeszcze 2 uczelnie publiczne: Akademia Nauk Stosowanych Stefana Batorego w Skierniewicach oraz Akademia Piotrkowska. W województwie działa także kilkanaście uczelni prywatnych, spośród których do największych należą Akademia Humanistyczno-Ekonomiczna oraz Społeczna Akademia Nauk. Łącznie na uczelniach publicznych i niepublicznych w 2024 r. w województwie łódzkim studiowało blisko 69 tys. osób.

Region dysponuje również dużym potencjałem naukowo-badawczym. Spośród najważniejszych jednostek naukowych działających w województwie łódzkim w ramach Polskiej Akademii Nauk można wymienić: Centrum Badań Molekularnych i Makromolekularnych PAN, Europejskie Regionalne Centrum Ekohydrologii PAN, Instytut Biologii Medycznej PAN oraz Ośrodek Badań nad Dawnymi Technologiami funkcjonujący w strukturach Instytutu Archeologii i Etnologii PAN. Istotną pozycję odgrywa również działający w Skierniewicach Instytut Ogrodnictwa – Państwowy Instytut Badawczy realizujący badania we współpracy z przedsiębiorcami z sektora ogrodniczego. Wśród pozostałych instytutów na uwagę zasługuje Sieć Badawcza Łukasiewicz, która obejmuje 22 instytuty badawcze w 12 miastach Polski i jest jedną z największych sieci badawczych w Europie. W Łodzi funkcjonuje Łukasiewicz – Łódzki Instytut Technologiczny, który skupia w sobie centra badawcze: Biopolimerów i Włókien Chemicznych; Inżynierii Biomedycznej; Gospodarki o Obiegu Zamkniętym; Włókiennictwa, Obuwia i Bioprocessów oraz Laboratoriów.

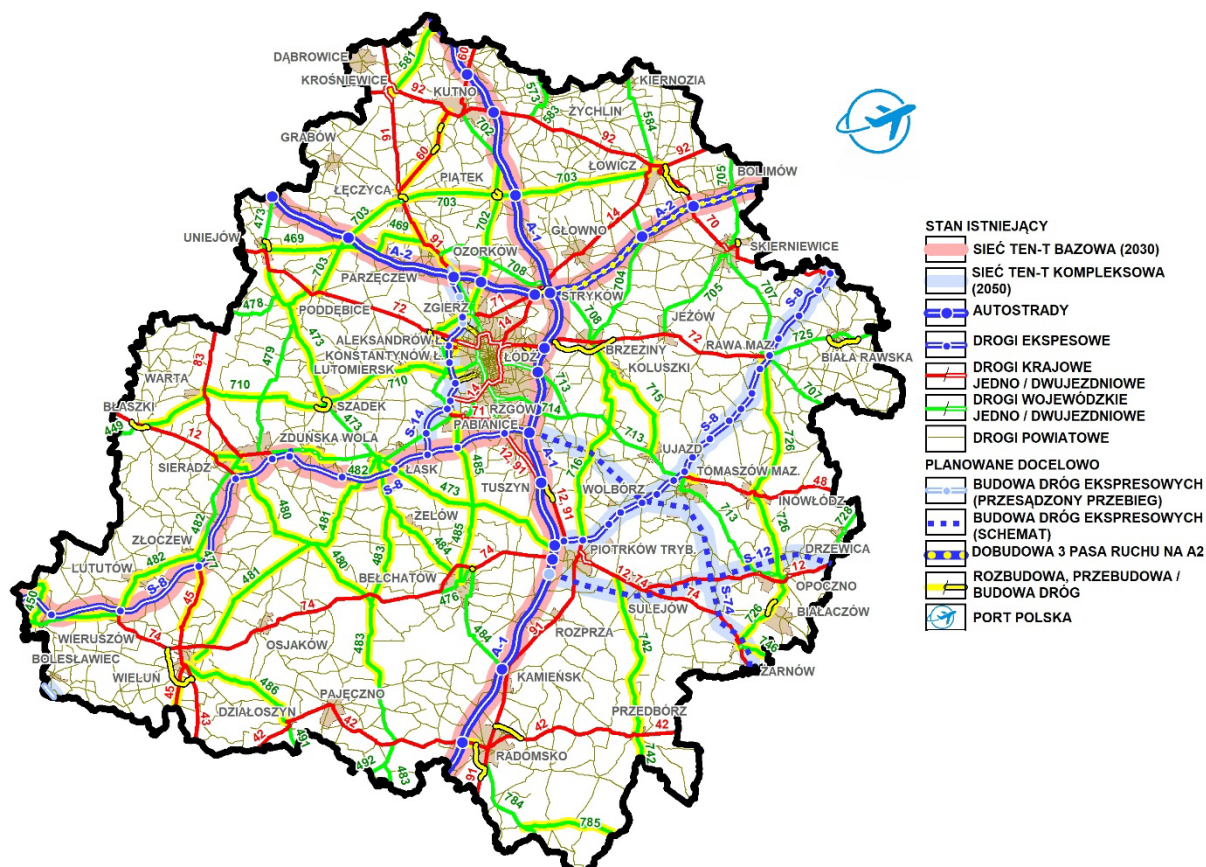
Poziom rozwoju **społeczeństwa informacyjnego** w regionie łódzkim w ciągu ostatnich kilku lat zdecydowanie się zwiększył. Udział gospodarstw domowych z dostępem do Internetu w województwie łódzkim w 2025 r. wyniósł 94%, wobec 94,6% w roku poprzednim. Odsetek osób regularnie korzystających z Internetu w województwie łódzkim wyniósł 84,4%, co jest wartością niższą niż średnia krajowa (88,9%) i plasuje region na przedostatniej pozycji w rankingu regionów. Pomimo pozytywnej wartości wskaźnika dostępności, w województwie nadal występowało zagrożenie wykluczeniem cyfrowym. Odsetek mieszkańców regionu w wieku 16-74, którzy nigdy nie korzystali z Internetu, był w 2025 r. wyższy od średniej krajowej (województwo – 10,9%, Polska – 8,1%).

Istotnym aspektem funkcjonowania społeczeństwa informacyjnego jest rozwój e-administracji. Udział osób korzystających z usług administracji publicznej za pośrednictwem Internetu w 2025 r. wynosił w województwie 54,6% (Polska – 61,1%). Znaczącą formą wykorzystywania sieci przez przedsiębiorstwa jest e-sprzedaż. Udział przedsiębiorstw w województwie łódzkim zajmujących się w 2024 r. e-sprzedażą wyniósł 18,3%, tyle samo co wartość dla Polski.

Sfera przestrzenna

Infrastruktura komunikacyjna w regionie jest dobrze rozwinięta, co wpływa na jego wysoką dostępność transportową oraz atrakcyjność inwestycyjną. W zakresie strategicznego układu dróg szybkiego ruchu przez województwo przebiegają autostrady A1 i A2 oraz drogi ekspresowe S8 i S14. W 2024 r. region wypadł bardzo korzystnie na tle kraju zarówno pod względem długości autostrad – 274 km, jak i dróg ekspresowych – 249 km (odpowiednio 1. i 5. miejsce w kraju). Łódzkie zajmowało również wysokie 3. miejsce w kraju pod względem długości dróg krajowych (1 479 km). Uzupełnienie sieci krajowej stanowią drogi wojewódzkie, których długość, wynosiła 1 340 km (14. miejsce w kraju). Relatywnie dobrze rozwinięta jest także sieć dróg powiatowych i gminnych, których długość wynosiła 22 664 km (7. miejsce w kraju).

Rysunek 9. Układ drogowy w województwie łódzkim.

Na sieć kolejową województwa w 2024 r. składało się 1 086 km eksploatowanych linii (10. miejsce w kraju), co w przeliczeniu na powierzchnię województwa daje zagęszczenie w wielkości 6,0 km linii kolejowej na 100 km² (10. miejsce w kraju). Długość odcinków niezelektryfikowanych wyniosła 96 km (8,8%), natomiast linii jednotorowych – 399 km (36,7%). Dzięki sukcesywnie realizowanym inwestycjom stan techniczny infrastruktury kolejowej ulega poprawie, a do odcinków o najlepszych parametrach technicznych można zaliczyć linie kolejowe: Nr 1, Nr 3, Nr 4 (CMK), Nr 11 (odc. Bełchów – Łowicz Główny), Nr 14, Nr 15 (odc. Łódź Kaliska – Zgierz), Nr 16 (odc. Zgierz – Łęczyca), Nr 17, Nr 18, Nr 22, Nr 25 (odc. Słotwiny – Tomaszów Mazowiecki), Nr 131 (odc. Zduńska Wola Karsznice – Chorzów Batory) oraz Nr 146. Ponadto budowa nowych i modernizacja istniejących stacji i przystanków kolejowych wraz z rozbudową parkingów zwiększyła dostępność do transportu kolejowego, a prowadzony proces przebudowy dworców kolejowych polepszył jakość obsługi pasażerów (w 2025 r. ukończono modernizację obiektów: Koluszki, Łódź Kaliska, Skierniewice). W ostatnim czasie, na skutek podniesienia kategorii wielu przejazdów drogowo-kolejowych, w regionie wzrósł także poziom bezpieczeństwa sieci kolejowej.

Specyfiką gospodarczą łódzkiego jest rozwinięty **sektor logistyczny**. Województwo stanowi jeden z najważniejszych w kraju obszarów działalności logistycznej i w 2025 r. rynek magazynowy regionu utrzymał wysoką 4. pozycję na tle kraju pod względem łącznej powierzchni magazynowej – multi-tenant⁸ (m-t) i build-to-suit⁹ (BTS), build-to-order (BTO)¹⁰.

Potencjał logistyczny regionu tworzą również terminal Cargo przy Porcie Lotniczym Łódź im. W. Reymonta oraz 8 terminali drogowo-kolejowych, dzięki czemu województwo łódzkie utrzymuje wysoki udział w krajowym rynku przewozów intermodalnych. Operatorzy terminali dostrzegają potencjał rozwojowy regionu i sukcesywnie rozwijają siatkę połączeń intermodalnych, która oprócz obiektów krajowych obejmuje również terminale europejskie (m.in. Belgia, Finlandia, Holandia, Niemcy, Szwecja, Ukraina, Włochy) oraz azjatyckie (Chiny).

Rysunek 10. Układ kolejowy i terminale intermodalne w województwie łódzkim.

● **59** parków m-t ● **5,1** mln m² powierzchni m-t + BTS ● **4** rynek w kraju m-t + BTS + BTO ● **9,5%** wskaźnik pustostanów ● **4,5** Euro/m² średni miesięczny czynsz

● **8** istniejących terminali intermodalnych w regionie ● **719** tys. TEU wielkość przeładunków w terminalach regionu ● **1 568** tys. TEU roczne możliwości przeładunkowe terminali regionu ● **29%** wzrost wielkości przeładunków w terminalach regionu

W zakresie **infrastruktury komunalnej** odnotowuje się jej dalszy rozwój porównywalny z innymi województwami w kraju. W wyniku kontynuacji rozbudowy infrastruktury wodociągowej w województwie udział ludności ogółem obsługiwanej tą siecią wzrósł w 2024 r. do 94,7% i utrzymywał się na poziomie wyższym niż średnia krajowa (92,7%). Korzystnie na tle kraju przedstawiał się również wskaźnik zwodociągowania obszarów wiejskich (średnio 93,3%, 6. miejsce w kraju), który był wyższy od średniej krajowej (86,6%). W zakresie udziału ludności ogółem korzystającej z sieci kanalizacyjnej wskaźnik ten wzrósł do poziomu 65,0% (Polska – 72,9%), z czego w miastach osiągnął średnią wartość 87,5%, a na wsiach 28,3%.

Region charakteryzuje się dość gęstą siecią **gazociągów** wysokiego ciśnienia, głównie w jego centralnej części. Gazyfikacja koncentruje się wzdłuż tras istniejących gazociągów, a większość dużych miast jest wyposażona w dystrybucyjne sieci gazowe. Z gazu sieciowego w województwie łódzkim w 2024 r. korzystało 41,9% ludności (15. miejsce w kraju), z czego w miastach 61,4% (15. miejsce w kraju), a na obszarach wiejskich tylko 10,1% (15. miejsce w kraju).

⁸ Parki magazynowe udostępnione przez dewelopera i przeznaczone pod wynajem na wolnym rynku.

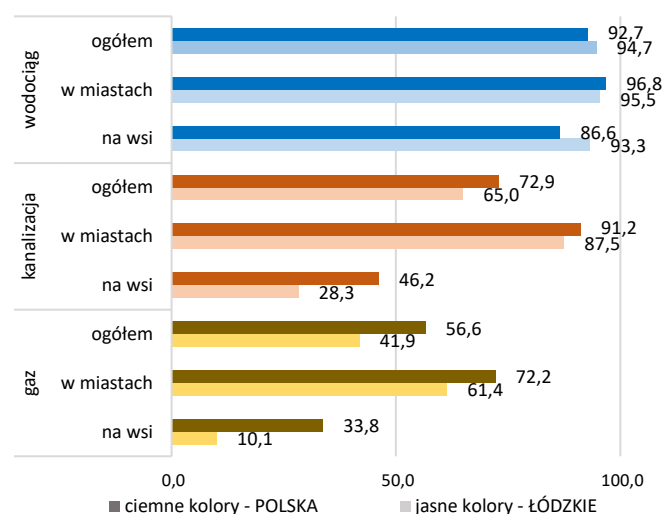
⁹ Obiekty magazynowe realizowane dla dedykowanego odbiorcy, dzięki czemu najemca może dowolnie skomponować moduły powierzchni magazynowych.

¹⁰ Obiekty magazynowe realizowane na zamówienie dedykowanego inwestora, który po realizacji zostaje ich właścicielem. Deweloper pełni funkcję wykonawczą, co ogranicza konieczność zaangażowania przez inwestora.

Województwo łódzkie pozostaje jednym z głównych producentów **energii elektrycznej** w kraju. W 2024 r. w Łódzkiem wyprodukowano 30 474 GWh energii elektrycznej (ok. 17,7% produkcji krajowej, 1. miejsce w kraju) przy głównym udziale największego krajowego producenta energii – Elektrowni Bełchatów. Region przygotowuje się do zmiany miks energetyczny w kierunku zeroemisyjnym realizując założenia Terytorialnego Planu Sprawiedliwej Transformacji Województwa Łódzkiego.

Województwo łódzkie charakteryzuje się niewielką powierzchnią **obszarów prawnie chronionych**, których udział w 2024 r. stanowił 19,6% powierzchni województwa (15. miejsce w kraju, Polska – 32,2%). Podobnie wygląda sytuacja w przypadku lesistości, która jest najniższą w Polsce. Wartość udziału lasów w powierzchni województwa wynosiła zaledwie 21,4%, przy średniej dla Polski równej 29,6%. W 2024 r. udział terenów zieleni w miastach województwa łódzkiego wynosił 4,1% (Polska – 3,5%), należy jednak zwrócić uwagę, że od 2024 roku GUS nie wlicza terenów zieleni osiedlowej do terenów zieleni, z tego względu dane są nieporównywalne z wartościami dla poprzednich lat.

Rysunek 11. Udział ludności korzystającej z sieci wodociągowej, kanalizacji i gazu w 2024 r.

Rysunek 12. System paliwowy w województwie łódzkim

3. Ocena stopnia realizacji celów Strategii

Część strategiczną SRWŁ 2030 tworzy hierarchiczny i spójny układ zamierzeń rozwojowych województwa, na który składają się cele strategiczne, cele operacyjne i kierunki działań pozwalające na osiągnięcie założonej wizji rozwoju. W SRWŁ 2030 wskazano 3 cele strategiczne oraz dopełniający je 1 cel horyzontalny:

1. Sfera gospodarcza – Nowoczesna i konkurencyjna gospodarka

- 1.1. Zwiększenie potencjału badawczego i innowacyjnego
- 1.2. Podnoszenie jakości kapitału ludzkiego
- 1.3. Wsparcie rozwoju MŚP
- 1.4. Rozwój sektora rolnego i zwiększenie jego konkurencyjności

2. Sfera społeczna – Obywatelskie społeczeństwo równych szans

- 2.1. Rozwój kapitału społecznego
- 2.2. Poprawa stanu zdrowia mieszkańców
- 2.3. Ograniczenie skali ubóstwa i wykluczenia społecznego

3. Sfera przestrzenna – Atrakcyjna i dostępna przestrzeń

- 3.1. Adaptacja do zmian klimatu i poprawa jakości zasobów środowiska
- 3.2. Ochrona i kształtowanie krajobrazu
- 3.3. Zwiększenie dostępności transportowej
- 3.4. Nowoczesna energetyka w województwie
- 3.5. Racjonalizacja gospodarki odpadami
- 3.6. Zwiększenie dostępności do usług teleinformatycznych

Cel horyzontalny: Efektywnie i odpowiedzialnie zarządzane województwo

3.1. Analiza projektów współfinansowanych ze środków unijnych

Jednym z najważniejszych źródeł finansowania realizacji celów SRWŁ 2030 były fundusze europejskie. Rozdział ten przedstawia analizę stopnia wykorzystania środków unijnych z perspektywy finansowej Unii Europejskiej na lata 2014-2020 oraz na lata 2021-2027 przypisanych do poszczególnych celów SRWŁ 2030. Nadmienić należy, iż pomimo tego, że SRWŁ 2030 jest dokumentem obowiązującym w latach 2021-2030, a więc w perspektywie finansowej Unii Europejskiej na lata 2021-2027, w niniejszym raporcie analizowane są projekty zrealizowane zarówno w perspektywie z lat 2021-2027, jak i 2014-2020. Wynika to z faktu, że uchwalony dokument był niejako punktem wyjścia do opracowywania programu regionalnego Fundusze Europejskie dla Łódzkiego 2021-2027, który wraz z programami krajowymi został przyjęty pod koniec 2022 r., a pierwsze zrealizowane projekty zakończyły się pod koniec 2023 r. Natomiast ostateczne zakończenie projektów z perspektywy finansowej na lata 2014-2020 nastąpi w 2026 r., zatem, jako że wpisują się one w założenia SRWŁ 2030, również mogły zostać zaklasyfikowane do poszczególnych jej celów.

Podstawowym źródłem danych o projektach unijnych była udostępniana na rządowych stronach internetowych lista projektów¹¹. Dodatkowo analizowane były działania realizowane z programów PROW 2014-2020, PO RYBY, PS WPR 2023-2027 oraz Krajowego Planu na rzecz Odbudowy, o których informacje zostały pozyskane od Departamentu Rolnictwa i Programów Rozwoju Obszarów Wiejskich Urzędu Marszałkowskiego WŁ¹² i dodatkowo ze strony rządowej. W analizie wykorzystano dane o projektach zbieżnych tematycznie z poszczególnymi celami SRWŁ 2030, sumując ich wartość ogółem, jak również wartość dofinansowania ze środków UE. Podane wartości dotyczą projektów zakończonych w okresie od 01.01.2024 do 31.12.2025 r.

¹¹ Wg stanu na dzień 31.12.2025 r.

¹² Wg stanu na dzień 31.12.2025 r.

Analizie poddane zostały następujące programy:

- Regionalny Program Operacyjny Województwa Łódzkiego na lata 2014-2020 (RPO WŁ 2014-2020),
- Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2014-2020 (POLIŚ 2014-2020),
- Program Operacyjny Inteligentny Rozwój (POIR 2014-2020),
- Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój (POWER 2014-2020),
- Program Operacyjny Polska Cyfrowa (POPC 2014-2020),
- Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 (PROW 2014-2020),
- Program Operacyjny Rybactwo i Morze na lata 2014-2020 (PO RYBY),
- Fundusze Europejskie dla Łódzkiego 2021-2027 (FEŁ2027),
- Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko (FENIKS),
- Fundusze Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki (FENG),
- Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego (FERS),
- Fundusze Europejskie na Rozwój Cyfrowy (FERC),
- Fundusze Europejskie dla Rybactwa (FER),
- Plan Strategiczny dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027 (PS WPR 2023-2027),
- Krajowy Plan Odbudowy i Zwiększenia Odporności (KPO).

Wymienione programy operacyjne finansowane były z następujących europejskich funduszy strukturalnych i inwestycyjnych oraz polityk:

- Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego (EFRR) – finansował RPO WŁ 2014-2020, POLIŚ 2014-2020, POIR, POPC, FEŁ2027, FENG, FENIKS;
- Europejski Fundusz Społeczny (EFS) – finansował RPO WŁ 2014-2020, POWER;
- Europejski Fundusz Społeczny Plus (EFS+) – finansował FEŁ2027;
- Fundusz na rzecz Sprawiedliwej Transformacji (FST) – finansował FEŁ2027;
- Fundusz Spójności (FS) – finansował POLIŚ 2014-2020, FENIKS;
- Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) – finansował PROW 2014-2020;
- Europejski Fundusz Morski i Rybacki (EFMR) – finansował PO RYBY;
- Europejski Fundusz Morski, Rybacki i Akwakultury (EFMRA) – finansował FER;
- Instrument na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności (RRF) – finansował KPO;
- Wspólna Polityka Rolna (WPR) – finansowała PS WPR 2023-2027.

W latach 2024-2025 na terenie województwa łódzkiego zakończonych zostało 761 projektów zrealizowanych przy wsparciu środków unijnych. Ich łączna wartość wyniosła prawie 5,9 mld zł, przy wsparciu unijnym w kwocie ponad 3,1 mld zł. Średnia wartość projektów w przeliczeniu na 1 mieszkańca wynosiła 2 502,76 zł, zaś wartość dofinansowania – 1 329,11 zł.

Rozpatrując realizację SRWŁ 2030 w podziale na poszczególne **cele operacyjne** można zauważyć, że największa liczba projektów realizowała cel 1.3. *Wsparcie rozwoju MŚP* (217 projektów) oraz 3.1. *Adaptacja do zmian klimatu i poprawa jakości zasobów środowiska* (182), najmniej zaś cel 2.2. *Poprawa stanu zdrowia mieszkańców* (6), 3.4. *Nowoczesna energetyka w województwie* (6) i cel horyzontalny (6). Ogólnie rzecz biorąc najwięcej projektów realizowanych było w sferze gospodarczej – łącznie 353, kolejno w sferze społecznej zrealizowano 144 projekty, zaś w sferze przestrzennej – 258.

Tabela 1. Sumaryczne zestawienie projektów zakończonych w latach 2024-2025 wg celów operacyjnych.

cel	liczba projektów	wartość projektów [zł]	wartość dofinansowania UE [zł]	wartość projektów na 1 mieszkańca woj. łódzkiego [zł]	wartość dofinansowania UE na 1 mieszkańca woj. łódzkiego [zł]
1.1.	24	277 327 090	161 959 074	118,22	69,04
1.2.	105	345 811 680	282 609 309	147,41	120,47
1.3.	217	308 235 206	149 025 879	131,39	63,53
1.4.	7	10 358 888	6 555 422	4,42	2,79
2.1.	98	111 905 035	56 994 687	47,70	24,30
2.2.	6	233 578 446	167 806 243	99,57	71,53
2.3.	40	48 667 971	38 002 784	20,75	16,20
3.1.	182	613 414 528	341 867 248	261,48	145,73

3.2.	12	375 429 637	130 967 352	160,03	55,83
3.3.	51	3 179 508 326	1 524 499 254	1 355,33	649,85
3.4.	6	61 944 847	36 323 056	26,41	15,48
3.5.	7	84 813 670	34 141 937	36,15	14,55
3.6.	0	0	0	0	0
H	6	220 278 752	187 236 926	93,90	79,81
razem	761	5 871 274 076	3 117 989 171	2 502,76	1 329,11

Największe środki przeznaczone zostały na realizację celu 3.3. *Zwiększenie dostępności transportowej* – łącznie na realizację 51 projektów wydano blisko 3,2 mld zł, przy dofinansowaniu przekraczającym 1,5 mld zł. Znaczne środki wydano także na cele środowiskowe: 3.1. *Adaptacja do zmian klimatu i poprawa jakości zasobów środowiska* (około 613 mln zł) i 3.2. *Ochrona i kształtowanie krajobrazu* (ponad 375 mln zł) oraz cele gospodarcze: 1.2. *Podnoszenie jakości kapitału ludzkiego* (blisko 346 mln zł) i 1.3. *Wsparcie rozwoju MŚP* (ponad 308 mln zł). Najmniej zaś środków przeznaczono na wsparcie projektów w celu 1.4. *Rozwój sektora rolnego i zwiększenie jego konkurencyjności* (około 10 mln zł) oraz w celu 2.3. *Ograniczenie skali ubóstwa i wykluczenia społecznego* (blisko 49 mln zł).

Analizując projekty w podziale na poszczególne **programy operacyjne** można zauważyć, że w latach 2024-2025 najwięcej zadań zostało zrealizowanych z PROW 2014-2020 (343), niewiele mniej z FEŁ2027 (309), najmniej zaś z FEnIKS (4) i FER (3). W przypadku łącznej wartości projektów zdecydowanie najwięcej środków wdrożono w ramach projektów z POIiŚ 2014-2020 (około 2,6 mld zł), RPO WŁ 2014-2020 (niemal 1,3 mld zł) i FEŁ2027 (blisko 1,1 mld zł). Najmniejsza zaś kwota została wydana w ramach środków z FEnIKS (około 9,7 mln zł) i FER (ponad 153 tys. zł).

Tabela 2. Sumaryczne zestawienie projektów zakończonych w latach 2024-2025 wg programów operacyjnych.

program	liczba projektów	wartość projektów [zł]	wartość dofinansowania UE [zł]	wartość projektów na 1 mieszkańca woj. łódzkiego [zł]	wartość dofinansowania UE na 1 mieszkańca woj. łódzkiego [zł]
POIiŚ 2014-2020	6	2 550 764 741	1 121 547 861	1 087,32	478,09
POIR	13	323 716 707	175 082 558	137,99	74,63
RPO WŁ 2014-2020	35	1 291 938 564	609 896 715	550,72	259,98
PROW 2014-2020	343	472 961 169	277 366 388	201,61	118,23
FEŁ2027	309	1 060 639 286	841 721 696	452,12	358,80
FENG	36	134 508 751	63 261 062	57,34	26,97
FEnIKS	4	9 718 763	8 110 874	4,14	3,46
FER	3	153 154	61 433	0,07	0,03
KPO	12	26 872 941	20 932 584	11,45	8,92
razem	761	5 871 274 076	3 117 981 171	2 502,76	1 329,11

W dalszej części rozdziału przedstawiono analizę realizacji projektów finansowanych ze środków unijnych zrealizowanych w latach 2024-2025 w podziale na poszczególne cele operacyjne SRWŁ 2030.

1. Sfera gospodarcza – Cel strategiczny: Nowoczesna i konkurencyjna gospodarka

Cel operacyjny 1.1. Zwiększenie potencjału badawczego i innowacyjnego

Realizacji celu operacyjnego 1.1. służyły projekty mające na celu: rozwój sfery B+R, szczególnie na rzecz inteligentnych specjalizacji; intensyfikację współpracy między sferą B+R a przedsiębiorcami; rozwój regionalnych inteligentnych specjalizacji; wykorzystanie istniejących i kształtujących się potencjałów stymulujących rozwój gospodarczy. W latach 2024-2025 zakończone zostały 24 projekty z programów POIR, FEŁ2027 i FENG o łącznej kwocie około 277 mln zł i dofinansowaniu UE w wysokości prawie 162 mln zł.

Tabela 3. Sumaryczne zestawienie projektów zakończonych w latach 2024-2025 realizujących cel operacyjny 1.1.

program	liczba projektów	wartość projektów [zł]	wartość dofinansowania UE [zł]	wartość projektów na 1 mieszkańca woj. łódzkiego [zł]	wartość dofinansowania UE na 1 mieszkańca woj. łódzkiego [zł]
POIR	10	266 714 250	156 060 869	113,69	66,52
FEŁ2027	2	2 407 527	1 313 546	1,03	0,56
FENG	12	8 205 313	4 584 659	3,50	1,95
razem	24	277 327 090	161 959 074	118,22	69,03

W latach 2024-2025 fundusze w tym celu przeznaczono głównie na badania przemysłowe i prace rozwojowe realizowane przez przedsiębiorstwa oraz granty dla projektów badawczych i rozwojowych realizowanych przez instytuty badawcze. Wśród projektów o najwyższej wartości w ramach tego celu należy wspomnieć o projektach: *Opracowanie autorskiej technologii wytwarzania cementu w celu uzyskania produktu o ulepszonych parametrach jakościowych* (Cementownia Warta; ponad 80 mln zł), *Innowacyjne surowe produkty mięsne i techniki ich dekontaminacji poprzez zastosowanie fizycznych metod nietermicznych i dodatku wyciągów z naturalnych, bioaktywnych składników pochodzenia roślinnego* (Cedrob Foods; około 43 mln zł) czy *Selektywny inhibitor kinaz JAK w terapii chorób o podłożu immunologicznym* (Celon Pharma; ponad 32 mln zł).

Cel operacyjny 1.2. Podnoszenie jakości kapitału ludzkiego

Realizacji celu operacyjnego 1.2. służyły projekty mające na celu zwiększenie wykorzystania potencjału łódzkich uczelni, upowszechnienie kształcenia zawodowego i ustawicznego, aktywizację osób nieaktywnych zawodowo oraz rozwój kompetencji kluczowych. W latach 2024-2025 zakończonych zostało 105 projektów z programów RPO WŁ 2014-2020, FEŁ2027 i FENG o łącznej wartości niemal 346 mln zł i dofinansowaniu UE w kwocie blisko 283 mln zł.

Tabela 4. Sumaryczne zestawienie projektów zakończonych w latach 2024-2025 realizujących cel operacyjny 1.2.

program	liczba projektów	wartość projektów [zł]	wartość dofinansowania UE [zł]	wartość projektów na 1 mieszkańca woj. łódzkiego [zł]	wartość dofinansowania UE na 1 mieszkańca woj. łódzkiego [zł]
RPO WŁ 2014-2020	6	20 683 630	6 317 609	8,82	2,69
FEŁ2027	98	325 087 050	276 250 700	138,58	117,76
FENG	1	41 000	41 000	0,02	0,02
razem	105	345 811 680	282 609 309	147,42	120,47

W latach 2024-2025 działania w tym celu koncentrowały się głównie na aktywizacji osób pozostających bez pracy, zwiększaniu kompetencji zawodowych i cyfrowych, rozwoju infrastruktury edukacyjnej i jakości kształcenia - w tym zawodowego. Jako najbardziej wartościowe projekty należy wspomnieć: *Łódź aktywizuje zawodowo II oraz III* (Powiatowy Urząd Pracy w Łodzi; około 21 mln zł, ponad 18 mln zł), *Rozbudowę budynku Szkoły Podstawowej im. Marii Skłodowskiej-Curie w Pawlikowicach o salę gimnastyczną wraz z wyposażeniem klasopracowni językowej* (Gmina Pabianice; około 8 mln zł) oraz *TECHNIK PRZYSZŁOŚCI W STASZICU - podniesienie jakości kształcenia w Zespole Szkół Powiatowych w Opocznie poprzez podniesienie kompetencji nauczycieli, uczniów i wyposażenie pracowni* (powiat opoczyński; blisko 3 mln zł).

Cel operacyjny 1.3. Wsparcie rozwoju MŚP

Realizacji celu operacyjnego 1.3. służyły projekty mające na celu zwiększenie konkurencyjności przedsiębiorstw, wspieranie usieciowienia MŚP oraz poprawę efektywności i sprawności działania IOB. W latach 2024-2025 zakończonych zostało 217 projektów z programów POIR, RPO WŁ 2014-2020, PROW 2014-2020, FEŁ2027 i FENG o łącznej wartości ponad 308 mln zł i dofinansowaniu UE w kwocie około 149 mln zł.

Tabela 5. Sumaryczne zestawienie projektów zakończonych w latach 2024-2025 realizujących cel operacyjny 1.3.

program	liczba projektów	wartość projektów [zł]	wartość dofinansowania UE [zł]	wartość projektów na 1 mieszkańca woj. łódzkiego [zł]	wartość dofinansowania UE na 1 mieszkańca woj. łódzkiego [zł]
POIR	3	57 002 456	19 021 689	24,30	8,11
RPO WŁ 2014-2020	1	2 979 921	1 332 485	1,27	0,57
PROW 2014-2020	81	8 331 977	5 301 637	3,55	2,26
FEŁ2027	116	139 986 707	78 622 002	59,67	33,51
FENG	16	99 934 145	44 748 066	42,60	19,07
razem	217	308 235 206	149 025 879	131,39	63,52

W latach 2024-2025 działania w tym celu koncentrowały się na wspieraniu innowacyjności i konkurencyjności gospodarki. Wśród projektów o najwyższej wartości w ramach tego celu należy wspomnieć o projektach: *Wdrożenie innowacji w procesie biznesowym produkcji paliwa stałego w formie pelletu otrzymanego na bazie trocin z zastosowaniem dodatku lepiszczowego w postaci wafli ryżowych*

(BSH Dąbrowscy; ponad 30 mln zł), *Wprowadzenie na rynek gamy zoptymalizowanych wymiarowo urządzeń do wytłaczania blachy opartych na autorskim rozwiązaniu wymiany wałów profilujących typu „gwiazda”* (BUD-MASZ; niemal 25 mln zł), *Wdrożenie wyników prac B+R nad opracowaniem metody wytwarzania sprzętu lekkoatletycznego o zwiększonej wytrzymałości* (Polanik; blisko 19 mln zł) czy *Wprowadzenie do oferty innowacyjnego geopolimerowego kompozytu betonowego poprzez wdrożenie wyników prac B+R w firmie BUD-TRANS Roboty Budowlano-Drogowe* (BUD-TRANS INFRASTRUKTURA; ponad 13 mln zł).

Dodatkowo w ramach tego celu zrealizowany został szereg projektów z PROW 2014-2020 polegających głównie na dofinansowaniu rozwoju działalności gospodarczej oraz zwiększeniu jej konkurencyjności. Wśród największych projektów można wyróżnić: *Rozwój firmy poprzez zakup innowacyjnej wago-pakowarki* (PPHU Młyn Proboszczewice; blisko 298 tys. zł), *Rozwój działalności gospodarczej poprzez zwiększenie zakresu świadczonych usług* (Firma handlowa „Irena”; około 238 tys. zł), *Rozwój działalności poprzez zakup nowoczesnego sprzętu* (Centrum Stomatologii Joanna Olejniczak – Jercha Zbigniew Olejniczak s.c.; ponad 198 tys. zł) czy *Utworzenie zakładu masarskiego* (P.H.U. Magnolia; blisko 71 tys. zł).

Cel operacyjny 1.4. Rozwój sektora rolnego i zwiększenie jego konkurencyjności

Realizacji celu operacyjnego 1.4. służyły projekty mające na celu zwiększenie efektywności i opłacalności produkcji rolnej oraz utrzymanie wysokiego poziomu jakości produktów rolno-spożywczych. W latach 2024-2025 zakończonych zostało 7 projektów z programu PROW 2014-2020 oraz FER o łącznej wartości blisko 10,4 mln zł i dofinansowaniu UE w kwocie blisko 6,6 mln zł.

Tabela 6. Sumaryczne zestawienie projektów zakończonych w latach 2024-2025 realizujących cel operacyjny 1.4.

program	liczba projektów	wartość projektów [zł]	wartość dofinansowania UE [zł]	wartość projektów na 1 mieszkańca woj. łódzkiego [zł]	wartość dofinansowania UE na 1 mieszkańca woj. łódzkiego [zł]
PROW 2014-2020	5	10 233 364	6 511 489	4,36	2,78
FER	2	125 524	43 933	0,05	0,02
razem	7	10 358 888	6 555 422	4,41	2,80

W latach 2024-2025 działania w tym celu koncentrowały się na wzmocnieniu działalności połowowej i rozwoju małych przedsiębiorstw związanych z branżą rolno-spożywczą. Zrealizowanymi projektami były: *Zakup usług związanych ze sporządzeniem operatów rybackich i ich opiniowaniem oraz wykonania analiz ichtiologicznych w obwodach rybackich* (Polski Związek Wędkarski - Okręg w Piotrkowie Trybunalskim; ponad 88 tys. zł) i *Zakup usług związanych ze sporządzeniem dokumentacji gospodarki rybackiej* (Okręg Polskiego Związku Wędkarskiego w Sieradzu; około 37 tys. zł).

Natomiast z funduszy PROW 2014-2020 zrealizowano m.in. projekty: *Rozwój firmy Gastro OFF BARTOSZ LISIK poprzez wdrożenie innowacyjnego procesu liofilizacji w miejscowości Rogów Wieś* (150 tys. zł), *Podjęcie działalności gospodarczej zajmującej się liofilizacją artykułów spożywczych* (100 tys. zł), *Skracanie łańcucha dostaw poprzez sprzedaż internetową artykułów rolno-spożywczych* (80 tys. zł) czy *Trwałość i zdrowie – Podjęcie działalności gospodarczej w zakresie przetwórstwa owocowo-warzywnego metodą liofilizacji* (63 tys. zł), a także *Scalanie gruntów obiektu Kruplin* (powiat pączęński; ponad 9,8 mln zł).

2. Sfera społeczna – Cel strategiczny: Obywatelskie społeczeństwo równych szans

Cel operacyjny 2.1. Rozwój kapitału społecznego

Realizacji celu operacyjnego 2.1. służyły projekty mające na celu: budowę zaufania społecznego, rozwijanie postaw społecznych i obywatelskich, promowanie wartości rodzinnych, zwiększenie uczestnictwa w kulturze i rozwój usług kultury, rozwój sektora sportu, turystyki i rekreacji; wzmacnianie tożsamości regionalnej i lokalnej. W latach 2024-2025 zakończonych zostało 98 projektów z programów RPO Wł 2014-2020, PROW 2014-2020, FEŁ2027 i FER o łącznej wartości niemal 112 mln zł i dofinansowaniu UE w kwocie prawie 57 mln zł.

Tabela 7. Sumaryczne zestawienie projektów zakończonych w latach 2024-2025 realizujących cel operacyjny 2.1.

program	liczba projektów	wartość projektów [zł]	wartość dofinansowania UE [zł]	wartość projektów na 1 mieszkańca woj. łódzkiego [zł]	wartość dofinansowania UE na 1 mieszkańca woj. łódzkiego [zł]
RPO Wł 2014-2020	6	61 101 752	21 333 232	26,05	9,09
PROW 2014-2020	89	39 895 762	26 396 047	17,01	11,25
FEŁ2027	2	10 879 891	9 247 908	4,64	3,94
FER	1	27 630	17 500	0,01	0,01
razem	98	111 905 035	56 994 687	47,71	24,29

W latach 2024-2025 działania w tym celu koncentrowały się na budowie bądź modernizacji obiektów turystycznych i kulturalnych, rozwoju szlaków turystycznych oraz integrowaniu turystyki z kulturą. Do największych i najciekawszych projektów należały: *Budowa infrastruktury rekreacyjnej na terenie Gminy Andrespol* (Gmina Andrespol, ponad 25 mln zł), *Spycimierski gród atrakcją turystyki kulturowej i ludowej uzdrowiska Uniejów* (Gmina Uniejów; prawie 15 mln zł), *Rozwój kultury w gminie Koluszki* (Gmina Koluszki, niemal 8 mln zł), *Budowa szlaku pieszo-rowerowego historycznym Traktem Kaliskim* (gmina Wierzbica; ponad 7 mln zł) czy *Utworzenie interaktywnego punktu turystyki geotermalnej w Uniejowie* (Gmina Uniejów; blisko 6 mln zł).

Jedynym projektem zrealizowanym z FER było *Podnoszenie kompetencji RLGD „Z Ikra” i społeczności lokalnych, konsultacje społeczne oraz wypracowanie mechanizmów współpracy i włączenia lokalnych społeczności w celu przygotowania LSR* (Rybacka Lokalna Grupa Działania „Z Ikra”, blisko 28 tys. zł).

Natomiast z funduszy PROW 2014-2020 wspierano głównie budowę i modernizację infrastruktury sportowej, rekreacyjnej, kulturalnej czy edukacyjnej oraz wydarzenia sportowo-rekreacyjne, kulturalne i promocyjne. 13 Lokalnych Grup Działania (LGD) otrzymało wsparcie finansowe na rzecz kosztów działania i aktywizacji (około 26,5 mln zł); 5 na działania z zakresu turystyki, 5 na produkty lokalne i atrakcje turystyczne obszarów wiejskich, a 2 na doposażenie świetlic wiejskich. Wśród największych pozostałych projektów można wymienić: *Budowę tężni solankowej na terenie miasta Koluszki* (gmina Koluszki; blisko 303 tys. zł), *Remont i wyposażenie pomieszczeń kuchni i korytarza w budynku OSP w Leżnicy Małej* (OSP w Leżnicy Małej; blisko 250 tys. zł), *Remont infrastruktury kulturalnej w Urzędzie Miejskim w Jeżowie* (gmina Jeżów; prawie 239 tys. zł) czy *Budowa boiska sportowo-rekreacyjnego w msc. Niechcianów* (OSP w Grochowie; blisko 228 tys. zł).

Cel operacyjny 2.2. Poprawa stanu zdrowia mieszkańców

Realizacji celu operacyjnego 2.2. służyły projekty mające na celu: podniesienie świadomości prozdrowotnej i wzmocnienie działań profilaktycznych; poprawę dostępności i jakości usług ochrony zdrowia; poprawę dostępności w zakresie opieki długoterminowej i psychiatrycznej. W latach 2024-2025 zakończonych zostało 6 projektów z programów RPO Wł 2014-2020 i FEŁ2027 o łącznej wartości blisko 234 mln zł i dofinansowaniu UE w kwocie prawie 168 mln zł.

Tabela 8. Sumaryczne zestawienie projektów zakończonych w latach 2024-2025 realizujących cel operacyjny 2.2.

program	liczba projektów	wartość projektów [zł]	wartość dofinansowania UE [zł]	wartość projektów na 1 mieszkańca woj. łódzkiego [zł]	wartość dofinansowania UE na 1 mieszkańca woj. łódzkiego [zł]
RPO Wł 2014-2020	5	233 454 422	167 700 822	99,51	71,49
FEŁ2027	1	124 024	105 421	0,05	0,04
razem	6	233 578 446	167 806 243	99,56	71,53

W latach 2024-2025 zrealizowane zostały projekty mające na celu przebudowę, modernizację i doposażenie Wojewódzkiego Wielospecjalistycznego Centrum Onkologii i Traumatologii im. M. Kopernika w Łodzi. Były to: *Rozbudowa WWCOiT im. M. Kopernika w Łodzi w oparciu o koncentrację działań z zakresu profilaktyki onkologicznej, onkologii klinicznej, onkologicznych ośrodków satelitarnych oraz przekształcenie Szpitala w Wojewódzkie Centrum Onkologii* (ponad 115 mln zł), *Zwiększenie dostępności i jakości usług zdrowotnych poprzez przebudowę modernizację Bloku Operacyjnego, Oddziału Anestezjologii i Intensywnej Terapii oraz Zakładu Diagnostyki Laboratoryjnej Banku Krwi i Pracowni Serologii* (około 60 mln zł), *Rozbudowa wojewódzkiej poradni hematologicznej oraz utworzenie oddziału intensywnej opieki hematologicznej* (ponad 21 mln zł), *Modernizacja infrastruktury intensywnej terapii i zaplecza operacyjnego*

(około 18 mln zł) czy *Modernizacja i przebudowa gabinetów Ambulatoryjnej Opieki Specjalistycznej* (prawie 18 mln zł).

Zrealizowano także projekt z zakresu promocji zdrowego stylu życia i edukacji prozdrowotnej w miejscach zatrudnienia- *EZ CRY - Eliminowanie Zdrowotnych Czynników Ryzyka w miejscu pracy w firmie "Doradca Podatkowy"* (doradca podatkowy; około 124 tys. zł).

Cel operacyjny 2.3. Ograniczenie skali ubóstwa i wykluczenia społecznego

Realizacji celu operacyjnego 2.3. służyły projekty mające na celu: wsparcie dla rodzin i osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem; rozwój placówek i usług świadczonych przez lokalne środowiska; rozwój ekonomii społecznej i solidarnej. W latach 2024-2025 zakończonych zostało 40 projektów z programów RPO WŁ 2014-2020 i FEŁ2027 o łącznej wartości blisko 49 mln zł i dofinansowaniu UE w kwocie około 38 mln zł.

Tabela 9. Sumaryczne zestawienie projektów zakończonych w latach 2024-2025 realizujących cel operacyjny 2.3.

program	liczba projektów	wartość projektów [zł]	wartość dofinansowania UE [zł]	wartość projektów na 1 mieszkańca woj. łódzkiego [zł]	wartość dofinansowania UE na 1 mieszkańca woj. łódzkiego [zł]
RPO WŁ 2014-2020	1	9 673 279	4 857 427	4,12	2,07
FEŁ2027	39	38 994 692	33 145 357	16,62	14,13
razem	40	48 667 971	38 002 784	20,74	16,20

W latach 2024-2025 realizowane projekty koncentrowały się na poprawie dostępności do usług społecznych i zdrowotnych na rzecz osób wykluczonych społecznie poprzez budowę, modernizację i rozwój infrastruktury opieki społecznej działaniach integracyjnych i aktywizacyjnych. Do największych zakończonych projektów należały: *MOST – Mieszkanie, Opieka, Samodzielność, Terapia – budowa hostelu dla osób wykluczonych* (MCTiPZ im. bł. R. Chylińskiego w Łodzi; blisko 10 mln zł), *Rozszerzenie wsparcia w Zakładach Aktywności Zawodowej Towarzystwa Przyjaciół Niepełnosprawnych* (Towarzystwo Przyjaciół Niepełnosprawnych; ponad 4 mln zł), *Nowy start – aktywizacja społeczno-zawodowa w powiecie kutnowskim i łęczyckim* (Zakład Doskonalenia Zawodowego w Warszawie; około 2 mln zł) czy *Żyjemy razem - Centrum Integracji Cudzoziemców* (Polski Czerwony Krzyż; niemal 2 mln zł).

3. Sfera przestrzenna – Cel strategiczny: Atrakcyjna i dostępna przestrzeń

Cel operacyjny 3.1. Adaptacja do zmian klimatu i poprawa jakości zasobów środowiska

Realizacji celu operacyjnego 3.1. służyły projekty mające na celu: poprawę jakości powietrza, ochronę zasobów wód i poprawę ich jakości, przeciwdziałanie skutkom suszy i zmniejszanie niedoborów wody, ograniczanie skutków zjawisk ekstremalnych. W latach 2024-2025 zakończone zostały 182 projekty z programów POLiŚ 2014-2020, RPO WŁ 2014-2020, PROW 2014-2020, FEŁ2027, FEnIKS, FENG i KPO o łącznej wartości ponad 613 mln zł i dofinansowaniu UE w kwocie blisko 342 mln zł.

Tabela 10. Sumaryczne zestawienie projektów zakończonych w latach 2024-2025 realizujących cel operacyjny 3.1.

program	liczba projektów	wartość projektów [zł]	wartość dofinansowania UE [zł]	wartość projektów na 1 mieszkańca woj. łódzkiego [zł]	wartość dofinansowania UE na 1 mieszkańca woj. łódzkiego [zł]
POLiŚ 2014-2020	2	163 616 944	71 418 030	69,75	30,44
RPO WŁ 2014-2020	5	60 058 031	26 424 322	25,60	11,26
PROW 2014-2020	129	296 418 745	176 868 465	126,35	75,39
FEŁ2027	24	31 231 834	24 785 800	13,31	10,57
FEnIKS	3	8 887 740	7 542 710	3,79	3,22
FENG	7	26 328 293	13 895 337	11,22	5,92
KPO	12	26 872 941	20 932 584	11,46	8,92
razem	182	613 414 528	341 867 248	261,48	145,72

W latach 2024-2025 realizowane projekty koncentrowały się głównie na zmniejszeniu emisyjności gospodarki, uporządkowaniu gospodarki wodno-ściekowej, poprawie retencji wód czy doposażeniu służb ratowniczych. Zdecydowanie najbardziej wartościowym projektem była *Budowa ciepłowni geotermalno-biomasy w Sieradzu wraz z otworem zatłaczającym Sieradz GT-2* (Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej spółka z o.o.; niemal 158 mln zł). Wśród innych projektów warto wymienić *Modernizację oczyszczalni ścieków w Tuszynie* (gmina Tuszyn; około 29 mln zł), *Modernizację energetyczną budynków zasobu*

komunalnego oraz użyteczności publicznej na terenie Miasta Zgierza (miasto Zgierz; ponad 15 mln zł), Odbetonowanie terenów miejskich (miasto Łódź; blisko 9 mln zł) czy Budowę pasywnego budynku przedszkola w Piątku (gmina Piątek; blisko 8 mln zł).

Natomiast do największych projektów realizowanych ze środków PROW 2014-2020 należały: *Przebudowa i rozbudowa oczyszczalni ścieków w Dłutowie oraz budowa sieci wodociągowej w Dłutówku* (gmina Dłutów; blisko 13 mln zł), *Moszczenica- regulacja koryta rzeki Moszczenicy wraz z redukcją spadku dna, obejmująca odcinki od km 11+790 do km 15+036 i od km 20+053 do km 23+101* (Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie; prawie 10 mln zł), *Budowa oczyszczalni ścieków w miejscowości Klonowa i rozbudowa przepompowni strefowej na ul. Długiej w miejscowości Klonowa* (gmina Klonowa; blisko 8 mln zł) czy *Budowa kanalizacji sanitarnej wraz z oczyszczalnią ścieków w m. Mysłaków oraz wodociągu w m. Nieborów* (gmina Nieborów; prawie 8 mln zł).

Największymi projektami zrealizowanymi ze środków KPO były: *Uregulowanie gospodarki wodno-ściekowej w Gminie Żelechlinek etap V poprzez budowę kanalizacji sanitarnej z przyłączami w miejscowości Żelechlin Mały wraz z budową przydomowych oczyszczalni ścieków i wymianą wodomierzy na odczyt radiowy w technologii TIK* (gmina Żelechlinek; ponad 4 mln zł), *Zrównoważona gospodarka wodno-ściekowa na terenie Gminy Pęczniew* (gmina Pęczniew; około 3 mln zł) czy *Budowa kanalizacji sanitarnej w miejscowości Brzeźnio i Zapole oraz wymiana wodomierzy zdalnego odczytu* (gmina Brzeźnio; ponad 3 mln zł).

Cel operacyjny 3.2. Ochrona i kształtowanie krajobrazu

Realizacji celu operacyjnego 3.2. służyły projekty mające na celu: ochronę wartości i kształtowanie dziedzictwa kulturowego, ochronę i wykorzystanie walorów przyrodniczych i krajobrazowych; rewaloryzowanie, poszerzanie i wzbogacanie przestrzeni o atrakcyjnie zaaranżowane tereny zieleni. W latach 2024-2025 zakończonych zostało 12 projektów z programów RPO Wł 2014-2020 i PROW 2014-2020 o łącznej wartości ponad 375 mln zł i dofinansowaniu UE w kwocie niemal 131 mln zł.

Tabela 11. Sumaryczne zestawienie projektów zakończonych w latach 2024-2025 realizujących cel operacyjny 3.2.

program	liczba projektów	wartość projektów [zł]	wartość dofinansowania UE [zł]	wartość projektów na 1 mieszkańca woj. łódzkiego [zł]	wartość dofinansowania UE na 1 mieszkańca woj. łódzkiego [zł]
RPO Wł 2014-2020	4	374 228 986	130 203 378	159,52	55,50
PROW 2014-2020	8	1 200 651	763 974	0,51	0,33
razem	12	375 429 637	130 967 352	160,03	55,83

W roku 2025 nie zostały zakończone żadne projekty przypisywane do tego celu, natomiast wśród projektów zakończonych w roku 2024 wyróżniały się projekty o charakterze rewitalizacji przestrzeni miejskich. Realizowano także działania służące ochronie przyrody czy podniesieniu atrakcyjności turystycznej. Wśród zrealizowanych zadań należy wspomnieć o *Rewitalizacji Obszarowej Centrum Łodzi – między ulicami Ogrodową, Gdańską, Legionów, Cmentarną wraz z pierzejami po drugiej stronie ulic* (około 228 mln zł) oraz *między ulicami Ogrodową, Zachodnią, Legionów, Gdańską wraz z pierzejami po drugiej stronie ulic* (blisko 72 mln zł) prowadzonych przez miasto Łódź. Podobnym projektem był *Szlakiem architektury włókienniczej – rewitalizacji miasta Zgierza w celu rozwoju produktu turystycznego oraz rewitalizacji zdegradowanych terenów na obszarze ŁOM* (Miasto Zgierz; ponad 53 mln zł).

Natomiast ze środków PROW 2014-2020 wykonano m.in. następujące działania: „*Człowiek i natura*” – *modernizacja budynku OSP wraz z montażem domków dla pszczoł i owadów* (OSP w Lubieniu; blisko 247 tys. zł), *Budowa altany z tarasem zewnętrznym i urządzeniami w Woli Grzymkowej* (Stowarzyszenie „Integracja Pięciu Wsi”; niemal 206 tys. zł) czy *Przebudowa placu sołectkiego w Moskwie* (OSP w Lipinach; blisko 134 tys. zł).

Cel operacyjny 3.3. Zwiększenie dostępności transportowej

Realizacji celu operacyjnego 3.3. służyły projekty mające na celu: zwiększenie dostępności drogowej województwa; włączenie w system szybkich połączeń kolejowych i zwiększenie dostępności kolejowej województwa; zwiększenie dostępności lotniczej województwa; stworzenie atrakcyjnej i konkurencyjnej oferty przewozowej publicznym transportem zbiorowym; zwiększenie intermodalności transportu towarowego i rozwój usług logistycznych. W latach 2024-2025 zakończonych zostało 51 projektów

z programów POLiŚ 2014-2020, RPO WŁ 2014-2020, PROW 2014-2020, FEŁ2027 i FEnIKS o łącznej wartości blisko 3,2 mld zł i dofinansowaniu UE w kwocie ponad 1,5 mld zł.

Tabela 12. Sumaryczne zestawienie projektów zakończonych w latach 2024-2025 realizujących cel operacyjny 3.3.

program	liczba projektów	wartość projektów [zł]	wartość dofinansowania UE [zł]	wartość projektów na 1 mieszkańca woj. łódzkiego [zł]	wartość dofinansowania UE na 1 mieszkańca woj. łódzkiego [zł]
POLiŚ 2014-2020	2	2 337 882 414	1 022 234 049	996,57	435,75
RPO WŁ 2014-2020	4	470 034 394	230 040 251	200,36	98,06
PROW 2014-2020	31	116 880 670	61 524 776	49,82	26,23
FEŁ2027	13	253 879 824	210 132 014	108,22	89,57
FEnIKS	1	831 024	568 164	0,35	0,24
razem	51	3 179 508 326	1 524 499 254	1 355,32	649,85

W latach 2024-2025 działania koncentrowały się na remontach dróg, linii tramwajowych oraz szlaków kolejowych. Wśród zrealizowanych projektów można wymienić *Udrożnienie Łódzkiego Węzła Kolejowego (TEN-T), etap II, odcinek Łódź Fabryczna – Łódź Kaliska/Łódź Żabieniec - Faza I* (PKP S.A.; ponad 2 mld zł), *Łódzki Tramwaj Metropolitalny: Etap Pabianice – Ksawerów* (Miasto Pabianice; niemal 214 mln zł), *Budowę i przebudowę linii tramwajowej w ulicy Wojska Polskiego od ul. Franciszkańskiej do ul. Strykowskiej wraz z przebudową układu drogowego* (Miasto Łódź; prawie 161 mln zł), *Poprawę bezpieczeństwa na skrzyżowaniach linii kolejowych z drogami – Etap III* (PKP S.A.; część projektu w woj. łódzkim – ponad 123 mln zł) i *Rozbudowę drogi wojewódzkiej Nr 486 na odcinku Ruda- Krzeczów* (Województwo Łódzkie; blisko 70 mln zł).

Natomiast ze środków PROW 2014-2020 wykonano modernizację wielu dróg lokalnych, m.in. w gminach Rzeszyca (około 10 mln zł), Brzeźnio (prawie 8 mln zł), Koluszki (ponad 7 mln zł), Lubochnia (blisko 7 mln zł) czy Ksawerów (niemal 7 mln zł). Zrealizowano także II etap budowy nowej drogi gminnej Dalików – Dobrzań – Sarnów (gmina Dalików; prawie 8 mln zł).

Cel operacyjny 3.4. Nowoczesna energetyka w województwie

Realizacji celu operacyjnego 3.4. służyły projekty mające na celu: rozwój strategicznych systemów elektroenergetycznych i gazowych. W latach 2024-2025 zakończonych zostało 6 projektów z programów POLiŚ 2014-2020, RPO WŁ 2014-2020 i FEŁ2027 o łącznej wartości niemal 62 mln zł i dofinansowaniu UE w kwocie ponad 36 mln zł.

Tabela 13. Sumaryczne zestawienie projektów zakończonych w latach 2024-2025 realizujących cel operacyjny 3.4.

program	liczba projektów	wartość projektów [zł]	wartość dofinansowania UE [zł]	wartość projektów na 1 mieszkańca woj. łódzkiego [zł]	wartość dofinansowania UE na 1 mieszkańca woj. łódzkiego [zł]
POLiŚ 2014-2020	2	49 265 383	27 895 781	21,00	11,89
RPO WŁ 2014-2020	1	1 139 538	595 838	0,49	0,25
FEŁ2027	3	11 539 926	7 831 437	4,92	3,34
razem	6	61 944 847	36 323 056	26,41	15,48

Projekty zakończone w ramach tego celu w latach 2024-2025 dotyczyły instalowania energooszczędnych urządzeń, a także inwestycji w sieć elektroenergetyczną. Wśród zrealizowanych projektów były: *Przebudowa sieci do standardów Smart Grid poprzez instalowanie inteligentnego opomiarowania i automatyzację* (Energa-Operator; część projektu w woj. łódzkim – ponad 39 mln zł), *Budowa modułu kogeneracyjnego o mocy 0,9 MWe i 1,1 MWt wspomagającego pracę ciepłowni geotermalno-biomasowej w Sieradzu* (Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej spółka z o.o.; niemal 10 mln zł), *Montaż instalacji OZE w Gminie Szczerców - etap II* (gmina Szczerców; ponad 5 mln zł) czy *Instalacja fotowoltaiczna Dobryszyce II - gm. Dobryszyce* (ENER SK; około 3 mln zł).

Cel operacyjny 3.5. Racjonalizacja gospodarki odpadami

Realizacji celu operacyjnego 3.5. służyły projekty mające na celu: rozwój infrastruktury w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym, zmniejszanie negatywnego wpływu odpadów na środowisko oraz poprawę skuteczności oczyszczania województwa z azbestu. W latach 2024-2025 zakończonych zostało 7 projektów z programów RPO WŁ 2014-2020 i FEŁ2027 o łącznej wartości niemal 85 mln zł i dofinansowaniu UE w kwocie około 34 mln zł.

Tabela 14. Sumaryczne zestawienie projektów zakończonych w latach 2024-2025 realizujących cel operacyjny 3.5.

program	liczba projektów	wartość projektów [zł]	wartość dofinansowania UE [zł]	wartość projektów na 1 mieszkańca woj. łódzkiego [zł]	wartość dofinansowania UE na 1 mieszkańca woj. łódzkiego [zł]
RPO WŁ 2014-2020	2	58 584 610	21 091 351	24,97	8,99
FEŁ2027	5	26 229 060	13 050 586	11,18	5,56
razem	7	84 813 670	34 141 937	36,15	14,55

W latach 2024-2025 działania koncentrowały się m.in. na budowie i modernizacji punktów selektywnej zbiórki odpadów komunalnych oraz kompostowni i rozwoju recyklingu. Wśród najbardziej wartościowych projektów należy wymienić: *Zmniejszenie ilości odpadów w woj. łódzkim poprzez utworzenie bezodpadowego i pasywnego energetycznie systemu recyklingu bioodpadów* (Varitex; niemal 56 mln zł), *Instalacji do recyklingu odpadów w firmie WŁODAN Sp. z o.o. Sp. k.* (WŁODAN; prawie 10 mln zł), *Automatyzacji instalacji do sortowania odpadów w firmie JUKO Sp. z o.o. celem usprawnienia świadczonych usług* (JUKO; blisko 10 mln zł) czy *Rozbudowie Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych w Gminie Rzezcyca* (Gmina Rzezcyca –ponad 3 mln zł).

Cel operacyjny 3.6. Zwiększenie dostępności do usług teleinformatycznych

Realizacji celu operacyjnego 3.6. służyły projekty mające na celu: rozwój przewodowej i bezprzewodowej infrastruktury teleinformatycznej oraz rozwój, wdrażanie i upowszechnianie nowoczesnych e-usług. W latach 2024-2025 nie zostały zakończone żadne projekty przypisywane do tego celu.

Cel horyzontalny: Efektywnie i odpowiedzialnie zarządzane województwo

Realizacji celu horyzontalnego służyły projekty mające na celu:

- Podnoszenie wiedzy i umiejętności z zakresu planowania i zarządzania rozwojem pracowników administracji samorządowej wszystkich szczebli;
- Upowszechnianie wykorzystania technologii informacyjno-komunikacyjnych w zarządzaniu rozwojem;
- Wzmacnianie współpracy i partnerstwa samorządów;
- Prowadzenie zintegrowanej i terytorialnie ukierunkowanej polityki zrównoważonego rozwoju przestrzennego.

W latach 2024-2025 zakończonych zostało 6 projektów z programu FEŁ2027 o łącznej wartości ponad 220 mln zł i dofinansowaniu UE w kwocie ponad 187 mln zł.

Tabela 15. Sumaryczne zestawienie projektów zakończonych w latach 2024-2025 realizujących cel horyzontalny

program	liczba projektów	wartość projektów [zł]	wartość dofinansowania UE [zł]	wartość projektów na 1 mieszkańca woj. łódzkiego [zł]	wartość dofinansowania UE na 1 mieszkańca woj. łódzkiego [zł]
FEŁ2027 - 2024	3	102 394 132	87 034 999	43,65	37,10
FEŁ2027 - 2025	3	117 884 620	100 201 927	50,25	42,71
razem	6	220 278 752	187 236 926	93,90	79,81

W ramach projektów zrealizowanych w latach 2024-2025 zaliczono projekty Pomocy Technicznej, dotyczące wsparcia administracji we wdrażaniu projektów unijnych, przy zachowaniu odpowiedniej efektywności wykorzystania środków pieniężnych. Dofinansowaniem objęto działania zmierzające do podnoszenia kwalifikacji zawodowych pracowników w zakresie funduszy UE, zapewnienia zaplecza technicznego i organizacyjnego, działania promocyjne i komunikacyjne dotyczące możliwości finansowania projektów z FEŁ2027 a także opracowywanie analiz, ocen audytów czy strategii niezbędnych do realizowania programu.

3.2. Analiza projektów, inwestycji realizowanych ze środków krajowych

Kolejnym niezwykle istotnym źródłem finansowania realizacji SRWŁ 2030 były środki finansowe pochodzące z budżetu państwa, instytucji publicznych oraz z funduszy unijnych. Najważniejszym krajowym programem w ostatnim czasie jest **KPO**, czyli będący częścią unijnego Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększenia Odporności plan rozwojowy mający na celu wspieranie odbudowy gospodarki po pandemii COVID-19, wzmocnienie konkurencyjności i podniesienie poziomu życia społeczeństwa.

Wśród programów krajowych mających największy wpływ na rozwój województwa łódzkiego należy wymienić:

- **Rządowy Fundusz Rozwoju Dróg** – jest programem wspierającym powstawanie i modernizację dróg samorządowych. Jego celem jest przyspieszenie powstawania nowoczesnej i bezpiecznej infrastruktury drogowej na szczeblu lokalnym. Wydatki inwestycyjne w latach 2024-2025 w województwie łódzkim na projekty jednoroczne (w ilości 316) wyniosły łącznie około 668 mln zł. Były to, m. in., przebudowa dróg powiatowych Nr 3741E i NR 3712E (2024 r.) czy rozbudowa drogi powiatowej nr 2738 E Oszkowice – Piaski Bankowe (2025 r.) Dodatkowo w obu latach kontynuowano bądź rozpoczynano nowe projekty wieloletnie.
- **Rządowy Fundusz Polski Ład** – centralny fundusz celowy ustanowiony w celu zapobiegania, przeciwdziałania i zwalczania COVID-19 oraz wywołanych nim sytuacji kryzysowych. W jego ramach w 2025 r. zrealizowano zakup taboru autobusowego dla powiatu bełchatowskiego i województwa łódzkiego.
- **Fundusz Centralnego Portu Komunikacyjnego** – w ramach których w 2024 r. zakończono inwestycję polegającą na zakupie 14 autobusów dla województwa łódzkiego, w celu dowożenia pasażerów do stacji i przystanków kolejowych.
- **Zielony transport publiczny** – program Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, w ramach którego w 2024 r. dofinansowano 2 projekty obejmujące zakup autobusów elektrycznych w Piotrkowie Trybunalskim¹³ i Opocznie.
- **Program Uzupełniania Lokalnej i Regionalnej Infrastruktury Kolejowej Kolej+** – program mający na celu eliminowanie wykluczenia komunikacyjnego poprzez uzupełnienie sieci kolejowej o nowe połączenia, w szczególności dotyczący miejscowości powyżej 10 tys. mieszkańców nie mających dostępu do linii kolejowych. Na terenie województwa łódzkiego zaplanowano realizację 2 projektów o szacowanej łącznej wartości około 1,2 mld zł oraz części kolejnego, wspólnego z województwem świętokrzyskim, o wartości dla łódzkiego około 421 mln zł.
- **Rządowy Program Budowy lub Modernizacji Przystanków Kolejowych na lata 2021-2025** – program mający na celu zwiększenie dostępu lokalnych społeczności do transportu kolejowego. Fundusze wykorzystywane są na wybudowanie i zmodernizowanie przystanków kolejowych, a także sfinansowanie zadań związanych z dostępnością miejsc parkingowych dla podróżnych. W województwie łódzkim przyznano środki na inwestycje w 15 przystanków na 6 liniach kolejowych na kwotę 43,5 mln zł (13 nowych, 2 zmodernizowane, wszystkie oddane do użytku) oraz 19 parkingów na kwotę 11,9 mln zł (7 oddanych do użytku w 2025 r.).
- **Program Inwestycji Dworcowych na lata 2016-2023 i 2024-2030** – ma celu dostosowanie dworców kolejowych do potrzeb pasażerów kolei oraz wdrażanie rozwiązań energooszczędnych, obniżających koszty utrzymania obiektów. W województwie łódzkim w 2024 i 2025 oddano do użytku ostatnie dworce finansowane z perspektywy 1 (2016-2023): Łódź Kaliska, Łowicz Główny, Skierniewice, Koluszki, Gałkówka, Rokiciny. Z perspektywy 2 (2024-2030) sfinansowane mają być dworce w miejscowościach: Baby, Bednary, Bełchów, Bobrowniki, Kolumna, Łask, Mokra, Moszczenica, Opoczno, Opoczno Południe, Ozorków, Sierakowice i Tomaszów Mazowiecki.
- **Program „Czyste Powietrze”** – to ogólnopolski program, którego celem jest poprawa jakości powietrza oraz zmniejszenie emisji pyłów i innych zanieczyszczeń wprowadzanych do atmosfery przez domy jednorodzinne poprzez wymianę starych i nieefektywnych źródeł ciepła na paliwo stałe na nowoczesne źródła ciepła spełniające najwyższe normy oraz poprzez prace termomodernizacyjne. W 2024 roku beneficjenci z województwa łódzkiego podpisali 7 422 umów na 423 mln zł. Program był kontynuowany w 2025 r.¹⁴
- **Program „Moja Woda”** – to program mający na celu ochronę zasobów wody poprzez zwiększenie retencji na terenie posesji przy budynkach jednorodzinnych oraz wykorzystywanie zgromadzonej wody opadowej i roztopowej, pomagając w łagodzeniu skutków suszy w Polsce. W 2024 roku na terenie województwa łódzkiego zawarto 608 umów na kwotę 1,9 mln zł. Program był kontynuowany w 2025 r.¹⁵

¹³ Dofinansowanie dla Piotrkowa Trybunalskiego na mocy aneksu do umowy zostało wyznaczone ze środków KPO.

¹⁴ Dane z wykonania programu będą dostępne w kwietniu 2026 r.

¹⁵ j.w.

- **Małe Centra Nauki** – to program wspierający tworzenie lokalnych minicentrów nauki w mniejszych miejscowościach, służących popularyzacji nauki oraz wyrównywaniu szans edukacyjnych dzieci i młodzieży. W województwie łódzkim w 2024 r. otworzono centra SOWA (Strefa Odkrywania, Wyobraźni i Aktywności) w Sieradzu i Uniejowie, a w 2025 r. w Wieluniu.
- **Aktywny Maluch** – to program wspierający zwiększenie dostępności terytorialnej i finansowej instytucji opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 – żłobków, klubów dziecięcych i dziennych opiekunów, w tym dla dzieci z niepełnosprawnościami oraz wymagającymi szczególnej opieki. W 2024 r. zakończono nabory numer 3. – 5., w których wybrano 24 gminy z terenu województwa łódzkiego. Otrzymały one 54 mln zł dofinansowania. Natomiast w ramach 6. naboru w 2025 r. dofinansowanie na utworzenie nowych miejsc w żłobkach przyznano 12 gminom na łączną kwotę 23 mln zł.
- **Ochrona zabytków ruchomych i nieruchomych** – celem programu jest zachowanie dziedzictwa kulturowego poprzez konserwację i rewaloryzację zabytków oraz ich udostępnianie na cele publiczne. W 2024 r. dofinansowanie trafiło do 22 beneficjentów (w tym dla 3 w formie refundacji za prace wykonane w latach 2021-2023) na łączną kwotę 6,3 mln zł (w tym 184 tys. zł na refundację). Natomiast w 2025 r. fundusze otrzymało 21 beneficjentów (2 na refundację) na sumę 6,1 mln zł (refundacje – 238 tys. zł).
- **Dotacje na zabytki** – są to dotacje celowe udzielane na prace konserwatorskie lub restauratorskie przy zabytkach wpisanych na Listę Skarbów Dziedzictwa oraz prace konserwatorskie, restauratorskie i roboty budowlane przy zabytkach wpisanych do rejestru zabytków. W 2024 r. udzielono dotacji na 10 zabytków w łącznej kwocie 1,15 mln zł, a w 2025 r. na 12 zabytków, również na sumę 1,15 mln zł.
- **KPO** – w ramach tego programu pierwsze środki z UE wpłynęły do Polski w 2024 r. Rozdysponowano je na wiele różnych celów, jak poprawa transportu, ochrona zdrowia czy rozwój nauki i kształcenia zawodowego. Województwo łódzkie otrzymało (po korekcie z dnia 25 lutego 2025 r.) 236 mln zł dofinansowania na zakup 10 nowych trójczłonowych pociągów. Dofinansowano również zakup autobusów elektrycznych, m.in. w Łodzi (36 autobusów; 114 mln zł) czy Tomaszowie Mazowieckim (2 autobusy; 6 mln zł). W ramach wspierania nauki dofinansowanie otrzymał projekt budowy Kompleksu zielonych laboratoriów Instytutu Ogrodnictwa PIB w Skierniewicach na kwotę 49,5 mln zł, w ramach którego powstało m.in. laboratorium Zakładu Badania Bezpieczeństwa Żywności w Skierniewicach. Dodatkowo Instytut otrzymał dofinansowanie na rozbudowę zaplecza analityczno-badawczego i kompleks szklarni dla Zakładu Hodowli Roślin Ogrodniczych w wysokości 46 mln zł. W ramach zdrowia do województwa trafiło 1,2 mld zł, z czego 418 mln zł dla szpitali marszałkowskich. Pieniądze przeznaczono na cyfryzację, onkologię, opiekę długoterminową oraz kardiologię. Jednym z największych beneficjentów jest szpital im. Kopernika w Łodzi, który na cele onkologiczne otrzymał 125 mln zł, a na kardiologię 20 mln zł. Łącznie na cele kardiologiczne 9 szpitali z województwa łódzkiego otrzymały 95 mln zł z KPO. Uniwersytet Medyczny wsparto kwotą prawie 200 mln zł, która ma być przeznaczona m.in. na budowę nowych sal dydaktycznych. Ze środków KPO w okresie 2024-2025, z terminem zakończenia w czerwcu 2026 r. realizowany był również projekt dotyczący rozwoju kształcenia zawodowego, szkolnictwa wyższego oraz uczenia się przez całe życie. W jego ramach utworzono, m. in., Branżowe Centra Umiejętności (przeznaczono na to 78 mln zł dotacji; 4 otwarto w 2025 r.), opracowano Strategię Kształcenia Zawodowego¹⁶, promowano kształcenie zawodowe oraz idę uczenia się przez całe życie organizując liczne warsztaty, konferencje, konkursy.
- **Fundusz Medyczny** – jest to fundusz zarządzany przez Ministerstwo Zdrowia, mający na celu zwiększenie finansowania na m.in. infrastrukturę ochrony zdrowia oraz profilaktykę i leczenie chorób. W 2025 r. 2 szpitale z województwa łódzkiego otrzymały dofinansowanie na modernizację, przebudowę i rozbudowę klinik psychiatrycznych na łączną kwotę 95,6 mln zł (z czego transza na 2025 r. wyniosła 8,3 mln zł). Oprócz nich dotację dla dużego projektu strategicznego w wysokości 200 mln zł (transza na 2025 r. – 3 mln zł) otrzymał szpital im. Babińskiego w Łodzi celem budowy łódzkiego Centrum Neuropsychiatrii.

¹⁶ Strategia Kształcenia Zawodowego w Województwie Łódzkim, przyjęta Uchwałą nr 1666/25 Zarządu Województwa Łódzkiego z dnia 25 listopada 2025 r.,

3.3. Analiza projektów, inwestycji realizowanych ze środków samorządu województwa łódzkiego

Dopełnieniem działań finansowanych ze środków unijnych oraz krajowych były programy realizowane z budżetu samorządu województwa łódzkiego. Do najważniejszych z nich należą:

- **Budżet Obywatelski Województwa Łódzkiego** – jest programem aktywizującym społeczeństwo województwa łódzkiego. W latach 2024 i 2025 odbyły się edycje VIII i IX. W nowszej z nich zgłoszowała rekordowa liczba osób – ponad 196 tys. Szacunkowy koszt realizacji projektów w ramach puli wojewódzkiej zawiera się pomiędzy 100 tys. zł a 500 tys. zł, a w ramach puli powiatowej pomiędzy kwotą 5-40 tys. zł. Wartość programu w 2024 i 2025 r. wynosiła po 8 mln zł. Do zadań realizowanych z budżetu obywatelskiego należą m.in. działania polepszające świadczenia zdrowotne mieszkańców, poprawa bezpieczeństwa na drogach w postaci np. chodników czy zadania nieinwestycyjne o charakterze kulturalno-integracyjnym, sportowym, prozdrowotnym, ekologicznym czy promującym tradycje i folklor regionu.
- **Programy „Sołectwo na Plus”, „Infrastruktura sołecka na Plus”, „Świetlica sołecka na Plus” oraz zastępujące je od 2025 roku odpowiednio „Granty sołeckie”, „Nasza infrastruktura sołecka” i „Nasze świetlice sołeckie”** – pozwalają na wsparcie realizacji projektów, które przyczyniają się do aktywizacji i zaangażowania mieszkańców sołectw do polepszania jakości życia na terenach wiejskich. Głównym celem programów jest wspieranie i promowanie inicjatyw lokalnej społeczności, pobudzanie aktywności mieszkańców oraz budowanie świadomości obywatelskiej i tożsamości lokalnej. Program „Sołectwo na Plus” dawał możliwość dofinansowania do 15 tys. zł na realizację projektu w wybranej miejscowości dotyczącego np. utworzenia miejsc rekreacji, placów zabaw, siłowni zewnętrznych, remontów świetlic wiejskich i ich wyposażenia. W 2024 r. przyznano 1323 grantów na kwotę 19,8 mln zł. W ramach „Grantów sołeckich” w 2025 r. wydano 1001 decyzji na łączną sumę 15 mln zł. Natomiast „Infrastruktura sołecka na Plus” to program, w którym realizowano projekty inwestycyjne do 100 tys. zł. Projekty zawierały się głównie w tematyce ładu przestrzennego, gospodarki nieruchomościami, zieleni gminnej i zadrzewień, budowy i modernizacji gminnych obiektów oraz urządzeń użyteczności publicznej. W 2024 r. wsparto 89 projektów kwotą 8,8 mln zł. W 2025 r. w ramach projektu „Nasza infrastruktura sołecka” wydano 104 decyzje na całkowitą kwotę 10 mln zł. „Świetlica sołecka na Plus” dotyczyła dofinansowania budowy świetlic wiejskich w miejscowościach, w których ich brakowało. Maksymalnie można było otrzymać 200 tys. zł, zaś w 2024 r. wydano 50 decyzji na łączną kwotę 9,9 mln zł. W wersji programu z 2025 roku – „Nasze świetlice sołeckie” - wydano 81 decyzji na kwotę 15 mln zł.
- **Województwo Łódzkie Ogrodem Polski oraz zastępujący go w części program dotacyjny dla rodzinnych ogrodów działkowych (ROD)** – zakończony w 2024 r. program miał na celu wzrost świadomości mieszkańców i przedstawicieli samorządów na temat prozdrowotnego wpływu terenów zielonych, a także zachęcanie do działań proekologicznych. Efektem programu jest poszerzenie i wzbogacenie przestrzeni publicznej o atrakcyjnie zaaranżowane tereny zielone, upowszechnienie wiedzy ogrodniczej i ekologicznej oraz inicjatywy poprawiające jakość życia mieszkańców województwa łódzkiego. Samorząd Województwa Łódzkiego w 2024 r. w ramach inicjatywy „Ogrody przyjazne naturze” przeznaczył 3,9 mln zł na organizację 29 terenów zielonych, natomiast 1,1 mln zł przekazano na modernizację 36 rodzinnych ogrodów działkowych. Wsparcie dla ROD kontynuowane jest nadal jako osobny program dotacyjny. W 2025 r. wydano decyzję o dotacjach na kwotę 991 tys. zł dla 34 ogrodów.
- **Programy Łódzkie ratuje zabytki i zastępujący go w 2025 r. Łódzkie dla zabytków** – mają na celu poprawę stanu zachowania dziedzictwa kulturowego w województwie łódzkim poprzez prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane, a także promowanie jego walorów oraz udostępnienie obiektów na cele publiczne. W 2024 r. samorząd województwa przekazał 13 mln zł na renowację i konserwację ponad 97 zabytkowych obiektów w ramach tego programu, natomiast w 2025 r. wsparto 106 projektów na kwotę 15 mln zł.
- **Nagrody Marszałka Województwa Łódzkiego** – w latach 2024 i 2025 r. po raz XVIII i XIX przyznano stypendia naukowe Marszałka Województwa Łódzkiego za znaczące osiągnięcia na polu nauki. W edycji z 2024 r. stypendium otrzymało 46 uczniów i 35 studentów w łącznej kwocie 300 tys. zł, zaś w 2025 r. 33 uczniów i 37 studentów w kwocie 450 tys. zł. Ponadto w 2025 r. przyznano nagrody za osiągnięcia w dziedzinie twórczości artystycznej, upowszechniania i ochrony kultury.

Otrzymało je 10 osób w łącznej kwocie 61 tys. zł oraz 6 zespołów i instytucji kultury w łącznej kwocie 69 tys. zł. W latach 2024-2025 odbyła się XXV i XXVI edycja konkursu o nagrody Marszałka Województwa Łódzkiego za najlepsze rozprawy i prace tematyczne związane z województwem łódzkim, które promują region, a ich wyniki badań wykazują użyteczność dla rozwoju społecznego, gospodarczego oraz kulturalnego regionu. W konkursie nagrodzono odpowiednio 15 i 13 osób, a łączna pula nagród wynosiła 120 oraz 150 tys. zł.

- **Renowacja zbiorników wodnych** – jest to program przeznaczony dla jednostek samorządu terytorialnego w formie dotacji na zadania w zakresie małej retencji w celu zapobiegania skutkom suszy. W 2024 r. 38 samorządów otrzymało wsparcie w łącznej kwocie 5,2 mln zł, zaś w 2025 r. wsparto 38 wniosków na kwotę 5,9 mln zł.
- **Dotacje dla spółek wodnych** – województwo przekazuje środki na bieżące utrzymanie, m.in. konserwację kanałów i rowów, wykaszanie roślinności ze skarp i dna rowów, naprawianie budowli wodno-melioracyjnych. W 2024 r. wsparto 66 spółek wodnych w łącznej kwocie 3 mln zł, natomiast w 2025 r. 68 spółek w kwocie 3,7 mln zł.

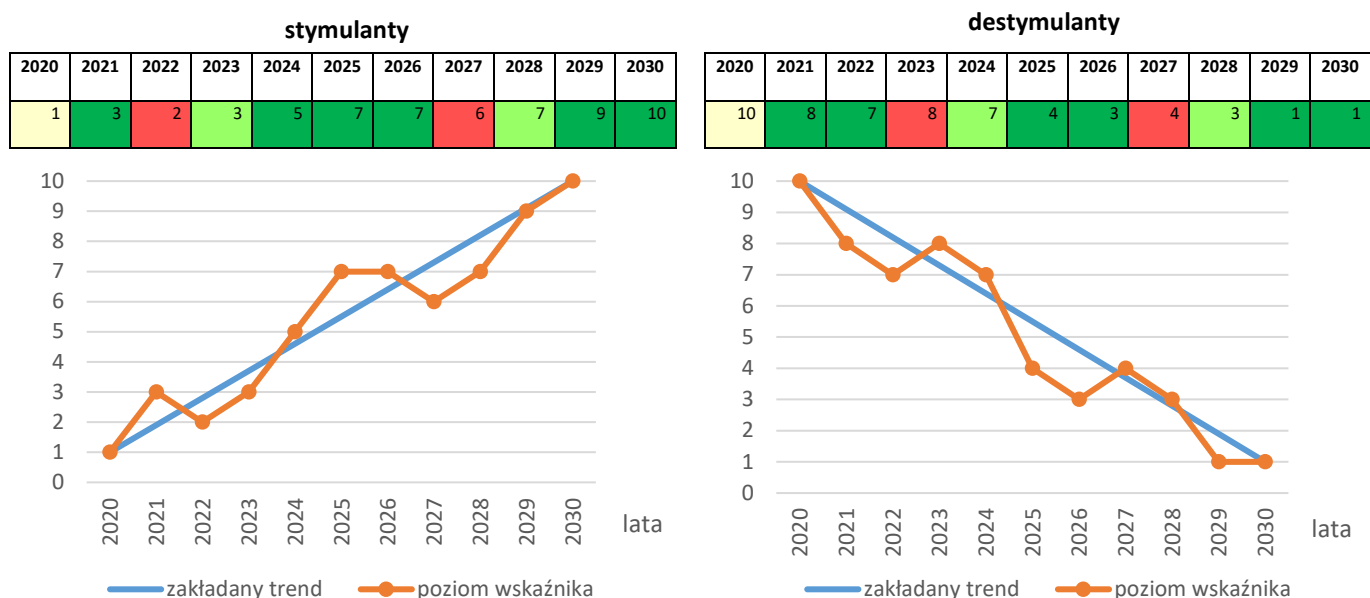
4. Analiza wskaźników monitorowania

Realizacja celów operacyjnych i strategicznych monitorowana była również poprzez analizę przypisanych im **wskaźników monitorowania**. Ich analiza polegała na określeniu siły i kierunku zmiany wskaźnika w szeregu czasowym w odniesieniu do założonego trendu i przyjętej wartości docelowej wskaźnika. Dzięki tej procedurze możliwe było określenie, czy cele strategiczne i operacyjne SRWŁ 2030 były realizowane zgodnie z założeniami, zmierzały do realizacji zgodnej z założeniami bądź nie były realizowane zgodnie z założeniami.

Wartości bazowe niektórych wskaźników mogły różnić się od tych zamieszczonych w SRWŁ 2030, co wynikało głównie ze zmiany przeliczeń wartości wskaźników publikowanych przez GUS za poprzednie lata spowodowane m.in. weryfikacją liczby ludności po Narodowym Spisie Powszechnym 2021, czy zmianami metodologicznymi w wyliczeniach wskaźników. Zatem zamieszczone w raporcie dane były najbardziej aktualne na chwilę jego opracowania, zarówno za ostatni dostępny rok, jak i za lata wcześniejsze.

Poniżej przedstawione zostało objaśnienie kolorystyki zastosowanej przy analizowaniu wskaźników.

Przykładowe objaśnienie oceny realizacji celów przez wskaźniki:

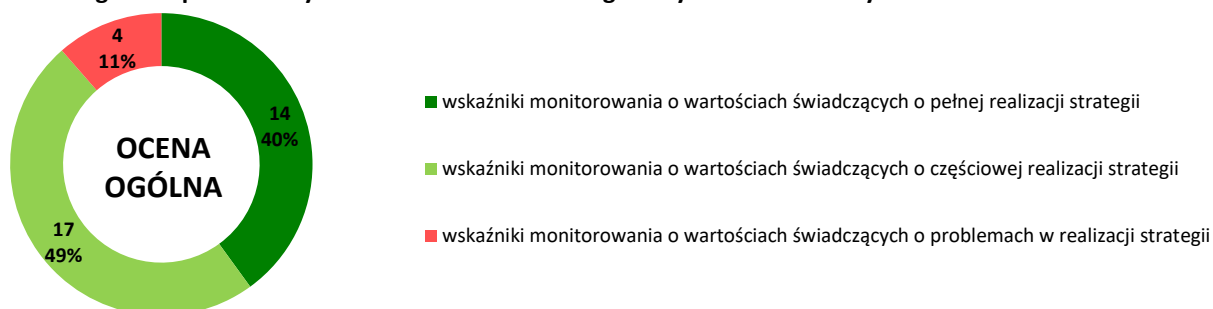

	rok bazowy	wartość wskaźnika w roku bazowym
	cel jest w pełni realizowany zgodnie z założeniami	wartość wskaźnika w badanym roku jest równa lub wyższa (w przypadku stymulant rozwoju) lub niższa (w przypadku destymulant) od wartości prognozowanej na podstawie ekstrapolacji trendu liniowego, zakładającego osiągnięcie określonej wartości docelowej w 2020 r. lub wartości dla kraju w danym roku
	cel jest częściowo realizowany zgodnie z założeniami	wartość wskaźnika w badanym roku nie jest korzystna pod względem zakładanych postępów w realizacji celów SRWŁ 2020, jednak zmiana wartości wskaźnika w badanym roku wskazuje na występowanie pożądanej tendencji zapewniającej osiągnięcie co najmniej bazowej wartości wskaźnika
	cel nie jest realizowany zgodnie z założeniami	wartość wskaźnika w badanym roku jest niższa (w przypadku stymulant rozwoju) lub wyższa (w przypadku destymulant) od wartości prognozowanej na podstawie ekstrapolacji trendu liniowego, zakładającego osiągnięcie określonej wartości docelowej w 2020 r. lub wartości dla kraju w danym roku

Strategia Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030 monitorowana jest m.in. poprzez zestaw 35 wskaźników. Dane pochodzą w zdecydowanej większości ze statystyki publicznej, ale także ze stron internetowych Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska, Narodowego Instytutu Dziedzictwa, Łódzkiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków, jak również badań własnych BPRWŁ.

Wartości wskaźników są najbardziej aktualne na moment zakończenia opracowywania tego raportu i wynikają z cyklu wydawniczego GUS oraz innych podmiotów¹⁷. Spośród nich 14 osiągnęło wartości zgodne z zamierzeniami, wartości 17 z nich charakteryzowały się prawidłowym kierunkiem, lecz zbyt małą dynamiką zmian, zaś w przypadku 4 wskaźników widoczne były problemy w realizacji założeń SRWŁ 2030. Można więc powiedzieć, że aż 89% wskaźników spełnia założenia dokumentu. W najwyższym stopniu realizowany jest 1. Cel strategiczny (Sfera gospodarcza), nieco słabiej zaś 3. Cel (Sfera przestrzenna) oraz 2. Cel (Sfera społeczna).

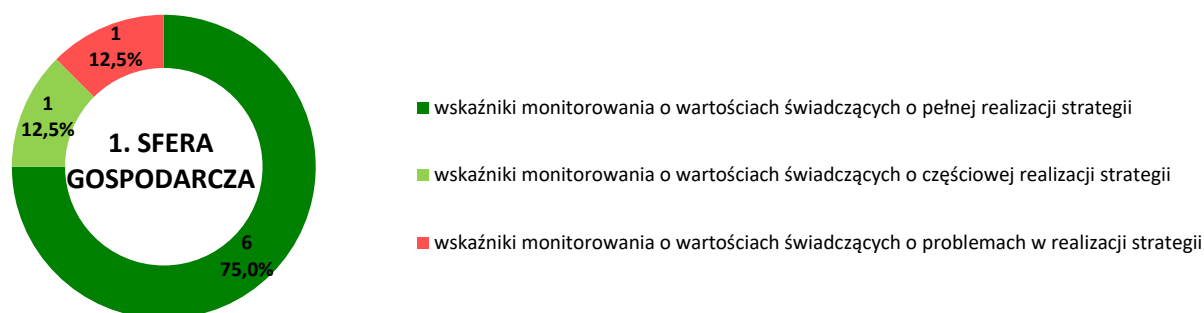
Ocena ogólna – procentowy udział wskaźników według oceny kierunku zmiany wskaźnika

1. Sfera gospodarcza – Cel strategiczny: Nowoczesna i konkurencyjna gospodarka

Budowaniu nowoczesnej i konkurencyjnej gospodarki służą działania ukierunkowane na zwiększenie potencjału badawczego i innowacyjnego, podnoszenie jakości kapitału ludzkiego, wsparcie rozwoju MŚP oraz rozwój sektora rolnego i zwiększenie jego konkurencyjności, które monitorowane są przez 8 wskaźników. Na realizację SRWŁ 2030 zgodnie z założeniami wskazuje znaczny wzrost produkcji rolniczej na 1 ha użytków rolnych, wzrost liczby podmiotów wpisanych do rejestru REGON, a także wzrost średniego udziału przedsiębiorstw innowacyjnych w ogólnej liczbie przedsiębiorstw, wzrost współczynnika aktywności zawodowej ludności. Wolniejszy wzrost zanotowano w przypadku odsetka osób dorosłych uczestniczących w kształceniu lub szkoleniu. Spadkowi uległ natomiast udział nakładów wewnętrznych na działalność B+R w relacji do PKB.

Sfera gospodarcza – procentowy udział wskaźników według oceny kierunku zmiany wskaźnika

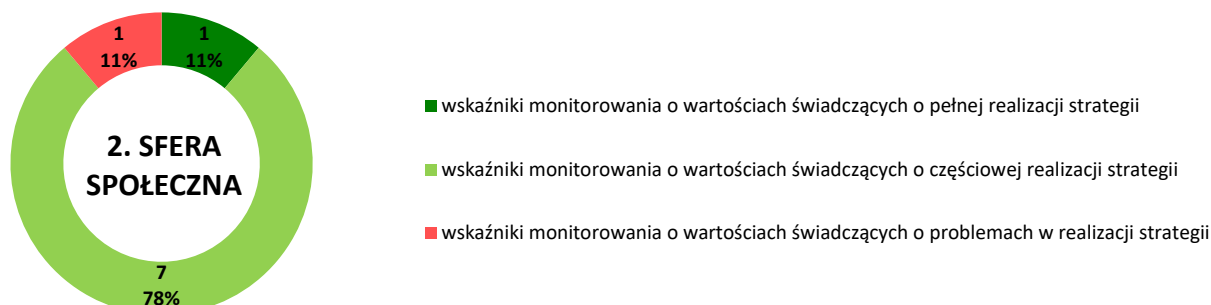
2. Sfera społeczna – Cel strategiczny: Obywatelskie społeczeństwo równych szans

Budowaniu obywatelskiego społeczeństwa równych szans służą działania ukierunkowane na rozwój kapitału społecznego, poprawę stanu zdrowia mieszkańców oraz ograniczenie skali ubóstwa i wykluczenia społecznego, które monitorowane są przez 9 wskaźników. Zgodnie z założeniami spada wskaźnik dotyczący liczby osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej. Zbyt wolno rosną wskaźniki dotyczące liczby fundacji, stowarzyszeń oraz organizacji społecznych, liczby uczestników imprez organizowanych przez domy

¹⁷ Ocena kierunku zmian wskaźników dokonywana jest na podstawie najaktualniejszych, dostępnych danych. W przypadku braku danych za rok objęty sprawozdaniem, brane są pod uwagę wartości z poprzedniego roku.

i ośrodki kultury, liczby łóżek w hospicjach, zakładach pielęgnacyjno-opiekuńczych i opiekuńczo-lecznicych, odsetka mieszkań wyposażonych w łazienkę w miastach oraz na wsi, a także długości przeciętnego trwania życia mężczyzn i kobiet. Spada natomiast wskaźnik dotyczący liczby osób objętych usługami opiekuńczymi.

Sfera społeczna – procentowy udział wskaźników według oceny kierunku zmiany wskaźnika

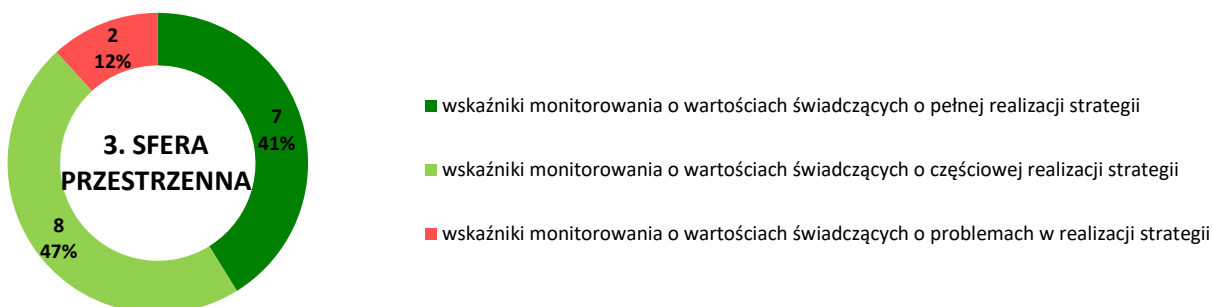

3. Sfera przestrzenna – Cel strategiczny: Atrakcyjna i dostępna przestrzeń

Budowaniu atrakcyjnej i dostępnej przestrzeni służą działania ukierunkowane na adaptację do zmian klimatu i poprawę jakości zasobów środowiska, ochronę i kształtowanie krajobrazu, zwiększenie dostępności transportowej, zwiększenie bezpieczeństwa energetycznego, racjonalizację gospodarki odpadami oraz zwiększenie dostępności do usług teleinformatycznych, które monitorowane są przez 17 wskaźników.

Zgodnie z założeniami zachowują się wskaźniki dotyczące ochrony powietrza – spadło zanieczyszczenie pyłem PM10 oraz benzo(a)pirenem, a także emisja zanieczyszczeń gazowych z zakładów szczególnie uciążliwych. Odnotowano także pozytywne zmiany w zakresie pojemności obiektów małej retencji oraz ochrony zabytków. W ramach infrastruktury technicznej w ostatnim czasie wzrosła wielkość ładunków obsługiwanych w terminalach intermodalnych. Wolniej niż zakładano wzrastają wskaźniki dotyczące infrastruktury technicznej – udziału ludności korzystającej z kanalizacji i sieci gazowej, udziału produkcji energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych, przyrostu długości linii kolejowych i taboru komunikacji miejskiej przystosowanego do przewozu osób niepełnosprawnych. Zbyt wolno przyrasta także udział wyposażenia gospodarstw domowych w urządzenie z dostępem do Internetu, powierzchnia obszarów chronionych oraz wartość wskaźnika dotyczącego selektywnej zbiórki odpadów. Niezgodnie z założeniami kształtują się wartości 2 wskaźników. Na niezmiennym od 2020 r., niższym niż w roku bazowym poziomie utrzymuje się wskaźnik lesistości. Udział powierzchni terenów zieleni w miastach, obliczony według nowej metodologii, jest niższy niż w roku bazowym.

Sfera przestrzenna – procentowy udział wskaźników według oceny kierunku zmiany wskaźnika

Cel horyzontalny: Efektywnie i odpowiedzialnie zarządzany region

Jedynym wskaźnikiem monitorującym ten cel jest udział powierzchni objętej obowiązującymi miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego w powierzchni ogółem, którego wartość w ostatnim roku wzrosła.

W poniższej tabeli przedstawiono wartości poszczególnych wskaźników w okresie objętym monitorowaniem, jak również ocenę realizacji przez nie założeń SRWŁ 2030.

Tabela 16. Wskaźniki monitorowania SRWŁ 2030.

nazwa	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2030 wartość docelowa	źródło
1. SFERA GOSPODARCZA – CEL STRATEGICZNY: NOWOCZESNA I KONKURENCYJNA GOSPODARKA									
Cel operacyjny 1.1 Zwiększenie potencjału badawczego i innowacyjnego									
1. Nakłady wewnętrzne na działalność B+R w relacji do PKB (ceny bieżące) [%]	0,94	0,99	1,13	1,13	1,04	bd	0,91	średnia krajowa	GUS
2. Średni udział przedsiębiorstw innowacyjnych w ogólnej liczbie przedsiębiorstw [%]		14,8	29,2	18,6	24,3	bd	32,1	średnia krajowa	GUS
Cel operacyjny 1.2. Podnoszenie jakości kapitału ludzkiego									
3. Współczynnik aktywności zawodowej osób w wieku produkcyjnym [%] ¹⁸		78,0	79,3	81,4	83,5	82,8	81,8	82,0%	GUS
4. Odsetek osób dorosłych w wieku 25-64 lata uczestniczących w kształceniu lub szkoleniu		3,0	2,8	3,0	3,6	3,8	7,0	powyżej średniej krajowej	GUS
Cel operacyjny 1.3. Wsparcie rozwoju MŚP									
5. Podmioty wpisane do rejestru REGON na 10 tys. ludności		1 036	1 082	1 126	1 166	1 200	1 236	1165	GUS
6. Podmioty z udziałem kapitału zagranicznego na 10 tys. ludności		3,8	3,7	4,0	3,8	4,1	4,3	4,5	GUS
Cel operacyjny 1.4. Rozwój sektora rolnego i zwiększenie jego konkurencyjności									
7. Globalna produkcja rolnicza na 1 ha użytków rolnych wg nowej definicji [zł]		8 605	11 765	10 391	12 508	22 090	16 835	10 000	GUS
8. Średnia wielkość powierzchni gruntów rolnych w gospodarstwie rolnym [ha]			7,98	8,06	8,10	8,17	8,25	8,6	ARiMR
2. SFERA SPOŁECZNA – CEL STRATEGICZNY: OBYWATELSKIE SPOŁECZEŃSTWO RÓWNYCH SZANS									
Cel operacyjny 2.1. Rozwój kapitału społecznego									
9. Liczba fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych na 10 tys. mieszkańców		35,3	36,4	37,6	39,1	41,5	42,8	średnia krajowa	Obliczenia własne na podstawie GUS
10. Liczba uczestników imprez organizowanych przez domy kultury, ośrodki kultury, kluby, świetlice na 1 000 mieszkańców		657	380	282	407	497	538	średnia krajowa	GUS
Cel operacyjny 2.2. Poprawa stanu zdrowia mieszkańców									
11a. Przeciętne trwanie życia mężczyzn		72,5	71,1	70,6	72,1	73,2	73,6	średnia krajowa	GUS
11b. Przeciętne trwanie życia kobiet		81,0	79,6	79,0	80,0	81,2	81,4	średnia krajowa	GUS
12. Liczba łóżek w hospicjach, zakładach pielęgnacyjno-opiekuńczych i opiekuńczo-leczniczych na 100 tys. osób		89,3	88,5	86,2	97,0	103,8	108,6	powyżej średniej krajowej	GUS
Cel operacyjny 2.3. Ograniczenie skali ubóstwa i wykluczenia społecznego									
13. Liczba osób objętych usługami opiekuńczymi na 1000 osób w wieku 65 lat i więcej		14,6	13,5	12,8	12,3	13,0	12,8	20	Obliczenia własne na podstawie GUS ¹⁹
14. Osoby korzystające ze świadczeń pomocy społecznej na 10 tys. mieszkańców		312,7	282,9	250,3	238,5	237,5	223,0	250	GUS
15a. Odsetek mieszkań wyposażonych w podstawowe media (łazienkę) (miasto)		90,5	93,2	93,2	93,3	93,3	93,4	99	GUS
15b. Odsetek mieszkań wyposażonych w podstawowe media (łazienkę) (wieś)		75,2	81,5	81,7	81,9	82,1	82,3	95	GUS
3. SFERA PRZESTRZENNA – CEL STRATEGICZNY: ATRAKCYJNA I DOSTĘPNA PRZESTRZEŃ									
Cel operacyjny 3.1. Adaptacja do zmian klimatu i poprawa jakości zasobów środowiska									
16. Udział powierzchni terenów zieleni w miastach w powierzchni ogółem [%]		5,97 (4,42) ²⁰	5,92	5,93	6,01	5,85	4,14 ²¹	więcej niż w roku bazowym	Obliczenia własne na podstawie GUS

¹⁸ Zmiana wartości bazowej wskaźnika i w kolejnych latach z uwagi na zmianę metodologii badania przez GUS.¹⁹ Rezygnacja z pozyskania danych z RCPS z uwagi na zamieszczenie ich w bazie GUS.²⁰ Wartość bazowa obliczona według metodologii przyjętej do obliczenia wartości wskaźnika wg stanu za 2024 r.²¹ Zmiana sposobu liczenia wskaźnika z uwagi na zmianę metodologii badania przez GUS- dane nieporównywalne z poprzednimi latami.

nazwa	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2030 wartość docelowa	źródło
17. Powierzchnia obszaru przekroczenia poziomu dopuszczalnego pyłu PM10 [km²]		501	95	334	164	0	0	mniej niż w roku bazowym	GIOŚ
18. Powierzchnia obszaru przekroczenia poziomu docelowego Benzo(a)pirenu [km²]		2 238	1 072	1 339	777	270	299	mniej niż w roku bazowym	GIOŚ
19. Emisja zanieczyszczeń gazowych z zakładów szczególnie uciążliwych [tys. t/rok]		38 213	35 547	39 080	40 817	31 609	32 506	mniej niż w roku bazowym	GUS
20. Korzystający z sieci kanalizacyjnej w % ogółu ludności na wsi		26,4	26,7	27,4	27,9	28,2	28,3	średnia krajowa	GUS
21. Lesistość [%]		21,5	21,4	21,4	21,4	21,4	21,4	więcej niż w roku bazowym	GUS
22. Pojemność ogółem obiektów małej retencji [dam³]		19 251	19 265	19 257	19 260	19 261	19 279	więcej niż w roku bazowym	GUS
Cel operacyjny 3.2. Ochrona i kształtowanie krajobrazu									
23. Liczba obiektów wpisanych do rejestru zabytków nieruchomych województwa łódzkiego (wraz z informacją o liczbie wpisów i skreśleń) [szt.]	2 551	2 577	2 597	2 612	2 621	2 634	2 639	nie mniej niż w roku bazowym	badanie własne na podstawie danych NID i ŁWKZ
24. Udział systemu obszarów prawnie chronionych (SOCh) w powierzchni województwa ogółem [%]		19,5	19,5	19,5	19,5	19,5	19,6	29	GUS
Cel operacyjny 3.3. Zwiększenie dostępności transportowej									
25. Gęstość sieci autostrad i dróg ekspresowych w województwie [km/1000 km²]		24,7	24,7	27,3	27,9	28,7	28,7	33,4	GUS
26. Linie kolejowe ogółem na 100 km² w województwie łódzkim		5,9	5,9	5,9	5,9	5,9	6,0	7,1	GUS
27. Udział taboru komunikacji miejskiej przystosowanego do przewozu osób niepełnosprawnych w taborze ogółem [%]		55,5	61,4	68,5	70,6	75,3	81,3	średnia krajowa	obliczenia własne na podstawie GUS
28. Wielkość ładunków obsłużonych w terminalach intermodalnych (TEU)		494 129	595 503	632 281	689 548	559 375	718 941	więcej niż w roku bazowym	badanie własne na podstawie danych operatorów terminali
Cel operacyjny 3.4. Nowoczesna energetyka w województwie									
29. Udział energii odnawialnej w produkcji energii elektrycznej ogółem [%]		5,4	6,0	5,5	6,3	10,2	10,4	średnia krajowa	GUS
30. Korzystający z sieci gazowej w % ogółu ludności		39,6	41,1	41,4	41,5	41,6	41,9	średnia krajowa	GUS
Cel operacyjny 3.5. Racjonalizacja gospodarki odpadami									
31. Odpady komunalne zebrane selektywnie w relacji do ogółu odpadów komunalnych zebranych w ciągu roku [%]		32,6	38,7	39,4	39,6	40,4	41,4	65%	GUS
Cel operacyjny 3.6. Zwiększenie dostępności do usług teleinformatycznych									
32. Udział gospodarstw domowych wyposażonych w urządzenie z dostępem do Internetu w liczbie gospodarstw domowych ogółem [%] ²²		78,2	85,1	87,4	86,3	84,1	87,4	100	GUS
CEL HORYZONTALNY: EFEKTYWNIE I ODPOWIEDZIALNIE ZARZĄDZANY REGION									
33. Udział powierzchni objętej obowiązującymi miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego w powierzchni ogółem [%]		33,0	33,2	33,3	33,7	33,9	34,2	50	GUS

 rok bazowy	 cel jest w pełni realizowany zgodnie z założeniami	 cel jest częściowo realizowany zgodnie z założeniami	 cel nie jest realizowany zgodnie z założeniami	 brak danych dla danego roku
---	--	--	--	---

²² Od 2023 r. GUS zaprzestał badania tego wskaźnika.

5. Zintegrowane Przedsięwzięcia Strategiczne

W SRWŁ 2030 wyróżniono siedem Zintegrowanych Przedsięwzięć Strategicznych (ZPS), które są strategicznym wyborem i priorytetyzacją działań przewidzianych w ramach polityki rozwoju. W ramach ZPS nastąpić ma konsolidacja sił i środków w najważniejszych z punktu widzenia rozwoju województwa obszarach wymagających wsparcia.

1. Zielone i Aktywne Łódzkie

W latach 2024-2025 na obszarze województwa łódzkiego realizowano szereg inwestycji oraz podejmowano działania z zakresu kształtowania terenów zieleni, inwestycji o charakterze turystyczno-rekreacyjnym oraz wspierania różnorodności biologicznej, co przyczyniło się do tworzenia atrakcyjnej przestrzeni dla wypoczynku i aktywności fizycznej.

W zakresie wspierania terenów zieleni Samorząd Województwa Łódzkiego w 2024 r. realizując projekt pn. „Województwo Łódzkie Ogrodem Polski” w ramach inicjatywy „Ogrody przyjazne naturze” przyznał dotacje dla 29 zadań zgłoszonych przez JST na łączną kwotę 4 mln zł. Ponadto w ogrodach otaczających Pałac Radziwiłłów w Nieborowie zorganizowano „Festiwal Ogrodnicy”.

Kontynuując zadania z zakresu ekologii i ochrony, w 2024 r. przyznano dotacje dla 1 organizacji w wysokości 1 mln zł na ochronę pszczół jako czynnika rozwoju przyrody, zaś w 2025 r. taką samą kwotę łącznie przyznano 2 organizacjom.

W ramach poprawy adaptacji do zmian klimatu zrealizowano 3 projekty o łącznej wartości 8,89 mln zł, dofinansowane z programu Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko 2021-2027. Dzięki nim „odbetonowano” tereny miejskie w Łodzi oraz opracowano 2 miejskie plany adaptacji do zmian klimatu dla Łasku i Zduńskiej Woli. Jednocześnie w ramach inicjatywy „Łódzkie dla klimatu” Samorząd Województwa Łódzkiego dofinansował 22 zadania z zakresu rozwoju zielonej infrastruktury przyznając JST dotacje w łącznej wysokości 2,47 mln zł na rozwój terenów zieleni w Czarnocinie, Parzęczewie, Sypieniu (gm. Nieborów), Ochocicach (gm. Kamieński), Konstantynowie Łódzkim, Łasku, Brzezinach, Przedborzu i Górach Mokrych (gm. Przedbórz), Wierzchlesie, Dąbiu (gm. Galewice), Pichlicach (gm. Sokolniki), Buczku, Moszczenicy, Lututowie, Zduńskiej Woli, Pajęcznie, Podulach, Żaglinie i Nieceni (gm. Sędziejowice), Wydrzynie (gm. Czarnożyły) oraz rewaloryzację parków w Łodzi, Lisowicach (m.gm. Koluszki), Uniejowie i Woli Jedlińskiej (gm. Ładzice). W ramach programu dotacyjnego dla stowarzyszeń ogrodowych prowadzących rodzinne ogrody działkowe przyznano dotacje w łącznej wysokości 2,06 mln zł dla ROD w Łodzi, Skierniewicach, Pabianicach, Moszczenicy, Sokolnikach Lesie, Łasku, Romanowie, Kopance, Kalonce, Łowiczu, Pawlikowicach, Opocznie, Łasku-Kolumnie, Bełchatowie, Kaletniku i Zelowie (36 podmiotów w 2024 r.²³; 34 podmioty w 2025 r.).

Ponadto z dotacji z WFOŚ dofinansowano w 2024 r. rewaloryzację zabytkowego zespołu dworsko-parkowego w Woli Pękoszewskiej, utworzenie blisko 7 ha nowych terenów zieleni w przestrzeni publicznej (w gminach: Konstantynów Łódzki, Kowiesy, Rawa Mazowiecka i Rzeczyca) oraz urządzenie zieleni na nowopowstałej przestrzeni rekreacyjno-wypoczynkowej w gminie Gomunice. Działania te polegały m.in. na nasadzeniach roślin, wykonaniu trawników i łąk kwietnych, utworzeniu ogrodów deszczowych, budowie/modernizacji wodoprzepuszczalnych ciągów komunikacyjnych, utworzeniu miejsc do edukacji i rekreacji, wprowadzeniu małej architektury (w tym elementów o tematyce dydaktycznej). Wsparcie finansowe w wysokości ok. 2,45 mln zł udzielono również na: stworzenie wielofunkcyjnego parku "Glinianki" o powierzchni 5,54 ha w Radomsku, budowę tężni solankowej w parku dworskim w Jedlni Pierwszym (gm. Ładzice) oraz prace związane z pielęgnacją drzew i pomników przyrody na terenie parków w Nowej Wsi (gm. Brzeźnio), Zadziemi, Poddębicach, a także w przestrzeni publicznej ulic/rynku w Bolimowie.

W latach 2024-2025 Zespół Parków Krajobrazowych Województwa Łódzkiego kontynuował realizację projektu „Owocowe Łódzkie”, w ramach którego w przestrzeni publicznej województwa dosadzano drzewa i krzewy owocowe. Łącznie przekazano ponad 5300 sadzonek drzew i krzewów dla 60 podmiotów z 17 gmin (Andrespol, Bełchatów, Będków, Inowódz, Konopnica, Łask, Łęki Szlacheckie, Łódź, Pabianice, Piątek,

²³ Program w 2024 r. był częścią projektu „Województwo Łódzkie Ogrodem Polski”.

Poświętne, Piotrków Trybunalski, Rozprza, Rokiciny, Sulejów, Wartkowice, Wolbórz). Dodatkowo ponad 4700 pojedynczych sadzonek otrzymały osoby prywatne podczas imprez organizowanych w województwie łódzkim.

W celu zachowania różnorodności biologicznej oraz poprawy jakości walorów krajobrazowych podjęto nowe działania o charakterze organizacyjnym. Rozpoczęto wdrażanie Audytu krajobrazowego województwa łódzkiego²⁴ podejmując m.in. aktywny dialog z samorządami lokalnymi na etapie uzgadniania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego (mpzp) i opiniowania planów ogólnych, a także organizując kampanie społeczne w przestrzeni medialnej. Ponadto Zarząd Województwa Łódzkiego powołał zespół ds. utworzenia Zielonego Pierścienia Aglomeracji Łódzkiej, który rozpoczął prace nad opracowaniem koncepcji planistycznej i inwestycyjnej.

Prowadzono działania mające na celu zwiększenie powierzchni form ochrony przyrody. W ramach wdrażania inicjatywy „100 rezerwatów na 100-lecie Lasów Państwowych” w latach 2024-2025 Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Łodzi ustanowił 5 nowych rezerwatów przyrody (Bagno w Ewinie w gm. Gidle; Bory nad Pilicą w gm. Ręčno; Rokita w gm. Skierniewice; Źródła Borowiny im. Andrzeja Wierciocha w gm. Kluki; Źródła Ciosenki w gm. Zgierz), dzięki czemu powierzchnia województwa objęta ochroną przyrody wzrosła o 101,59 ha. Liczba rezerwatów w województwie zwiększyła się z 87 do 92, a ich powierzchnia o 1,4%. W celu skuteczniejszego sprawowania ochrony obszarów cennych przyrodniczo Sejmik Województwa Łódzkiego przyjął uchwałę z cyfrowymi granicami Parku Krajobrazowego Wzniesień Łódzkich oraz rozpoczęło prace nad aktualizacją planów ochrony parków krajobrazowych województwa łódzkiego. Ponadto WFOŚiGW wsparł kwotą 98,56 tys. zł działania Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska polegające na montażu tablic informacyjnych o rezerwach przyrody, oznakowaniu granic RP Jeziorsko oraz wydaniu folderów edukacyjnych, promujących walory przyrodnicze rezerwatów przyrody województwa łódzkiego.

Samorząd Województwa Łódzkiego wspierał rozwój turystyki m.in. poprzez przyznanie dotacji na realizację zadań publicznych Województwa Łódzkiego z zakresu turystyki i krajoznawstwa. Łącznie dotację otrzymało 65 zadań na całkowitą kwotę 1,05 mln zł (w 2024 r. z „Turystyka na Plus 2024”, zaś w 2025 r. z „Odkrywaj Łódzką”). W 2025 r. wydzielono w ramach Budżetu Obywatelskiego WŁ kwotę na projekty ekologiczno-turystyczne w ramach grup tematycznych (tj. „Rowerowy Światowy Dzień Pszczół”, „Rowerem po kulturę – rajd rowerowy szlakiem folkowych przystanków”, „Łowiczaki na kajaki”, „Leśne przygody między Wartą a Pilicą”), a dotację uzyskały 4 podmioty na łączną kwotę 118,63 tys. zł.

Rozwijano zagospodarowanie turystyczne i rekreacyjne. W 2024 r. postawiono na rozwój bazy dla turystyki rowerowej, w ramach projektu „Infrastruktura Rowerowa na Plus 2024” utworzono miejsca odpoczynku dla rowerzystów (w tym: wiaty z ławkami i stołami, stojaki rowerowe), przystanki i parkingi rowerowe oraz samoobsługowe stacje naprawy rowerów (m.in. w gminach: Brąszewice, Gidle, Lipce Reymontowskie, Kocierzew Południowy, Ozorków, Rzgów, Rokiciny i powiecie poddębickim) oraz zbudowano miasteczko ruchu drogowego w Sulmierzycach i przystań rowerową w Toporowie nad Wartą. Łączna kwota dotacji wyniosła 1 mln zł.

W ramach stwarzania dogodnych warunków dla aktywnego spędzania wolnego czasu Województwo Łódzkie przeznaczyło 55 tys. zł na weryfikację przebiegów i sporządzenie dokumentacji technicznej szlaków turystycznych pn. „Szlaki Rowerowe Ziemi Sieradzkiej” (ok. 320 km) oraz „Szlak Ziemi Rawskiej” (ok. 250 km). Dodatkowo w 2024 r. w ramach rozwoju i utrzymania regionalnej sieci szlaków rowerowych oznakowano znakami R4, R4b i R4d ok. 310 km turystycznego szlaku rowerowego „W centrum Polski”. Natomiast gmina Wieluń i Wierchlas zrealizowała budowę szlaku pieszo-rowerowego pn. „Historycznym Traktem Kaliskim” o wartości 3,64 mln zł, dofinansowanego z programu Fundusze Europejskie dla Łódzkiego 2021-2027.

W 2024 r. zintensyfikowano działania na rzecz rozwoju mobilności rowerowej oraz wdrażania systemu „Rowerowe Łódzkie”. Powołano specjalistyczny zespół ds. mobilności rowerowej, a w 2025 r. opracowano „Politykę rozwoju mobilności rowerowej w województwie łódzkim” zawierającą koncepcję utworzenia ok. 1900 km długodystansowych tras rowerowych.

²⁴ Dokument przyjęty uchwałą Nr XIII/150/25 Sejmiku Województwa Łódzkiego z dnia 15.04.2025 r. w sprawie uchwalenia Audytu krajobrazowego województwa łódzkiego.

Ponadto z inicjatywy Województwa Łódzkiego marszałkowie 16 województw, a także przedstawiciele kluczowych instytucji: Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad oraz PGW Wody Polskie podpisali w 2025 r. Deklarację Rowerową. W tym samym roku Zarząd Województwa Łódzkiego zatwierdził listę projektów z zakresu infrastruktury rowerowej do dofinansowania w ramach programu „Fundusze Europejskie dla Łódzkiego 2021–2027”, o łącznej wartości ok. 62 mln zł, z czego prawie 52 mln pochodzi z funduszy UE. W ramach ich realizacji powstaną nowe drogi rowerowe, stacje napraw, oznakowanie i infrastruktura pieszka, m.in. na terenie powiatów pabianickiego (m.in. w Pabianicach) i zgierskiego (m.in. w Zgierzu) oraz w Radomsku, Wieluniu, Sulejowie i Czarnocinie.

Istotną formą popularyzacji aktywności fizycznej była realizacja w 2025 r. ogólnowojevodzkiego przedsiwzięcia „Cztery Pory Sportu w Łódzkiem”, na który ZWŁ przeznaczył 440 tys. zł. W ramach tej inicjatywy zorganizowano turnieje eliminacyjne dla mieszkańców w 8 miastach (Skierniewicach, Zduńskiej Woli, Łowiczu, Radomsku, Pabianicach, Aleksandrowie Łódzkim, Piotrkowie Trybunalskim, Wieruszowie) oraz finałowe w 4 ośrodkach – Łodzi, Spale, Sieradzu i Bełchatowie. Szacuje się, że w tym przedsiwzięciu sportowym aktywny udział wzięło ok. 2000 uczestników.

2. Kolej na Łódzkie

W latach 2024-2025 na obszarze województwa łódzkiego realizowano szereg inwestycji transportowych zwiększających konkurencyjność publicznego transportu zbiorowego. Główne działania skierowane były na modernizację liniowej i punktowej infrastruktury kolejowej, co wpłynęło na zwiększenie komfortu podróży oraz skrócenie czasu przejazdu na wielu odcinkach, a tym samym zwiększenie dostępności transportowej mieszkańców regionu. W trakcie realizacji pozostawały inwestycje polegające na modernizacji linii kolejowych: nr 4 Grodzisk Mazowiecki – Zawiercie (Centralna Magistrala Kolejowa), nr 11 Łowicz Główny – Skierniewice na odc. Bełchów – Skierniewice oraz remoncie linii kolejowej nr 22 Tomaszów Maz. – Radom na odc. Radzice – Radom. Kontynuowana była również budowa tunelu kolejowego łączącego stację Łódź Fabryczna ze stacjami Łódź Żabieniec i Łódź Kaliska wraz z przystankami pośrednimi (Łódź Śródmieście, Łódź Polesie i Łódź Koziny). Ponadto prowadzono prace związane z realizacją linii Kolei Dużych Prędkości Warszawa – CPK – Łódź – Sieradz – Wrocław/Poznań, w ramach których rozpoczęto budowę tunelu pod centrum Łodzi (odc. Łódź Fabryczna – LK 14) oraz ukończono budowę komór startowych (Łódź Fabryczna i Łódź Retkinia), a także wzmocniono fundamenty budynków Łódzkiego Domu Kultury. Dodatkowo prowadzono prace projektowe dla przedsiwzięć uwzględnionych w ramach programu Kolej+, obejmujących: modernizację LK 24 Piotrków Tryb. – Bełchatów wraz z wydłużeniem w kierunku Bogumiłowa i budowę linii kolejowej łączącej LK 131 z Wieluniem (LK 181), a także projekt realizowany ze środków regionalnych polegający na budowie linii kolejowej łączącej Bełchatów z LK 131. Szeroki proces inwestycyjny obejmował również stacje i przystanki kolejowe, w analizowanym okresie uruchomiono nowe obiekty zrealizowane w ramach „Rządowego programu budowy lub modernizacji przystanków kolejowych na lata 2021-2026” (Biała Szlachecka, Główno Północne, Łódź Zarzew, Nowa Brzeźnica, Pieńki Dubidzkie, Stare Grudze, Strzelce Wielkie, Ważne Młyny, Wistka), natomiast w trakcie modernizacji pozostawały obiekty leżące wzdłuż LK 1 (na odc. Koluszki – Częstochowa) i LK 11 (na odc. Skierniewice – Bełchów) oraz stacje: Drzewica, Tomaszów Maz. Dodatkowo rozpoczęto budowę nowej stacji Biała Rawska, zlokalizowanej przy Centralnej Magistrali Kolejowej (LK 4).

W związku z oszczędnościami finansowymi tzw. rządowy program przystankowy został rozszerzony o inwestycje w nowe miejsca parkingowe przy stacjach i przystankach kolejowych w regionie, zrealizowano parkingi w Chrustach Nowych i Tomaszowie Maz., natomiast w trakcie realizacji pozostawały parkingi w Bednarach, Izabelowie, Jedliczu k. Zgierza, Kamieńsku, Koluszkach, Skierniewicach, Łodzi Zarzew, Zaosiu, Zgierzu Rudunki, Żakowicach.

W ostatnich latach realizowany był także „Program Inwestycji Dworcowych na lata 2016-2023”, w ramach którego w latach 2024-2025 zakończono modernizację budynków dworcowych Gałków, Koluszki, Łowicz Główny, Łódź Kaliska, Rokiciny i Skierniewice, a kontynuowano prace w Pływi.

Ponadto w ramach zmniejszania wykluczenia komunikacyjnego mieszkańców regionu rozwijano siatkę połączeń Łódzkiej Kolei Aglomeracyjnej o trasy: Łódź – Zduńska Wola – Chorzew Siemkowice – Częstochowa oraz Łódź – Radomsko – Częstochowa. Rozszerzano także ofertę Kolejowej Komunikacji Autobusowej dowożącej pasażerów do pociągów o nowe trasy: Wola Rakowa – Bedoń, Brzeziny – Bedoń – Andrespol, Będzelin – Koluszki – Budziszewice, Rawa Maz. – Rogów, Gałków Mały – Łaznów, Działoszyn – Pajęczno –

Biała Pajęczańska, Ozorków – Brudnów – Dalików, Ozorków – Bardziny – Dalików, Buków – Ujazd – Skrzynki, Zaosie – Ujazd – Tomaszów Maz. oraz Czarnocin – Tuszyn – Rydzynki. Ponadto do 43 zwiększyła się liczba linii autobusowych uruchamianych przez Województwo Łódzkie w ramach Funduszu rozwoju przewozów autobusowych o charakterze użyteczności publicznej.

3. Czyste Środowisko

W latach 2024-2025 na terenie województwa łódzkiego realizowano szereg inwestycji mających na celu ograniczenie wpływu działalności człowieka na środowisko i ochronę przed zanieczyszczeniami.

W latach 2024-2025 r. z programu operacyjnego „Fundusze Europejskie dla Łódzkiego 2021–2027” realizowano m.in. inwestycje związane z gospodarką o obiegu zamkniętym (GOZ - minimalizujące zużycie surowców i powstawanie odpadów) oraz punkty selektywnej zbiórki odpadów. Współfinansowano budowę jednej z najnowocześniejszych w Polsce biogazowni w Piaskach Bankowych (gm. Bielawy, powiat łowicki). Wydajność roczna instalacji w zakresie przetwarzania odpadów organicznych to 33 tys. ton, co pozwoli na: produkcję „czystej” energii do zasilenia średnio 8 tys. gospodarstw oraz ograniczenie emisji dwutlenku węgla (o ok. 13 ton/rok) i zużycia wody w procesie produkcji. Ponadto udzielono wsparcia na budowę lub doposażenie punktów selektywnej zbiórki odpadów komunalnych (w Parzęczewie i w gminie Cielądz) oraz instalacje w firmach związane z gospodarką odpadami (w gminach: Pabianice, Piotrków Trybunalski, Wieluń, Rzgów). W 2025 r. Samorząd Województwa Łódzkiego, jako pierwszy w kraju, uruchomił innowacyjne narzędzia wsparcia dla przedsiębiorców w obszarze gospodarki o obiegu zamkniętym (GOZ), z pulą środków 30 mln zł w formie zwrotnych instrumentów finansowych dla firm, w ramach projektu unijnego „Instrumenty finansowe dla rozwoju województwa łódzkiego” realizowanego z Bankiem Gospodarstwa Krajowego. Z Programu Priorytetowego WFOŚiGW „Niezwłoczne usuwanie odpadów ze względu na zagrożenie dla życia lub zdrowia ludzi lub środowiska” w 2024 r. projekt zakończył powiat kutnowski. Ponadto miasto Rawa Mazowiecka otrzymała dodatkowe wsparcie na prowadzenie selektywnej zbiórki odpadów (pojemniki i tablice informacyjne). Z Programu Priorytetowego „Dotacje na usuwanie wyrobów zawierających azbest z terenu województwa łódzkiego na 2024 rok” zrealizowano 112 umów na łączną kwotę 250 tys. zł, a dodatkowo WFOŚiGW przeznaczył 11,89 mln zł w ramach 164 umów z JST i spółkami na unieszkodliwienie odpadów zawierających azbest poprzez ich umieszczenie na składowisku odpadów niebezpiecznych. Udzielono również wsparcia na budowę kwatery składowania odpadów niebezpiecznych w ZGO Pukinin (gm. Rawa Mazowiecka).

Z punktu widzenia poprawy jakości środowiska kluczowe były działania mające na celu wsparcie OZE i ograniczenie emisji gazów cieplarnianych. W 2025 r. realizowano inwestycje dofinansowane z programu operacyjnego FEŁ2027 z zakresu instalacji fotowoltaicznych w Dobryszcach i Kałdunach (gm. Bełchatów) o łącznej wartości prawie 6,33 mln zł. Wsparcie w 2025 r. uzyskał m.in. projekt montażu paneli fotowoltaicznych i pomp ciepła w gminie Koluszki (o wartości 13,5 mln zł). Istotnym wkładem w rozwój fotowoltaiki było wsparcie otrzymane w 2024 r. z WFOŚiGW dla inwestycji realizowanych przez przedsiębiorstwa tj. Wielton S.A. w Wieluniu, Ceramika Tubądzin II Sp. z o.o. w Ozorkowie, Zwoltex Sp. z o.o. w Zduńskiej Woli, Elektrociepłownia Ptaszkowice Sp. z o.o. (gm. Zapolice), EWM INWEST Sp. z o.o. w Rękoraju (gm. Moszczenica), PPHU "Mark's" sp. z o.o. w Walichnowach (gm. Sokolniki).

Jednocześnie w Koluszkach przeprowadzono prace wiertnicze przy pierwszym odwiercie geotermalnym – inwestycja o wartości 12 mln zł, w 88% dofinansowana z Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

Do zmniejszenia emisji zanieczyszczeń do atmosfery przyczyniło się również dofinansowanie z WFOŚiGW budowy lub modernizacji systemów energetycznych wykorzystujących OZE w budynkach użyteczności publicznej (50 umów na kwotę niespełna 15,87 mln zł), a także udzielenie pożyczek na modernizację i rozbudowę sieci ciepłej przez zakłady energetyki w Wieluniu i Opocznie.

W latach 2024-2025 Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej kontynuował realizację Programu Priorytetowego „Czyste Powietrze”, który miał na celu poprawę efektywności energetycznej i zmniejszenie, bądź uniknięcie emisji pyłów i innych zanieczyszczeń do atmosfery z jednorodzinnych budynków mieszkalnych. Na obszarach wiejskich zwiększono produkcję energii z OZE dzięki mikroinstalacjom, pompom ciepła i magazynom energii w sektorze rolniczym, które były wspierane w ramach programu „Agroenergia”.

Dofinansowanie uzyskało także wiele projektów w zakresie poprawy efektywności energetycznej poprzez termomodernizację budynków użyteczności publicznej i wielorodzinnych mieszkalnych - z FEŁ2027 (m.in. w Brzezinach, Dmosinie, Tuszynie, Pabianicach i Łodzi) oraz z WFOŚiGW i NFOŚiGW (m.in. w Łodzi, gminie Łanięta, Oraczewie w gm. Wróblew, Sławęcinie w gm. Grabów, Wielgiem w gm. Ostrówek).

W ramach działań na rzecz ograniczania zanieczyszczeń wód powierzchniowych WFOŚiGW zawarł w 2024 r. 7 umów na kwotę 1,6 mln na wykonanie podłączeń kanalizacyjnych dla 476 posesji (w gminach: Bełchatów, Nieborów, Słupia, Nowe Ostrowy, Wieluń, Grabów i Andrespol) oraz 3 umowy o wartości prawie 13,8 mln zł na dofinansowanie rozbudowy oczyszczalni ścieków w Brzezinach i budowę ok. 2,3 km kanalizacji sanitarnej w gminach Bełchatów i Rogów. Dotowano również inwestycje osób fizycznych tj.: wykonanie 271 przydomowych oczyszczalni ścieków i 532 przyłączy kanalizacyjnych. Ponadto z mechanizmu pożyczkowo-dotacyjnego WFOŚiGW na rozbudowę/przebudowę oczyszczalni ścieków skorzystały 3 gminy (Dłutów, Dobryszce, Wola Krzysztoporska), zaś na budowę ok. 44 km sieci kanalizacyjnej - 7 gmin (Wieluń, Żelechlinek, Klonowa, Grabica, Żychlin, Andrespol i Nieborów).

Z punktu widzenia zrównoważonego gospodarowania wodami Urząd Marszałkowski WŁ rozdysonował z funduszy UE 9 mln zł na wdrożenie systemu inteligentnego zarządzania siecią wodociągową oraz budowę instalacji służącej odzyskowi i ponownemu wykorzystaniu wody przelewowej z basenów ośrodka sportu w Wiśniowej Górze (gm. Andrespol). Kontynuowano program priorytetowy „Moja woda” finansowany przez NFOŚiGW, w ramach którego tylko w 2024 r. wypłacono prawie 5,52 mln zł dla 608 beneficjentów na zwiększenie retencji na terenie posesji przy budynkach jednorodzinnych oraz wykorzystywanie zgromadzonej wody opadowej i roztopowej.

Dodatkowo Zarząd Województwa Łódzkiego w ramach dotacji celowej przeznaczonej na dofinansowanie zadań w zakresie renowacji zbiorników wodnych w latach 2024-2025 przyznał dotację dla 76 zadań na łączną kwotę prawie 11,9 mln zł.

W 2024 r. zakończono ogólnopolski program priorytetowy dot. regeneracji środowiskowej gleb poprzez ich wapnowanie, a dzięki zawartym w tymże roku umowom uzyskano efekt ekologiczny na poziomie ponad 7,6 tys. ha zregenerowanych gleb.

Ponadto wpływ na osiągnięcie celów ZPS 3 miała kontynuacja działań z zakresu edukacji ekologicznej współfinansowanych m.in. z WFOŚiGW.

4. Innowacyjne Łódzkie

W marcu 2024 r. Zarząd Województwa Łódzkiego przyjął Regionalną Strategię Innowacji „RSI Łódzkie 2030+” będącą aktualizacją Regionalnej Strategii Innowacji dla Województwa Łódzkiego (RSI LORIS 2030). Nowy dokument jest dostosowany do zmieniającej się sytuacji gospodarczej województwa łódzkiego, kładzie również większy nacisk na Proces Przedsiębiorczego Odkrywania (PPO) i aktywizację możliwie szerokiego grona interesariuszy regionalnego ekosystemu innowacji. W ramach aktualizacji strategii zostało zdefiniowanych 7 regionalnych inteligentnych specjalizacji województwa łódzkiego w podziale na 2 horyzontalne: nowoczesne technologie środowiskowe i usługi przyszłości oraz 5 branżowych: innowacyjne włókiennictwo i przemysł mody, inteligentne budownictwo, medycyna-farmacja-kosmetyki, innowacyjne rolnictwo i przetwórstwo rolno-spożywcze, mobilność i logistyka przyszłości.

Rysunek 13. Regionalne Inteligentne Specjalizacje Województwa Łódzkiego
(Regionalna Strategia Innowacji Województwa Łódzkiego „RSI Łódzkie 2030+”)

W latach 2024-2025 kontynuowano działania sprzyjające podnoszeniu konkurencyjności i innowacyjności przedsiębiorstw przeznaczając znaczące środki z Funduszy Europejskich na badania, rozwój infrastruktury B+R czy nowoczesne technologie. Wsparło m.in. projekt opracowania autorskiej metody wytwarzania cementu dla Cementowni Warta, na kwotę 80 mln zł. W latach 2024-2025 Centrum Obsługi Przedsiębiorcy (COP) oraz Łódzka Agencja Rozwoju Regionalnego S.A. (ŁARR) prowadziły nabory wniosków o udzielenie dofinansowania lub pożyczek na wsparcie m. in. badań i rozwoju, innowacji (w tym cyfryzacji, automatyzacji i robotyzacji), inwestycje w MŚP ukierunkowane na wdrożenie innowacji produktowych i procesowych, tworzenie nowych modeli biznesowych, internacjonalizację (targi, misje) oraz zieloną transformację. O dofinansowanie mogli ubiegać się głównie przedsiębiorcy (w tym mikro, mali i średni), a także w wybranych konkursach konsorcja naukowo-przemysłowe, ośrodki innowacji, instytucje otoczenia biznesu czy jednostki samorządu terytorialnego. Województwo Łódzkie realizuje również projekt pn. „Skuteczny Proces Przedsiębiorczego Odkrywania w centrum polityki innowacyjnej województwa łódzkiego”. Celem Procesu Przedsiębiorczego Odkrywania (PPO) jest trwała i skoordynowana współpraca regionalnych partnerów nakierowana na kreowanie i wdrażanie rozwiązań podnoszących skuteczność polityki innowacyjnej.

Bardzo istotne były również działania doradcze i sieciujące, na które składają się spotkania m. in. w ramach projektu „Łódzkie Inspiruje Biznes”. Jest to odbywający się od 2025 r. cykl bezpłatnych spotkań organizowanych dla przedsiębiorców z regionu, mający na celu wymianę doświadczeń między biznesem, nauką i samorządem. W trakcie spotkań udzielane są informacje o funduszach unijnych, innowacjach oraz zapewnione konsultacje z ekspertami (m.in. PAIH, PARP), ułatwiając rozwój firm i wejście na nowe rynki.

W czerwcu 2025 r. Zarząd Województwa Łódzkiego powołał Radę Gospodarczą Województwa Łódzkiego. Jest to społeczny organ doradczy składający się z przedsiębiorców, przedstawicieli uczelni i instytucji otoczenia biznesu, powołany na 5-letnią kadencję do wspierania rozwoju gospodarczego regionu.

Zwiększaniu innowacyjności sprzyjają działania Łódzkiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej, która od 2024 r. realizuje projekt Startup Spark 3.0, współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach programu Fundusze Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki (FENG). To kompleksowy program wspierający tworzenie innowacji i technologii dla przemysłu, zapewniający granty finansowe na rozwój innowacyjnych produktów, dostęp do klientów, mentoring biznesowy, prawny i technologiczny. Celem programu jest wsparcie innowacyjnych przedsiębiorstw na wczesnym etapie rozwoju (startupów) poprzez programy rozwojowe o charakterze akcelerycyjnym. W okresie realizacji projektu (II kwartał 2024 – I kwartał 2026) przewiduje się wsparcie co najmniej 44 startupów. Na koniec 2025 roku zakończono 5 rund naborów, w których wybrano 26 startupów i przyznano 3 mln zł grantów.

5. Profesjonalne Łódzkie

W ramach realizacji **ZPS 5**, w latach 2024-2025 na obszarze województwa łódzkiego podejmowane były liczne inicjatywy mające na celu rozwój i modernizację kształcenia zawodowego oraz podniesienie jakości edukacji. Jednym z kluczowych przedsięwzięć jest projekt „Zbudowanie systemu koordynacji i monitorowania regionalnych działań na rzecz kształcenia zawodowego, szkolnictwa wyższego oraz uczenia się przez całe życie, w tym uczenia się dorosłych” w ramach Krajowego Planu Odbudowy i Zwiększania Odporności (KPO). Celem projektu jest wdrożenie trwałych, innowacyjnych mechanizmów współpracy w obszarze kształcenia zawodowego, szkolnictwa wyższego i uczenia się przez całe życie, z naciskiem na wspieranie odporności systemu edukacyjnego, podnoszenie jakości kształcenia oraz jego dostosowanie do wyzwań cyfrowej i zielonej transformacji. W ramach projektu w 2025 r. opracowano Strategię Kształcenia Zawodowego w Województwie Łódzkim, wyznaczając kierunki rozwoju edukacji zawodowej w regionie. Celem strategii jest budowa nowoczesnego i elastycznego systemu kształcenia, odpowiadającego na potrzeby gospodarki przyszłości i wspierającego rozwój kapitału ludzkiego.

W latach 2024-2025 kontynuowano prace nad tworzeniem Branżowych Centrów Umiejętności (BCU), które zostały zainicjowane w 2023 roku. Inicjatywa ta stanowi istotny element modernizacji edukacji zawodowej, mającej na celu dostosowanie systemu kształcenia do aktualnych wyzwań technologicznych jak i gospodarczych. Dzięki wsparciu finansowemu z Krajowego Planu Odbudowy i Zwiększania Odporności (KPO) w województwie łódzkim zaplanowano utworzenie ośmiu centrów w następujących branżach: cukrownictwo (Wieluń), przemysł ceramiczny (Opoczno), realizacja nagrań i nagłośnień (Łódź), technika

dentystyczna (Łódź), włókiennictwo i tekstylia (Łódź), technika weterynaryjna (Nowe Zduny), eksploatacja i utrzymanie kolejowych środków transportu (Łódź), logistyka (Tomaszów Mazowiecki). W 2025 r. otwarto cztery BCU: Przemysłu Ceramicznego, Techniki Dentystycznej, Techniki Weterynaryjnej oraz Cukiernictwa.

Województwo łódzkie realizuje również program stypendialny „Młodzi zawodowcy – program stypendialny Województwa Łódzkiego”, skierowany do uczniów szczególnie uzdolnionych, należących do grup defaworyzowanych, tj. młodzieży z rodzin dotkniętych niepełnosprawnością, trudną sytuacją materialną, wielodzietnych oraz uczniów z doświadczeniem migracyjnym (w tym z Ukrainy). Projekt realizowany jest w ramach regionalnego programu Fundusze Europejskie dla Łódzkiego 2021-2027, a czas jego trwania przewidziano na lata 2024-2029.

6. Solidarne Łódzkie

W ramach **ZPS 6.** podejmowano działania służące m.in. budowaniu silnego kapitału społecznego, wzmacnianiu sektora organizacji pozarządowych i sektora ekonomii społecznej oraz silniejszej integracji społecznej.

Jedną z ważniejszych inicjatyw realizowanych przez Samorząd Województwa był Budżet Obywatelski Województwa Łódzkiego, którego celem jest zaangażowanie mieszkańców w proces decydowania o wydatkach regionalnej wspólnoty samorządowej. W latach 2024-2025 odbyły się VIII i IX edycja Budżetu Obywatelskiego, w ramach których wyodrębniono pulę wojewódzką przeznaczoną na zadania inwestycyjne i remontowe oraz 24 pule powiatowe na zadania nieinwestycyjne. Tematyka dotyczyła m.in. zadań o charakterze sportowym, turystycznym, edukacji ekologicznej, ochrony środowiska, bezpieczeństwa publicznego, rehabilitacji zdrowotnej oraz upowszechniania kultury i folkloru związanego z Województwem i jego historią. Wybrano odpowiednio 152 oraz 106 zadań przy rocznych pulach dotacji po 8 milionów złotych.

Kolejną inicjatywą Samorządu Województwa były programy dedykowane sołectwom: w 2024 r. „Sołectwo na plus”, „Infrastruktura sołecka na plus” i „Świetlica sołecka na plus”, a w 2025 r. zastępujące je odpowiednio „Granty sołeckie”, „Nasza infrastruktura sołecka” i „Nasze świetlice sołeckie”. Na projekty z 2024 r. przeznaczono kwoty 19,8 mln zł, 8,8 mln zł i 9,9 mln zł dofinansowania, zaś na projekty z 2025 r. odpowiednio 15 mln zł, 10 mln zł i 15 mln zł. W ramach programu „Infrastruktura sołecka na Plus” można było pozyskać granty w kwocie do 100 tys. zł. Wsparcie uzyskało 89 projektów, a środki były przeznaczone m.in. na place rekreacji i zabaw dla dzieci i dorosłych, ogrody i ścieżki edukacyjne, altany i wiaty. W ramach programu „Nasza infrastruktura sołecka” można było pozyskać granty w kwocie do 100 tys. zł. Wsparcie uzyskały 104 projekty, a środki były, podobnie jak rok wcześniej, przeznaczone m.in. na place zabaw i infrastrukturę rekreacyjną dla dzieci i dorosłych, ogrody społeczne i nasadzenia roślin, altany i wiaty czy uporządkowanie terenów. W projekcie „Sołectwo na plus” dotacjami w kwocie do 200 tys. zł na realizację zadań własnych, jak np. budowa boisk, utwardzenie terenów, doposażenie świetlic i altan, dofinansowano 1323 sołectwa, analogicznie w projekcie „Granty sołeckie” wsparto 1001 sołectw. Z projektów „Świetlica sołecka na plus” oraz „Nasze świetlice sołeckie” dofinansowanie przeznaczone było wyłącznie na budowę bądź zakup i montaż nowych świetlic. Wsparciem w kwocie maksymalnie 200 tys. zł objęto odpowiednio 50 i 81 sołectw. Wszystkie wymienione projekty służyły podniesieniu jakości życia mieszkańców danego sołectwa.

Samorząd Województwa Łódzkiego w latach 2024-2025 kontynuował również działania na rzecz seniorów, m.in. poprzez dalsze funkcjonowanie Karty Seniora, dostępnej dla wszystkich mieszkańców województwa, którzy ukończyli 60 lat, oraz Wojewódzkiego Telefonu Wsparcia dla Seniorów, umożliwiającego kontakt z prawnikiem, psychologiem lub pracownikiem pomocy społecznej. W województwie funkcjonuje także program „Aktywny Senior w Łódzkiem”, promujący aktywność fizyczną i zdrowy styl życia osób starszych. W ramach tego projektu w 2024 r. w 15 gminach przeprowadzono bezpłatne zajęcia ruchowe oraz wycieczki. Wzięło w nich udział około 600 osób z całego województwa. W 2025 r. projekt był realizowany już w 18 gminach, a dodatkowo były prowadzone seminaria prozdrowotne. Analogicznie do roku poprzedniego w wydarzeniach uczestniczyło około 600 osób.

Samorząd Województwa aktywnie wspierał rodziny biologiczne i zastępcze, osoby w kryzysie oraz dzieci i młodzież. Rodziny biologiczne mogły uzyskać pomoc m.in. w wychowywaniu dzieci, wsparcie asystentów rodziny, rozwijano świetlice środowiskowe. Podejmowane także działania w zakresie walki z wykluczeniem

społecznym. W 2025 r. otwarto Łódzkie Centrum Równości wspierające osoby doświadczające dyskryminacji. W latach 2024-2025 realizowano zadanie publiczne „Sport przeciw wykluczeniu w Łódzkiem” mające na celu walkę z uzależnieniami i przemocą rówieśniczą poprzez zajęcia sportowe. Wybrano także projekty, które uzyskały dofinansowanie z Funduszy Europejskich na: rozwój usług społecznych (3 projekty; 12 mln zł), działania na rzecz integracji osób zagrożonych wykluczeniem społecznym (13 projektów; 16 mln zł), działania na rzecz dzieci, młodzieży oraz rodzin w trudnej sytuacji życiowej (2 projekty; 1 mln zł) oraz działania na rzecz integracji cudzoziemców (5 projektów; 5 mln zł).

7. Zdrowe Łódzkie

W ramach **ZPS 7** w latach 2024-2025 kontynuowano działania związane z poprawą dostępności i podnoszeniem jakości usług ochrony zdrowia, w tym m.in. poprzez wsparcie podmiotów leczniczych, szczególnie podmiotów podległych Samorządowi Województwa Łódzkiego (13 jednostek). Działania te polegały m.in. na modernizacji, rozbudowie i doposażeniu placówek w sprzęt i aparaturę medyczną, środki transportu oraz systemy informatyczne. Wśród kluczowych inwestycji zakończonych w 2024 r. należy wymienić m.in. rozbudowę i modernizację szpitala im. Kopernika w Łodzi, który pełni obecnie funkcję Wojewódzkiego Centrum Onkologii i Traumatologii. Do Szpitala Wojewódzkiego im. Jana Pawła II w Bełchatowie zakupiony został nowoczesny robot medyczny Da Vinci, co stanowi kolejny etap przemiany szpitala w Centrum Robotyki Medycznej. W 2025 r. zakończono remont Oddziału Neurologicznego i Udarowego w Sieradzu doposażając go w najnowocześniejszy sprzęt, w szpitalu w Piotrkowie zaczęto stosować innowacyjną procedurę wszczepiania nowoczesnych rejestratorów pętlowych do długotrwałego monitoringu serca. Natomiast Wojewódzkie Centrum Onkologii i Traumatologii- szpital im. Kopernika dołączyło do wąskiego grona placówek, w których stosowana jest ratująca życie procedura ECMO.

Bardzo istotną i cenną inicjatywą były działania podejmowane przez Zarząd Województwa Łódzkiego we współpracy z organizacjami pozarządowymi dotyczące pomocy psychologicznej dla dzieci i młodzieży w stanie kryzysu psychicznego, porad psychologicznych i warsztatów edukacyjno- rozwojowych dla mieszkańców województwa łódzkiego oraz udzielanie świadczeń zdrowotnych w warunkach domowych dla osób cierpiących na chorobę Alzheimera i inne choroby otępienne. Zarówno w 2024 r. jak i w 2025 r. realizowano zadanie „Łódzkie promuje zdrowie psychiczne – wsparcie i profesjonalna pomoc psychologiczna”, w ramach którego przewidziano dwa działania: „I. Indywidualne poradnictwo psychologiczne” (500 tys. zł dotacji) dla dzieci i młodzieży oraz dorosłych mieszkańców województwa łódzkiego oraz „II. Warsztaty edukacyjno-rozwojowe”. W 2025 r. zrealizowano także po raz pierwszy zadanie pod nazwą „Łódzkie dba o zdrowie psychiczne” obejmujące działania zapobiegające wypaleniu zawodowemu osób pracujących z dziećmi i młodzieżą z zaburzeniami neurorozwojowymi i psychicznymi.

Kolejnym ważnym problemem, na rzecz którego prowadzono w 2025 r. działania jest nadmierna waga u dzieci i młodzieży. Stworzono profilaktyczny program walki z nadwagą i otyłością u dzieci, na który przeznaczono 2,4 mln zł z budżetu województwa. Program obejmuje wizyty lekarskie, porady dietetyczne, zajęcia ruchowe i spotkania z psychologami.

6. Terytorialny wymiar Strategii

Działania Samorządu Województwa Łódzkiego zmierzają do zrównoważonego terytorialnie rozwoju całego województwa. Aby to osiągnąć w SRWŁ 2030 wskazano 5 typów obszarów strategicznej interwencji (OSI), do których jest kierowane wsparcie mające na celu niwelowanie barier rozwojowych i wzmacnianie endogenicznych potencjałów gmin tworzących dane OSI.

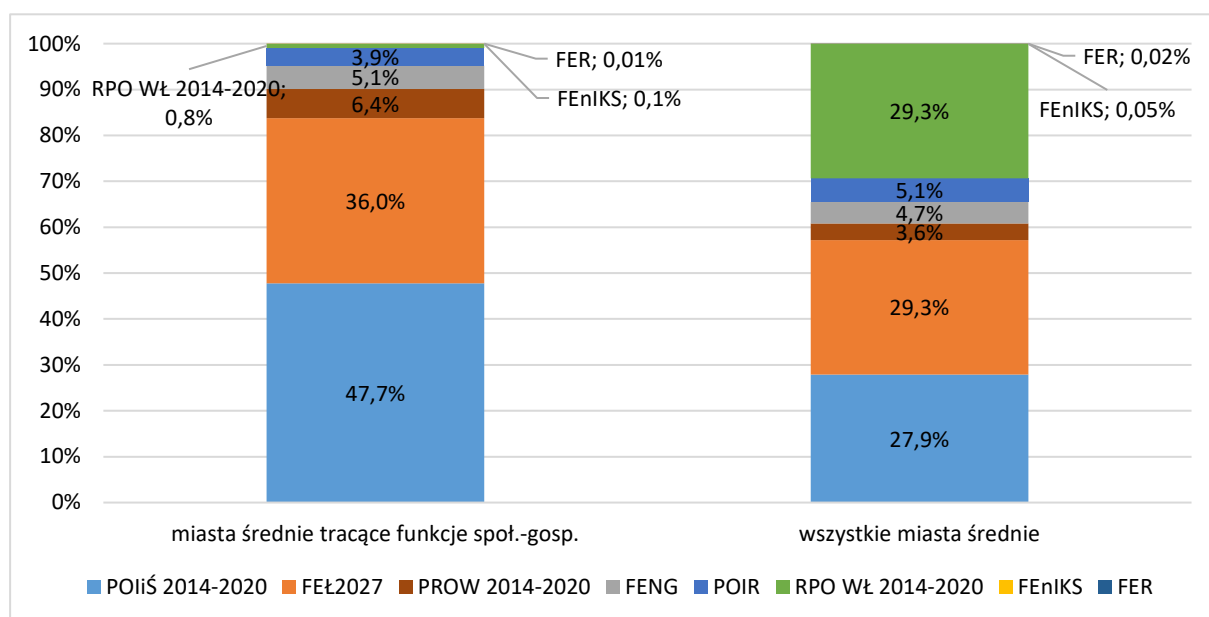
1. Miasta Odzyskanych Szans

Na terenie województwa łódzkiego zgodnie z Krajową Strategią Rozwoju Regionalnego 2030 (wraz z aktualizacją) wyróżniono 9 miast średnich tracących funkcje społeczno-gospodarcze (spośród 17 miast średnich w województwie): Kutno, Łask, Opoczno, Ozorków, Radomsko, Sieradz, Tomaszów Mazowiecki, Wieluń i Zduńską Wolę. Podejmowane wobec nich działania powinny skupiać się przede wszystkim na zatrzymaniu dalszej utraty funkcji, a w następnej fazie na ich przywracaniu, przy czym powinny one być dopasowane do specyficznych potrzeb oraz potencjałów poszczególnych miast. Interwencja powinna być ukierunkowana głównie na odbudowę bazy gospodarczej oraz wzmocnienie roli tych miast jako centrów aktywności społecznej i gospodarczej, likwidowanie barier rozwojowych, poprawę atrakcyjności inwestycyjnej, rozwój przedsiębiorczości, aktywizację lokalnych zasobów ludzkich, pobudzanie lokalnych inicjatyw, a także poprawę dostępu mieszkańców do usług publicznych.

W latach 2024-2025 w miastach średnich tracących funkcje społeczno-gospodarcze w województwie łódzkim zakończone zostały 53 projekty²⁵ o łącznej wartości 351 mln zł i dofinansowaniu unijnym w kwocie 201 mln zł. Natomiast we wszystkich miastach średnich regionu zrealizowano łącznie 106 projektów o wartości 623 mln zł i dofinansowaniu w wysokości 348 mln zł. Oznacza to, że wartość projektów na 1 mieszkańca miast średnich tracących funkcje społeczno-gospodarcze wyniosła 1 095 zł, a we wszystkich miastach średnich – 925 zł.

Spośród miast średnich tracących funkcje społeczno-gospodarcze projekty o najwyższej łącznej wartości zostały zrealizowane w Sieradzu (206 mln zł), o najmniejszej zaś w Ozorkowie (21 tys. zł). Największą wartością zrealizowanych projektów per capita charakteryzowały się Sieradz (5 377 zł) i Wieluń (1 440 zł), na przeciwnym biegunie były natomiast Kutno (265 zł) oraz Ozorków (1 zł).

Rysunek 14. Udział poszczególnych programów operacyjnych w wartości ogółem projektów zakończonych w latach 2024-2025 w miastach średnich tracących funkcje społeczno-gospodarcze oraz we wszystkich miastach średnich województwa łódzkiego.

²⁵ Analizie poddane zostały tylko te projekty, w których jako miejsce realizacji wskazano poszczególne gminy, bez uwzględnienia projektów realizowanych na terenie całych powiatów lub całego województwa.

Dane zaprezentowane na wykresie wskazują, że w przypadku miast średnich tracących funkcje społeczno-gospodarcze w strukturze wartości projektów ogółem dominuje POIiŚ 2014-2020, który odpowiada za 47,7% wartości zakończonych projektów, a dla wszystkich miast średnich już tylko za 27,9%. Kolejną pozycję w strukturze projektów zajmuje FEŁ2027, którego wartość dla obu grup wyniosła odpowiednio 36,0% i 29,3%. Znaczna różnica widoczna jest także w przypadku projektów realizowanych w ramach RPO Wł 2014-2020. Wartość dla miast średnich tracących funkcje społeczno-gospodarcze osiągnęła 0,8%, natomiast dla wszystkich miast średnich 29,3%. W przypadku pozostałych programów operacyjnych udziały wartości projektów były zbliżone.

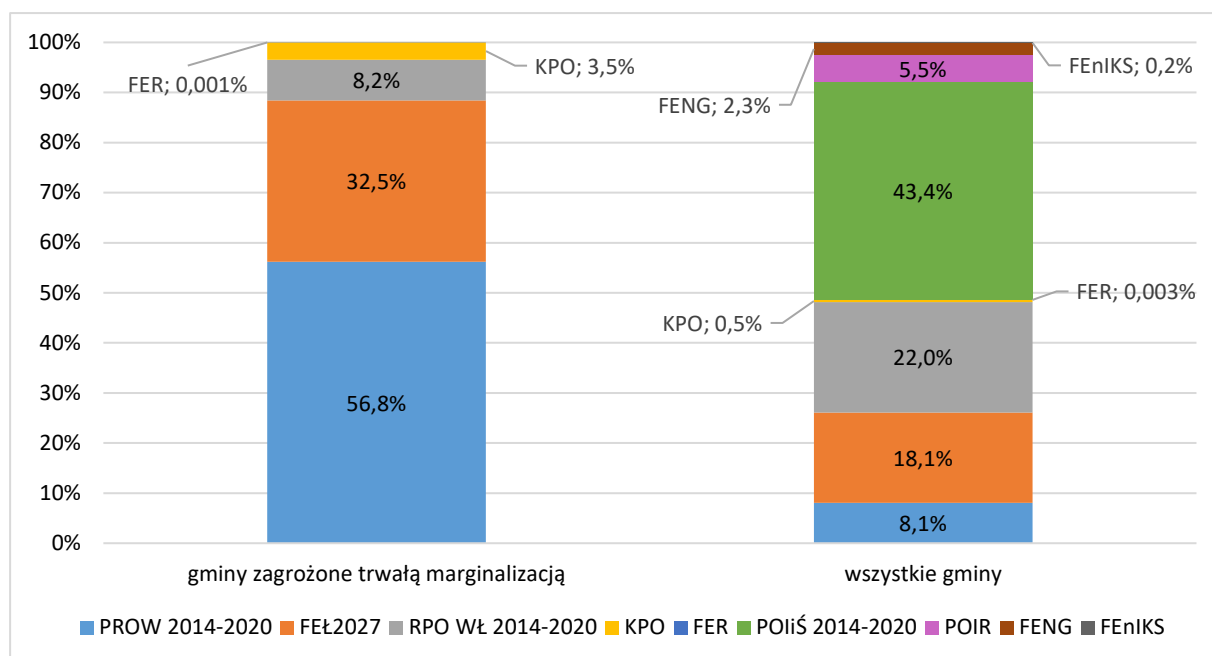
2. Obszary Aktywnej Integracji

W skład Obszarów Aktywnej Integracji wchodzi obszary zagrożone trwałą marginalizacją wskazane z poziomu krajowego zgodnie z Krajową Strategią Rozwoju Regionalnego 2030 (wraz z aktualizacją) oraz komplementarne do nich regionalne obszary zagrożone trwałą marginalizacją. Ogółem na terenie województwa łódzkiego wyróżniono 25 takich gmin, w tym 18 z poziomu krajowego (Burzenin, Błaszki, Grabów, Goszczanów, Daszyna, Dąbrowice, Klonowa, Krośnice, Łanięta, Masłowice, Nowe Ostrowy, Oporów, Przedbórz, Sadkowiec, Uniejów, Wielgomłyny, Żychlin, Żytno) oraz 7 gmin z poziomu regionalnego (Aleksandrów, Budziszewice, Czerniewice, Łęki Szlacheckie, Ręčno, Żarnów, Żelechlinek).

W latach 2024-2025 w gminach zagrożonych trwałą marginalizacją zakończone zostały 74²⁶ projekty o łącznej wartości 254 mln zł i dofinansowaniu unijnym w kwocie 168 mln zł. Natomiast we wszystkich gminach regionu zrealizowano łącznie 761 projektów o wartości 5,9 mld zł i dofinansowaniu w wysokości 3,1 mld zł. Oznacza to, że wartość projektów na 1 mieszkańca gmin zagrożonych trwałą marginalizacją wynosiła 2 105 zł, a we wszystkich gminach – 2 503 zł.

Spośród gmin zagrożonych trwałą marginalizacją projekty o najwyższej łącznej wartości zostały zrealizowane w Żychlinie (33 mln zł) i Ręcznie (27 mln zł), o najmniejszej zaś w Łaniętach (100 tys. zł) oraz Sadkowicach (22 tys. zł). W trzech gminach – Żytanie, Oporowie, Goszczanowie – nie zakończono żadnych projektów. Największą wartością zrealizowanych projektów per capita charakteryzowały się Ręčno (8 098 zł) i Budziszewice (6 128 zł), najmniejszą zaś Łanięta (46 zł) oraz Sadkowiec (4 zł).

Rysunek 15. Udział poszczególnych programów operacyjnych w wartości ogółem projektów zakończonych w latach 2024-2025 w gminach zagrożonych trwałą marginalizacją oraz we wszystkich gminach województwa łódzkiego.

Dane zaprezentowane na wykresie wskazują, że struktura wartości ogółem projektów realizowanych w gminach zagrożonych trwałą marginalizacją w porównaniu do gmin ogółem bardzo się różni. Zdecydowaną większość (56,8%) projektów w gminach zagrożonych trwałą marginalizacją zrealizowano

²⁶ jw.

w ramach PROW 2014-2020, znacznie mniej zaś ze środków FEŁ2027 (32,5%), RPO WŁ 2014-2020 (8,2%), KPO (3,5%) a najmniej z FER (0,001%). Z pozostałych programów w latach 2024-2025 nie zakończono żadnych projektów w tej grupie gmin. W przypadku wszystkich gmin w województwie łódzkim 43,4% środków było wydatkowanych w ramach POIiŚ 2014-2020, kolejno zaś z RPO WŁ 2014-2020 (22,0%) i FEŁ2027 (18,1%).

3. Obszar Zielonej Gospodarki

Obszar ten obejmuje 94 gminy położone poza Miejskimi Obszar Funkcjonalnymi, z dominującą funkcją rolniczą, przyrodniczą oraz predystynowanych do rozwoju turystyki. Dla beneficjentów planujących realizację projektów na terenie gmin należących do Obszaru Zielonej Gospodarki przewidziano możliwość uzyskania dodatkowych punktów w konkursach z FEŁ2027 w ramach:

- Priorytetu 2. Fundusze Europejskie dla zielonego Łódzkiego:
 - Cel szczegółowy: Wsparcie przystosowania się do zmiany klimatu i zapobiegania ryzyku związanemu z klęskami żywiołowymi i katastrofami, a także odporności, z uwzględnieniem podejścia ekosystemowego;
 - Cel szczegółowy: Wzmacnianie ochrony i zachowania przyrody, różnorodności biologicznej oraz zielonej infrastruktury, w tym na obszarach miejskich, oraz ograniczanie wszelkich rodzajów zanieczyszczenia;
- Priorytetu 6. Fundusze Europejskie dla Łódzkiego przyjaznego mieszkańcom:
 - Cel szczegółowy: Wzmacnianie roli kultury i zrównoważonej turystyki w rozwoju gospodarczym, włączeniu społecznym i innowacjach społecznych.

4. Obszar Nowej Energii

Obszar Nowej Energii obejmuje 35 gmin wchodzących w skład Obszaru Transformacji Górniczo-Energetycznej Zagłębia Bełchatowskiego, skupionych wokół działalności kopalni węgla brunatnego oraz elektrowni Bełchatów, które to gminy najsilniej odczuwają skutki transformacji górniczo-energetycznej. Dla obszaru tego został opracowany Terytorialny Plan Sprawiedliwej Transformacji Województwa Łódzkiego (TPST WŁ – przyjęty uchwałą Zarządu Województwa Łódzkiego 14 kwietnia 2023 r.), stanowiący podstawę do ubiegania się o środki z Funduszu na Rzecz Sprawiedliwej Transformacji (FST). TPST WŁ stanowi załącznik do programu Fundusze Europejskie dla Łódzkiego 2021-2027, a jego założenia zostały wpisane w Priorytet 9. Fundusze Europejskie dla Łódzkiego w Transformacji. Wskutek negocjacji zapisów TPST z Komisją Europejską zmianie uległ program FEŁ2027, co zatwierdzono decyzją wykonawczą KE dnia 16 grudnia 2024 r. Kolejna zmiana została wprowadzona w ramach przeglądu śródkresowego – etap 1 (2025 r.), gdzie w ramach priorytetu 9. wpisano listę dużych przedsięwzięć.

Dla województwa łódzkiego przeznaczonych zostało 369,5 mln euro, w tym 354,7 mln euro na cele realizowane w ramach priorytetu 9. FEŁ, związane z łagodzeniem skutków transformacji, w tym m.in. na inwestycje i innowacje w MŚP, B+R, cyfryzację, zagospodarowanie terenów zdegradowanych na nowe funkcje gospodarcze i zielonej infrastruktury, podnoszenie i zmianę kwalifikacji pracowników oraz osób poszukujących pracy, inwestycje w infrastrukturę kształcenia zawodowego oraz dostosowanie oferty do potrzeb nowoczesnej, cyfrowej i neutralnej dla klimatu gospodarki, rozwój infrastruktury wytwarzania i magazynowania energii z OZE, a także ciepłownictwa i chłodnictwa, zmniejszenie zanieczyszczenia środowiska, inwestycje w inteligentną i zrównoważoną mobilność miejską.

W latach 2024-2025 rozpoczętych zostało 127 projektów na łączną kwotę 697 mln zł, przy dofinansowaniu unijnym w wysokości 450 mln zł. Wśród nich w ramach działania *Gospodarka w transformacji* uruchomiono realizację 91 projektów na kwotę 371 mln zł, mających za zadanie wsparcie procesów innowacji w MŚP, a także rozwój działalności i umiędzynarodowienia MŚP, łącznie z inwestycjami w produkcję. W ramach działania *Spółeczeństwo w transformacji* rozpoczęto realizację 28 projektów na łączną kwotę 193 mln zł, mających na celu wsparcie szkolnictwa podstawowego i średniego oraz infrastruktury kształcenia i szkolenia zawodowego jak też edukacji dorosłych, a także edukację zawodową młodzieży oraz osób dorosłych zagrożonych bezrobociem w wyniku transformacji. Natomiast w ramach działania *Przestrzeń w transformacji* rozpoczęto realizację 7 projektów na kwotę 131 mln zł mających na celu montaż instalacji OZE (m.in. paneli fotowoltaicznych, pomp ciepła, magazynów energii), głównie na prywatnych posesjach mieszkańców gmin Obszaru Nowej Energii, a także budowę farmy fotowoltaicznej. Ostatnie z dotychczas

rozpoczętych projektów mają się zakończyć w 2028 r., natomiast już zakończono 18 projektów, realizowanych od 2023 roku, o łącznej kwocie wsparcia 27 mln zł. Jedynym projektem z działania *B+R dla transformacji* był *Zakup infrastruktury niezbędnej do opracowania technologii bezpiecznych aplikacji wykorzystujących inteligentną analizę zachowań użytkowników celem wczesnego wykrywania zagrożeń (technologia IDA)* (LTC; 1 mln zł), którego celem była inwestycja w infrastrukturę niezbędną dla realizacji programu B+R, realizowany i zakończony w 2025 r.

5. Miejskie Obszary Funkcjonalne

Na terenie województwa łódzkiego wyróżniono cztery miejskie obszary funkcjonalne, obejmujące łącznie 77 gmin:

- MOF Ośrodka Wojewódzkiego – Łodzi (27 gmin),
- MOF Sieradz – Zduńska Wola – Łask (25 gmin),
- MOF Tomaszów Mazowiecki – Opoczno (10 gmin),
- MOF Radomsko – Piotrków Trybunalski – Bełchatów (15 gmin).

Dla Miejskich Obszarów Funkcjonalnych w perspektywie finansowej Unii Europejskiej na lata 2021-2027 przewidziano wsparcie w postaci Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych (ZIT). Pozwolą one realizować projekty wspólne dla jednostek samorządu terytorialnego tworzących MOF-y, dotyczące między innymi rozwoju transportu publicznego łączącego miasta i gminy, poprawy stanu środowiska naturalnego czy zwiększenia efektywności energetycznej. Do starania się o fundusze unijne w ramach ZIT niezbędne jest podpisanie porozumień międzygminnych w obrębie wskazanych Miejskich Obszarów Funkcjonalnych.

Z uwagi na fakt, że w minionej perspektywie finansowej UE 2014-2020 instrument ZIT był realizowany jedynie na terenie łódzkiego Obszaru Metropolitalnego, już w 2014 r. zostało zawiązane Stowarzyszenie Łódzki Obszar Metropolitalny, którego działalność jest kontynuowana w perspektywie finansowej 2021-2027. Natomiast na przełomie 2021 i 2022 r. podpisane zostały międzygminne porozumienia powołujące Związek Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych w ramach MOF Sieradz – Zduńska Wola – Łask, MOF Radomsko – Piotrków Trybunalski – Bełchatów oraz MOF Tomaszów Mazowiecki – Opoczno.

Wszystkie, z wymienionych MOF, uchwaliły Strategie Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych oraz podpisały porozumienia z Województwem Łódzkim, co pozwoliło na opracowanie harmonogramu naboru wniosków o dofinansowanie i zaaplikowanie o środki z programu Fundusze Europejskie dla Łódzkiego 2021-2027. W 2025 roku Zarząd Województwa Łódzkiego podjął w tym zakresie następujące uchwały dotyczące strategii ZIT:

- W dniu 13.05.2025 r. uchwała nr 647/25 w sprawie wyrażenia pozytywnej opinii do Strategii ZIT MOF Tomaszów Mazowiecki – Opoczno 2030,
- W dniu 20.05.2025 r. uchwała nr 668/25 w sprawie wyrażenia pozytywnej opinii do aktualizacji Strategii ZIT MOF Radomsko-Piotrków Trybunalski-Bełchatów 2030,
- W dniu 30.06.2025 r. uchwała nr 885/25 w sprawie wyrażenia pozytywnej opinii do aktualizacji Strategii ZIT MOF Sieradz-Zduńska Wola – Łask na lata 2022-2030,

W 2025 roku została również opracowana i uchwalona Strategia Rozwoju Ponadlokalnego Łódzkiego Obszaru Metropolitalnego do roku 2030 (uchwała Rady Stowarzyszenia Łódzki Obszar Metropolitalny z dnia 29 grudnia 2025 r.).

Łącznie dla MOF-ów w ramach instrumentu ZIT w programie Fundusze Europejskie dla Łódzkiego 2021-2027 zostało przeznaczonych 289,95 mln euro. Środki te są dostępne w 4 priorytetach i 9 celach szczegółowych.

Tabela 17. Priorytety oraz cele szczegółowe FEŁ2027, gdzie planuje się zastosowanie wsparcia za pomocą instrumentu rozwoju terytorialnego – Zintegrowane Inwestycje Terytorialne – wraz z wysokością alokacji.

Priorytet	Cel szczegółowy	Wysokość alokacji UE dla ZIT (EUR)
Priorytet 2. Fundusze europejskie dla zielonego łódzkiego (EFRR)	Wspieranie efektywności energetycznej i redukcji emisji gazów cieplarnianych	68 431 021
	Wspieranie energii odnawialnej zgodnie z dyrektywą (UE) 2018/2001, w tym określonymi w niej kryteriami zrównoważonego rozwoju	33 763 766
	Wspieranie przystosowania się do zmian klimatu i zapobiegania ryzyku związanemu z klęskami żywiołowymi i katastrofami, a także odporności, z uwzględnieniem podejścia ekosystemowego	16 102 392
	Wzmacnianie ochrony i zachowania przyrody, różnorodności biologicznej oraz zielonej infrastruktury, w tym na obszarach miejskich, oraz ograniczanie wszelkich rodzajów zanieczyszczenia	23 510 414
Priorytet 3. Fundusze europejskie dla mobilnego łódzkiego (EFRR)	Wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej jako elementu transformacji w kierunku gospodarki zeroemisyjnej	64 942 606
Priorytet: 5. Fundusze europejskie dla rozwoju lokalnego w łódzkiem (EFRR)	Wspieranie zintegrowanego i sprzyjającego włączeniu społecznemu rozwoju społecznego, gospodarczego i środowiskowego, kultury, dziedzictwa naturalnego, zrównoważonej turystyki i bezpieczeństwa na obszarach miejskich	70 527 618
Priorytet: 7. Fundusze europejskie dla zatrudnienia i integracji w łódzkiem (EFS+)	Wspieranie integracji społeczno-gospodarczej obywateli państw trzecich, w tym migrantów	488 000
	Zwiększanie równego i szybkiego dostępu do dobrej jakości, trwałych i przystępnych cenowo usług, w tym usług, które wspierają dostęp do mieszkań oraz opieki skoncentrowanej na osobie, w tym opieki zdrowotnej; modernizacja systemów ochrony socjalnej, w tym wspieranie dostępu do ochrony socjalnej, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i grup w niekorzystnej sytuacji; poprawa dostępności, w tym dla osób z niepełnosprawnościami, skuteczności i odporności systemów ochrony zdrowia i usług opieki długoterminowej	10 000 000
	Wspieranie integracji społecznej osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, w tym osób najbardziej potrzebujących i dzieci	2 182 000

7. Podsumowanie

Niniejszy raport stanowi podsumowanie procesu monitorowania Strategii Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030 (SRWŁ 2030) w okresie 2024-2025. Zakres raportu i proces monitorowania zostały określone w SRWŁ 2030 w rozdziale VIII. *System realizacji Strategii*. Biorąc pod uwagę najbardziej aktualne, dostępne dane przedstawiono syntetyczną diagnozę sytuacji społeczno-gospodarczej i przestrzennej województwa łódzkiego, ocenę stopnia realizacji poszczególnych celów SRWŁ 2030 (na podstawie analizy projektów współfinansowanych ze środków Unii Europejskiej, krajowych i wojewódzkich oraz analizy zmian wartości wskaźników monitorowania). Ważnym elementem niniejszego raportu są analizy dotyczące terytorialnego wymiaru SRWŁ 2030, w tym Obszarów Strategicznej Interwencji.

Należy podkreślić, że w okresie monitorowania nadal miał miejsce istotny czynnik o charakterze globalnym, wpływający w znaczący sposób na podejmowane działania i osiągnięte wskaźniki tj. konflikt zbrojny na Ukrainie.

Poniżej przedstawiono syntetyczne wnioski z monitorowania SRWŁ 2030:

- W zakresie sytuacji społeczno-gospodarczej i przestrzennej województwa łódzkiego odnotowano poprawę w wielu aspektach, w tym w obszarze gospodarki związanych m.in. z rozwojem przedsiębiorczości czy wzrostem jakości kapitału ludzkiego. Prężnie działała Łódzka Specjalna Strefa Ekonomiczna, wspierając rozwój przedsiębiorstw i zwiększanie innowacyjności. Nadal ważną dziedziną gospodarki regionu było rolnictwo i produkcja żywności oraz działalność logistyczna. W aspekcie społecznym zachodzące zmiany w zakresie demografii były niekorzystne, postępował proces depopulacji i starzenia się społeczeństwa, wzmocnieniu uległ jednak kapitał społeczny, między innymi dzięki wzrostowi liczby różnego rodzaju organizacji pozarządowych (np. Kół Gospodyń Wiejskich, Ochotniczych Straży Pożarnych), następował dalszy rozwój społeczeństwa informacyjnego, stopniowo zmniejszała się skala ubóstwa. W sferze przestrzennej odnotowano dalszy rozwój infrastruktury komunikacyjnej oraz infrastruktury komunalnej (wodociągowej i kanalizacyjnej). W województwie łódzkim wzrosła powierzchnia terenów objętych ochroną oraz ilość rezerwatów przyrody. Poprawie uległ transport publiczny, za sprawą nowych połączeń kolejowych i autobusowych jak i remontów linii, dworców i przystanków kolejowych.
- Biorąc pod uwagę liczbę projektów wpisujących się w zakres poszczególnych celów SRWŁ 2030 należy odnotować, że w latach 2024-2025 na terenie województwa łódzkiego zakończonych zostało 761 projektów zrealizowanych przy wsparciu środków unijnych. Ich łączna wartość wyniosła prawie 5,9 mld zł, przy wsparciu unijnym w kwocie ponad 3,1 mld zł. Najwięcej projektów realizowanych było w sferze gospodarczej (Cel strategiczny: Nowoczesna i konkurencyjna gospodarka) – łącznie 353, kolejno w sferze przestrzennej (Cel strategiczny: Atrakcyjna i dostępna przestrzeń) – łącznie 258, zaś w sferze społecznej (Cel strategiczny: Obywatelskie społeczeństwo równych szans) zrealizowano 144 projekty.
- Największe środki przeznaczone zostały na realizację celu 3.3. *Zwiększenie dostępności transportowej* – łącznie na realizację 51 projektów wydano blisko 3,2 mld zł, przy dofinansowaniu przekraczającym 1,5 mld zł. Znaczne środki wydano także na cele środowiskowe: 3.1. *Adaptacja do zmian klimatu i poprawa jakości zasobów środowiska* (około 613 mln zł) i 3.2. *Ochrona i kształtowanie krajobrazu* (ponad 375 mln zł) oraz cele gospodarcze: 1.2. *Podnoszenie jakości kapitału ludzkiego* (blisko 346 mln zł) i 1.3. *Wsparcie rozwoju MŚP* (ponad 308 mln zł).
- Analizując projekty w podziale na poszczególne programy operacyjne można zauważyć, że w latach 2024-2025 najwięcej zadań zostało zrealizowanych ze środków Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014-2020 (343) a następnie Funduszy Europejskich dla Łódzkiego 2021-2027 (309). Natomiast w przypadku łącznej wartości projektów zdecydowanie najwięcej środków wdrożono w ramach projektów realizowanych z Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020 (około 2,6 mld zł), kolejno zaś z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Łódzkiego 2014-2020 (niemal 1,3 mld zł), Funduszy Europejskich dla Łódzkiego 2021-2027 (blisko 1,1 mld zł) i Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014-2020 (około 473 mln zł).
- W zakresie oceny stopnia realizacji celów SRWŁ 2030 należy zauważyć, że biorąc pod uwagę zestaw 35 wskaźników, które zostały przypisane do poszczególnych celów operacyjnych 14 wskaźników osiągnęło wartości zgodne z zamierzeniami, wartości kolejnych 17 wskaźników charakteryzowały

się prawidłowym kierunkiem, lecz zbyt małą dynamiką zmian, zaś w przypadku 4 wskaźników widoczne były problemy w realizacji założeń dokumentu. Można więc powiedzieć, że aż 89% wskaźników spełnia założenia SRWŁ 2030. W najwyższym stopniu realizowany był 1. Cel strategiczny (Sfera gospodarcza), nieco słabiej zaś 3. Cel (Sfera przestrzenna) oraz 2. Cel (Sfera społeczna). Cel horyzontalny był monitorowany za pomocą tylko 1 wskaźnika – udział powierzchni objętej obowiązującymi miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego, którego wartość uległa zwiększeniu.

- W okresie 2024-2025 prowadzone były również działania zmierzające do zrównoważonego terytorialnie rozwoju całego województwa. Ich wyrazem były działania i projekty podejmowane w ramach Obszarów Strategicznej Interwencji. Zgodnie z zapisami SRWŁ 2030 w województwie wyróżniono 5 typów Obszarów Strategicznej Interwencji tj. 1. Miasta Odzyskanych Szans, 2. Obszar Aktywnej Integracji, 3. Obszar Nowej Energii, 4. Obszar Zielonej Gospodarki, 5. Miejskie Obszary Funkcjonalne (MOF Łodzi, MOF Sieradz – Zduńska Wola – Łask, MOF Tomaszów Mazowiecki – Opoczno, MOF Radomsko – Piotrków Trybunalski – Bełchatów). Należy zauważyć, że odzwierciedlenie tak wyznaczonych OSI nastąpiło dopiero po przyjęciu programu regionalnego na perspektywę finansową 2021-2027 tj. programu Fundusze Europejskie dla Łódzkiego 2021 - 2027.
- Wśród działań skierowanych do OSI należy podkreślić te, które były kierowane do Obszaru Nowej Energii. Jest to OSI obejmujący 35 gmin skupionych wokół działalności kopalni węgla brunatnego oraz elektrowni Bełchatów, które najsilniej odczują skutki transformacji górniczo-energetycznej. Dla tego właśnie obszaru został opracowany Terytorialny Plan Sprawiedliwej Transformacji Województwa Łódzkiego, który był warunkiem koniecznym do otrzymania środków z Funduszu Sprawiedliwej Transformacji. Dla województwa łódzkiego przeznaczonych zostało 369,5 mln euro, w tym 354,7 mln euro na cele realizowane w ramach priorytetu 9. FEŁ, związane z łagodzeniem skutków transformacji, w tym m.in. na inwestycje i innowacje w sektorze MŚP, na badania i rozwój (B+R), cyfryzację, zagospodarowanie terenów zdegradowanych, podnoszenie i zmianę kwalifikacji pracowników i osób poszukujących pracy, inwestycje w infrastrukturę edukacyjną, rozwój infrastruktury wytwarzania i magazynowania energii z OZE, a także ciepłownictwa i chłodnictwa, zmniejszenie zanieczyszczenia środowiska, inwestycje w inteligentną i zrównoważoną mobilność miejską. W latach 2024-2025 rozpoczęto realizację 127 projektów na łączną kwotę 697 mln zł, przy dofinansowaniu unijnym w wysokości 450 mln zł, m.in. na inwestycje w infrastrukturę kształcenia zawodowego i ustawicznego, wsparcie kształcenia zawodowego, wsparcie infrastruktury do wytwarzania i magazynowania energii z OZE, wsparcie procesów innowacji dla MŚP. Zakończonych zostało 18 projektów, na łączną sumę wsparcia 27 mln zł.
- W kolejnym z typów OSI – Miejskich Obszarów Funkcjonalnych – przewidziano wsparcie w postaci Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych w ramach środków FEŁ2027, a warunkiem koniecznym do uzyskania tych środków było podpisanie porozumień międzygminnych w granicach poszczególnych MOF. Obecnie wszystkie MOF posiadają porozumienia o współpracy i mają zatwierdzone strategie Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych. W 2024 i 2025 roku prowadzono nabory na wiele projektów, dotyczących m.in. rozwoju infrastruktury zdrowotnej.

